

Presoja sprejemljivosti vplivov posega na varovana območja za dograditev rolnarske proge na območju Rudnega polja na Pokljuki

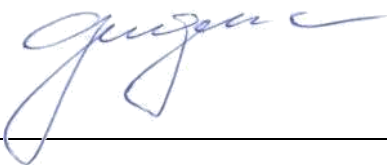

Dodatek k poročilu o vplivih na okolje

LUTRA, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine

Marec 2023, dopolnitve junij 2023

Priporočen način citiranja: *Gregorc T., Vida M. 2023: Presoja sprejemljivosti vplivov posega na varovana območja za dograditev rolnarske proge na območju Rudnega polja na Pokljuki. Dodatek k poročilu o vplivih na okolje. Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine, 81 str., 8 prilog.*

Naslov naloge:	Presoja sprejemljivosti vplivov posega na varovana območja za dograditev rolkarske proge na območju Rudnega polja na Pokljuki Dodatek k poročilu o vplivih na okolje
Izdelovalec naloge:	 Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine Pot ilegalcev 17 1210 Ljubljana – Šentvid e-mail: info@lutra.si telefon: 041 851 120 Inštitut za ohranjanje naravne dediščine Institute for Conservation of Natural Heritage
Nalogo izdelali:	Tatjana Gregorc, univ. dipl. biol. Martina Vida, mag. biol. in ekol. z naravovar.
Odgovorna nosilka naloge:	Tatjana Gregorc, univ. dipl. biol.
Odgovorna oseba zavoda:	 Dr. Miha Adamič, univ. dipl. inž. gozd., direktor
Št. naloge:	30-2022 -PVO
Datum izdelave:	Marec 2023, dopolnitve junij 2023

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	6
2	PODATKI O POSEGU	6
2.1	OPIS LOKACIJE IN OSNOVNI PODATKI O POSEGU	6
2.3	NAMENSKA RABA PROSTORA	8
2.4	PREDVIDENO OBDOBJE IZVAJANJA POSEGA.....	9
2.5	RABA NARAVNIH VIROV IN SUROVIN	9
2.6	VRSTE IN KOLIČINE EMISIJ TER ODPADKOV	10
2.7	TVEGANJE PRED OKOLJSKIMI IN DRUGIMI NESREČAMI.....	13
2.8	ODNOS DO DRUGIH USTREZNIH AKTOV	14
3	PODATKI O VAROVANIH OBMOČJIH	15
3.1	PREGLED VAROVANIH IN DRUGIH OBMOČIJ, NA KATERIH JE ZARADI VARSTVA OKOLJA, OHRANJANJA NARAVE ALI VARSTVA NARAVNIH VIROV PREDPISAN DRUGAČEN REŽIM	15
3.1.1	Varovana območja.....	15
3.1.1.1	Zavarovana območja in območja, predlagana za zavarovanje	15
3.1.1.2	Območja Natura 2000.....	16
3.1.2	Druga območja s posebnim varstvenim režimom	19
3.1.2.1	Naravne vrednote.....	19
3.1.2.2	Ekološko pomembna območja	22
3.1.3	Kulturna dediščina.....	24
3.1.4	Vodovarstvena območja	24
3.1.5	Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom	25
3.2	VARSTVENI CILJI VAROVANIH OBMOČIJ IN DEJAVNIKI, KI PRISPEVAJO K OHRANITVENI VREDNOSTI OBMOČJA	25
3.2.1	Splošni cilji varstva narave, varovanih območij in območij s posebnim varstvenim statusom	25
3.2.2	Varstveni cilji za Natura 2000 območja	27
3.3	POVZETEK VELJAVNIH PRAVNIH REŽIMOV NA VAROVANIH OBMOČJIH ALI NJIHOVIH DELIH, PODATKI O PRIDOBITVI NARAVOVARSTVENIH SMERNIC OZIROMA STROKOVNIH PODLAGAH IN STOPNJA UPOŠTEVANJA SMERNIC	32
3.3.1	Pravni režimi in varstvene usmeritve	32
3.3.1.1	Zavarovana območja in območja predlagana za zavarovanje	32
3.3.1.2	Posebna varstvena območja Natura 2000.....	35
3.3.1.3	Naravne vrednote.....	36
3.3.1.4	Ekološko pomembna območja (EPO)	39
3.3.2	Podatki o pridobitvi naravovarstvenih smernic	40
3.3.3	Podatki o pridobitvi strokovnih podlag	41
3.4	PRIKAZ OBMOČIJ DEJANSKE RABE PROSTORA	41
3.5	VRSTE IN HABITATNI TIPI, ZA KATERE SO POSAMEZNA NATURA 2000 OBMOČJA DOLOČENA, VKLJUČNO S PODATKI IZ STANDARDNIH OBRAZCEV (SDF – STANDARD DATA FORM)	42
3.6	NAČRTI ZA UPRAVLJANJE OBMOČJA IN USMERITVE, KI IZHAJAJO IZ NJIH	44
3.7	OPIS IZHODIŠČNEGA STANJA VAROVANIH OBMOČIJ	45
3.8	KLJUČNE ZNAČILNOSTI KVALIFIKACIJSKIH VRST IN HABITATNIH TIPOV	45

3.9 PODATKI O SEZONSKIH VPLIVIH IN VPLIVIH NARAVNIH MOTENJ (SUŠ, POPLAV) NA KLJUČNE HABITATE ALI VRSTE NA OBMOČJU	45
4 PODATKI O UGOTOVLJENIH VPLIVIH	49
4.1 METODA PRESOJE VPLIVOV NA NARAVO	49
4.2 OPREDELITEV UGOTOVLJENIH ŠKODLJIVIH VPLIVOV POSEGA	51
4.2.1 Ocena vplivov na SPA Julijci	51
4.2.2 Ocena vplivov na SAC Julijske Alpe	63
4.2.3 Ocena vplivov na ZO TNP	64
4.3 KUMULATIVNI VPLIVI	65
4.4 ALTERNATIVNE REŠITVE	70
Alternativa 1	70
Alternativa 2	71
4.4 OMILITVENI UKREPI	73
4.5 MONITORING	75
5 PODLAGE ZA IZDELAVO POROČILA	75
5.1 MATERIALI IN METODE	75
5.2 ZAKONSKE OSNOVE	75
6 VIRI	76

KAZALO TABEL

Tabela 1: Zavarovano območje na širšem območju posega.	15
Tabela 2: Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi na območju SAC Julijske Alpe.	17
Tabela 3: Kvalifikacijske vrste ptic v SPA Natura 2000 območju Julijci.	19
Tabela 4: Naravne vrednote na širšem območju predvidenega posega.	20
Tabela 5: Ekološko pomembno območje na širšem območju predvidenega posega.	23
Tabela 6: Splošni cilji varstva narave povzeti po mednarodnih in nacionalnih programih in strategijah.	25
Tabela 7: Varstveni cilji Natura 2000 območja SAC Julijske Alpe.	27
Tabela 8: Varstveni cilji Natura 2000 območja SPA Julijci.	29
Tabela 9: Podatki za posamezne kvalifikacijske vrste iz standardnega obrazca.	42
Tabela 10: Podatki za kvalifikacijske habitatne tipe iz standardnega obrazca.	43
Tabela 11: Lestvica velikostnih razredov vplivov izvedbe posega na varovana območja.	49
Tabela 12: Območja neposrednega in daljinskega vpliva glede na osnovno namensko rabo	50
Tabela 13: Število aktivnih divjih petelinov na rastiščih v posameznih letih v radiju 2 km od Športnega centra Triglav Pokljuka na Rudnem polju (rezultati monitoringa ZGS (2021) in DOPPS (2012)).	57
Tabela 14 : Seznam občin in delež SPA Julijci v posamezni občini.	65
Tabela 15: Generalizirana namenska raba prostora v notranjih conah kvalifikacijskih vrst (GNRP, 2022).	66
Tabela 16: Primerjava gozdnih površin na območju notranjih con vrst po generalizirani namenski rabi prostora in dejanski rabi tal v letih 2009 in 2022	67
Tabela 17: Primerjava gozdnih in sorodnih površin na območju notranjih con vrst po generalizirani namenski rabi prostora (vir: MOP, 22.11.2022) in dejanski rabi tal v letih 2009 in 2022 (vir: MKGP).	68
Tabela 18: Primerjava pozidanih in sorodnih zemljišč v notranjih conah vrst po generalizirani namenski rabi prostora in dejanski rabi tal v letih 2009 in 2022.	69
Tabela 19: Omilitveni ukrepi za posamezno območje/vrsto.	73

KAZALO SLIK

Slika 1: Obstoječe (modro) in predvidene (zeleno) rolkarske proge na obstoječih tekaških progah.....	7
Slika 2: Izsek namenske rabe iz OPN Bohinj za enoto urejanja prostora (EUP) Rudno polje RP-1	9
Slika 3: Območje posega in zavarovana območja (Triglavski narodni park)	16
Slika 4: Prikaz Natura 2000 območij.....	17
Slika 5: Natančnejša lokacija Brezna na Mesnovcu, kot jo navaja kataster jam.....	20
Slika 6: Kartografski prikaz naravnih vrednot	21
Slika 7: Območja pričakovanih naravnih vrednot na širšem območju predvidenega posega	22
Slika 8: Kartografski prikaz ekološko pomembnih območij	23
Slika 9: Vodovarstvena območja v bližini posega	24
Slika 10: Dejanska raba tal	41
Slika 11: Pregledna karta gozdnogospodarskih enot na območju Gozdno gospodarskega območja Bled (.....	44
Slika 12: Povprečna letna količin padavin na širšem območju predvidenega posega v letih 1981-2010.....	46
Slika 13: Poplavna ogroženost na širšem območju Julijskih Alp.....	46
Slika 14: Povprečne letne temperature zraka na širšem območju Julijskih Alp v letih 1981-2010.....	47
Slika 15: Napadi podlubnikov na gozdnogospodarskih območjih v letu 2022.	48
Slika 16: Shematski prikaz vpliva hrupa na gnezditvene populacije ptičev.....	52
Slika 17: Notranja cona divjega petelina na območju predvidenega posega.	53
Slika 18: Notranja cona divjega petelina v Julijskih Alpah.....	53
Slika 19: Mirne cone divjega petelina v ožji okolici posega.....	54
Slika 20: Dopolnjen predlog razširjene mirne cone (.....	55
Slika 21: Število aktivnih divjih petelinov na rastiščih v posameznih letih v radiju 2 km od Športnega centra Triglav Pokljuka	57
Slika 22: Vplivna območja po Pravilniku in ocenjena jakost hrupa med gradnjo	61
Slika 23: Notranje cone habitatnih tipov na širšem vplivnem območju posega.....	63
Slika 24: Notranje cone dvoživk in podatki o njihovem pojavljanju	64
Slika 25: Hrup v času gradnje ne bo prispeval k kumulativnim vplivom hrupa zaradi helikopterskih vzletov, pristankov in preletov.	65
Slika 26: DPN (veljavni in v pripravi) na območju SPA Julijci.....	70
Slika 27: Predvidene rolkarske proge na obstoječih tekaških progah in izločen odsek proge.....	71
Slika 28: Karakteristični profil januarja 2022 predlagane nove biatlonsko – tekaške in rolkarske proge asfaltirane v širini 3,5 m (vključno z muldo za odvodnjavanje vode)..	72

SEZNAM PRILOG

Priloga 1: Varstveni cilji Natura 2000 območij
Priloga 2: SDF SAC Julijske Alpe
Priloga 3: SDF SPA Julijci
Priloga 4: Izhodiščno stanje SPA Julijci
Priloga 5: Izhodiščno stanje Julijske Alpe
Priloga 6: Matrike za SPA Julijci
Priloga 7: Matrike za SAC Julijske Alpe
Priloga 8: Stanje in trendi kvalifikacijskih vrst in HT

1 UVOD

Na območju Rudnega polja na Pokljuki je bil v letih od 2008 – 2010 zgrajen Športni Center Triglav Pokljuka, ki je prvenstveno namenjen vrhunskim športnim tekmovanjem v biatlonu in smučarskemu teku ter pripravam tekmovalcem. Zanj je bilo v letih 2014 in 2015 pripravljena študija presoje vplivov na okolje (Poročilo o vplivih na okolje za posege, dejavnosti in ravnanja na območju Rudnega polja na Pokljuki – strokovna študija, ICRO Domžale, 2015) kot posebna priloga celovite presoje vplivov na okolje za OPN Bohinj v sklopu katere je bila pripravljena tudi Presoja sprejemljivosti vplivov na varovana območja za posege, dejavnosti in ravnanja na območju Rudnega polja na Pokljuki (Lutra, 2015).

Center Pokljuka d.o.o., ki upravlja s Športnim Centrom Triglav Pokljuka namerava razširiti sistem rolkarskih prog tako, da bi deloma asfaltirali del tekaških prog v neposredni bližini Biatlonskega centra. Rolkarske proge bodo prvenstveno namenjene tekačem in biatloncem za treninge in tekmovanja. Uporaba bo možna tudi za rolanje, vendar ta šport ne bo promoviran.

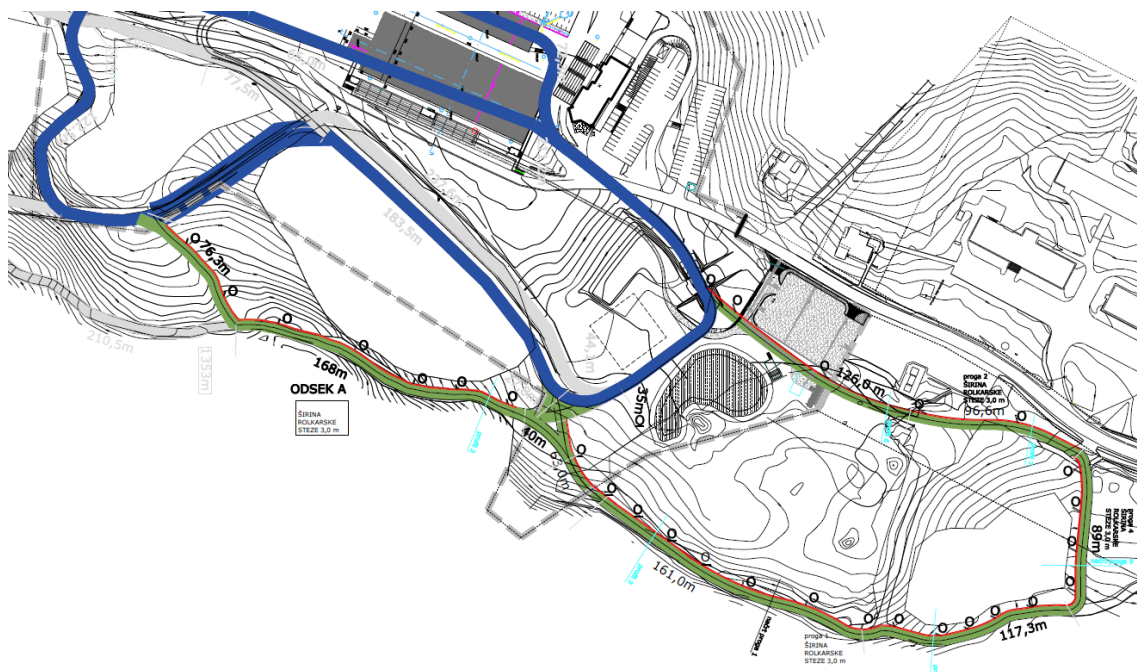
Ker gre za okoljsko občutljivo območje se je za poseg pripravila presoja vplivov na okolje v skladu z Uredbo o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave (*Uradni list RS*, št. 36/09, 40/17 in 44/22 – ZVO-2). V skladu z Odločbo Ministrstva za okolje in prostor (številka dokumenta 35428-20/2022-2550-4) z dne 21.11.2022 izhaja, da mora nosilec nameravanega posega k vlogi izdaje okoljevarstvenega soglasja zagotoviti tudi dodatek za presajo sprejemljivosti vplivov posega na varovana območja. Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine, je v sklopu Poročila o vplivih na okolje izdelal segment narava ter dodatek k poročilu o vplivih na okolje: Presoja sprejemljivosti vplivov posega na varovana območja za dograditev rolkarske proge na območju Rudnega polja na Pokljuki.

2 PODATKI O POSEGU

Poglavje je povzeto po Poročilo o vplivih na okolje za dograditev rolkarske proge na območju Rudnega polja, v okviru postopka pridobitve okoljevarstvenega dovoljenja (ICRO).

2.1 OPIS LOKACIJE IN OSNOVNI PODATKI O POSEGU

Območje Športnega centra Triglav Pokljuka ima že del urejenih rolkarskih prog v skupni dolžini cca 1.345 km, po katerih se odvijajo tekmovanja svetovnega pokala v biatlonu. Sedaj se namerava urediti še dodatnih 0,947 km v širini 3,0 m na trasah obstoječih smučarskih tekaških prog, in sicer po tekaških progah SV od obstoječih asfaltiranih tekaško-rolkarskih prog, kot je razvidno iz spodnje slike (z zeleno so označene predvidene nove rolkarske proge).

Slika 1: Obstoječe (modro) in predvidene (zeleno) rolkarske proge na obstoječih tekaških progah (vir: PZI projekt).

Poseg je predviden na območju, ki je s planskimi akti občine opredeljeno deloma kot stavbno zemljišče s podrobnejšo namensko rabo: BC – športni centri, deloma kot f – območja za potrebe obrambe zunaj naselij in v večjem delu kot G – gozdna zemljišča.

Gre za občutljivo in redko poseljeno območje Pokljuke, ki leži sredi Triglavskega narodnega parka in Natura 2000 območij, kjer je prostor varovan z različnimi režimi varstva naravne in kulturne dediščine.

Kompleks Športnega centra Triglav Pokljuka je v osnovi namenjen pripravam športnikov različnih disciplin v poletnih in zimskih pogojih, izvedbi programov Fakultete za šport, počitku in aktivni rekreaciji, delovanju šole biatlona in šol v naravi, aktivnim vikend paketom vrtcev in osnovnih šol ter organiziranju športnih tekmovanj.

Osnovne tekaške proge so bile urejene že pred letom 1990 v travnati obliki ali pa kot gozdne ceste ali vlake, ki so bile v zimskem času zasnežene in urejene v snežne proge. Sicer pa so bile v letu 2009 tekaške in rolkarske proge grajene v skladu s takrat novimi standardi za organizacijo tekmovanj svetovnega pokala v biatlonu. Del teh prog se je uredilo tako, da se jih je asfaltiralo in s tem poleg zimskih treningov, omogočilo tudi poletne treninge za športnike ter rekreativce na rolkah. Asfaltirane rolkarske proge so vse zgrajene na parceli št. 1003/127 k. o. Bohinjska Srednja vas. Skupna dolžina asfaltiranih biatlonsko-tekaških in rolkarskih prog (novih in starih) bo tako cca 2,3 km (0,937 km novih). Obstoječe asfaltirane proge so v celotni dolžini osvetljene, medtem ko osvetlitev novega dela prog ni predvidena. V letu 2021 se je v sklopu sanacije vstopa v stadion (po DGD) izvedel oziroma saniral en krajši odsek rolkarske proge dolžine 195 m.

POSEGI V ČASU GRADNJE

Posegi v času gradnje so predvsem gradbena dela, ki obsegajo odziv zemlje na stran za ponovno uporabo (za končno oblikovanje terena), nasipanje drenažnega in nosilnega sloja gramoza (skupaj 70 cm od tega 20 cm drobljenca in 50 cm gramoza), utrjevanje z valjanjem, asfaltiranje ter sanacija mejnih površin z nasipanjem zemlje ter ponovno zatravitvijo. Gradbena mehanizacija potrebna za ta poseg je podobna katerikoli, ki se jo potrebuje za gradnjo cest. Debelina asfaltnega sloja je 9 cm (6 cm nosilni sloj in 3 cm obrabni sloj).

Predvidoma bodo gradbena dela bodo trajala cca 3 tedne do enega meseca.

POSEGI V ČASU OBRATOVANJA

Poseg v času obratovanja se v zimskem času ne spreminja od tega kar je sedaj (smučarsko- tekaška proga), medtem ko v poletnem času asfaltirana rolkarska proga pomeni večjo prisotnost obiskovalcev (ki trenirajo na progi) na območju prog, hkrati pa večjo varnost za ljudi in večjo koncentracijo ljudi na območju biatlonskega centra, saj se sedaj treningi odvijajo v veliki meri po asfaltnih cestah in ovirajo promet. Rolkarske proge bodo prvenstveno namenjene tekačem in biatlancem za treninge in tekmovanja.

Uporaba bo sicer možna tudi za kolesarjenje in običajno rolanje, vendar takšna raba ne bo promovirana. Po podatkih investitorja je v celotnem letu okrog 30 drugih uporabnikov (predvsem otrok na rolerjih), in še to na stadionskem delu ŠRC Pokljuka. Na obstoječih asfaltiranih progah investitor do sedaj ljudi na rolerjih še ni zaznal. Je pa pričakovati v poletnem času tudi kakšne kolesarske prireditve, a množičnega kolesarjenja po teh progah ni pričakovati in se tudi ne bo spodbujalo, saj je proga prvenstveno namenjena treningom športnikov tekačev na smučeh (poleti na tekaških rolkah).

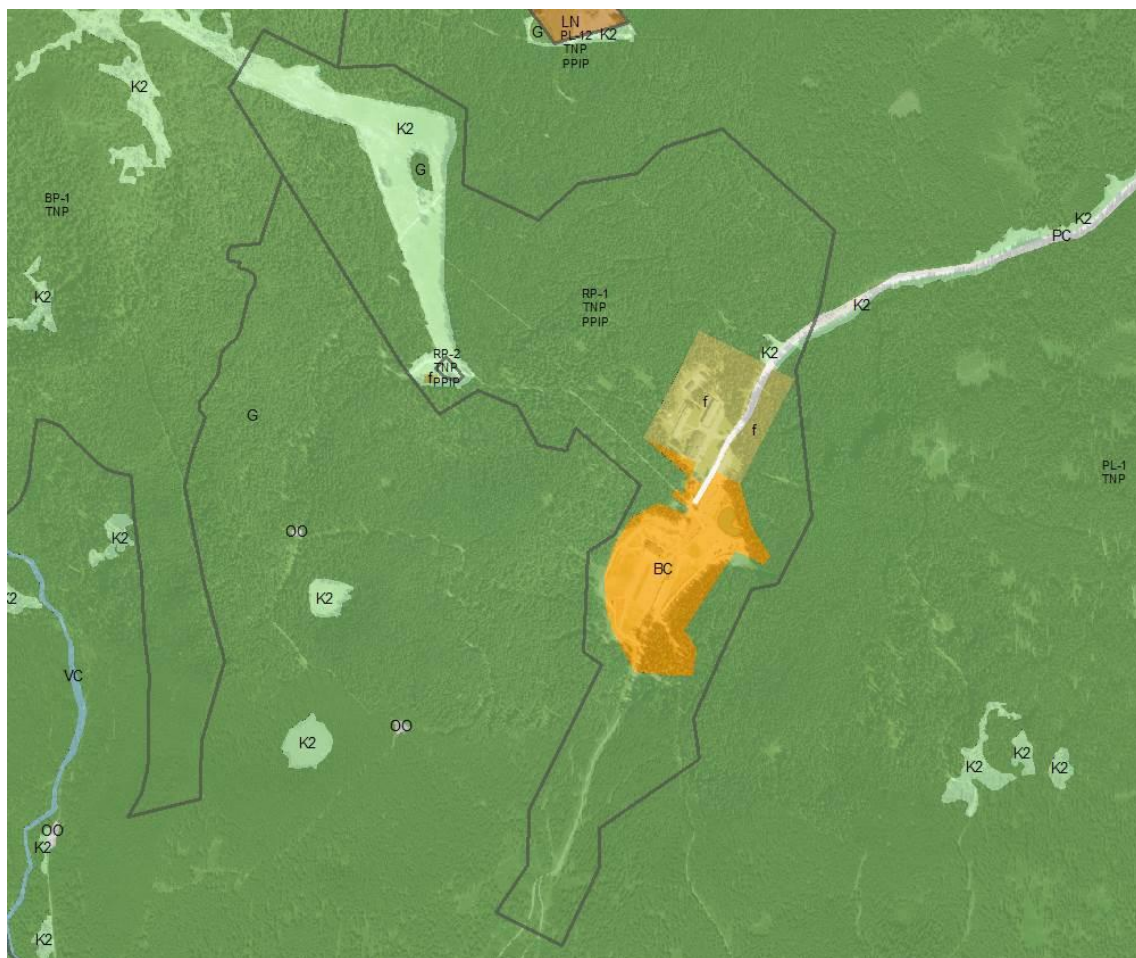
Da bi preprečevali dostop nepooblaščenim z motornimi vozili (avto, motor, električni skuter, štirikolesnik) na rolkarske proge, bo treba postaviti zapornice ali uveljaviti druge učinkovite ukrepe, da se to ne bo dogajalo, saj je to pomembno tako za varnost športnikov na progah kot tudi za zmanjševanje vplivov na naravo. Drugih rab in posegov v času obratovanja ni pričakovati.

PO OPUSTITVI POSEGA

V primeru, da se dejavnost (raba rolkarske proge za treninge in športna tekmovanja) opusti, niso potrebna nobena dela, saj bo asfaltirana pot ostala še naprej v rabi kot gozdna cesta ali vlaka. Bo pa še naprej potrebno preprečevati dostop z vozili na te površine in s tem preprečevati splošni javnosti vožnjo z avtomobili in drugimi vozili po teh površinah.

2.3 NAMENSKA RABA PROSTORA

Veljavna namenska raba prostora je določena v *Odloku o občinskem prostorskem načrtu Občine Bohinj (Uradni vestnik Občine Bohinj, št. 4/16, 11/16, 4/17)*. Prikazana je v grafični Prilogi 2 Okoljskega poročila za DO SD3 OPN Bohinj.

Legenda:

BC – športni centri

f – območja za potrebe obrambe zunaj naselij

G – gozdna zemljišča

K2 – druga kmetijska zemljišča

PC – površine cest

Slika 2: Izsek namenske rabe iz OPN Bohinj za enoto urejanja prostora (EUP) Rudno polje RP-1

2.4 PREDVIDENO OBDOBJE IZVAJANJA POSEGA

Izgradnja prog bo trajala od tri do štiri tedne. Po izgradnji je načrtovana dolgoročna uporaba prog.

2.5 RABA NARAVNIH VIROV IN SUROVIN

IZGRADNJA

Območje Športnega centra Triglav Pokljuka se je z izgradnjo novih rolkarskih prog ne bo povečalo, saj bo končni obseg površin ostal isti. Povečala pa se bo dolžina asfaltiranih tekaško-rolkarskih prog in sicer za 0,937 km, kar bo hkrati pomenilo manj travnatih tekaških prog. Širina poti je 3,0 m, kar pomeni da se bo dodatno asfaltiralo 2811,6 m² površin (0,281 ha), kar hkrati pomeni manj travnatih/makedamskih površin, saj so tekaške proge postavljene po obstoječih trasah gozdnih poti in vlak.

Predvidevamo, da se bo za potrebe utrjevanja površin potrebovalo do 2.900 m³ kamnitega materiala (debelina nasutja 70 cm od tega 50 cm prodno-peščenega zasipa – posteljica in 20 cm drobljenca) in cca 260 m³ asfalta (skupna debelina nosilnega in obrabnega sloja 9 cm) ter cca 3.800 m² geotekstila, pri samem asfaltiranju pa se bo potrebovala tudi voda, a v zanemarljivih količinah. Za končno humusiranje se bo potrebovalo cca 280 m³ rodovitne zemlje.

Rabilo se bo pa tudi seme (seneni drobir) za ponovno zatravitev tekaških prog.

OBRATOVANJE

Vsako leto se bo za vzdrževanje rabilo seme (seneni drobir) za ponovno zatravitev poškodovanih delov zatravljenih muld ter pesek/gramoz za saniranje morebitnih poškodb travnatih muld, do katerih bi lahko prišlo ob večjih nalivih. Druge porabe naravnih virov ne pričakujemo.

OPUSTITEV POSEGA/DEJAVNOSTI IN PO NJEJ

V primeru opustitve posega oz. dejavnosti rolkarskih prog, bodo proge še naprej funkcionirale kot tekaške proge pozimi, v primeru opustitve tudi te rabe, pa bodo proge še naprej funkcionirale kot gozdne poti.

2.6 VRSTE IN KOLIČINE EMISIJ TER ODPADKOV

Odpadki in ravnanje z njimi

IZGRADNJA

Odpadki so ostanki gradbenega materiala (ostanki gradbenih materialov – nasipni drobljenci, ostanki asfalta, embalaža, ruševine - stari asfalt dela porušene proge); Večjih količin gradbenih odpadkov ni pričakovati. Odložilo se jih bo na ustreznih deponijah. Vsi odpadki, ki bodo nastali v času izgradnje, bodo oddani ustreznim pooblaščenim zbiralcem in predelovalcem odpadkov, v skladu s predpisi, ki urejajo odpadke.

OBRATOVANJE

Na progi so zgolj treningi in tekme: človek na tekaških rolgah, ki vse morebitne odpadke od hrane in pijače nese s seboj. Morebitni odpadki (ki jih pustijo turisti) se bodo zbirali na obstoječih mestih v bližini objektov biatlonskega centra in ne v ob rolkarskih progah.

OPUSTITEV POSEGA IN PO NJEJ

Na opuščenih rolkarskih progah, ki bodo še naprej funkcionirale kot gozdne ceste ne pričakujemo nobenega hotenega ali nehotenega zbiranja odpadkov. So preblizu hotela in predaleč od urbanizacije, da bi tja na črno odvažali odpadke.

Vrste in količine odpadne zemljine od izkopov in ravnanje z njo

IZGRADNJA

Pričakuje se večje količine zemljine zaradi izkopov. Od tega se bo predvsem zemlja (rodovitna prst – cca 10 cm na površini, ki jo je zelo malo) v celoti ponovno vgradila in porabila pri uravnavanju neasfaltiranega dela tekaških prog pri sanaciji površin po posegu.

Pričakovati pa je znatne količine druge odpadne zemljine in klamnitega materiala (do 1500 m³, pač odvisno od stabilnosti in globine temeljnih tal – če se kmalu naleti na trdno matično podlago, bo izkopa bistveno manj). Odpadno zemljino bo treba odpeljati z območja gradbišča in trajno deponirati. Predvideno je deponiranje v deponiji GG bled v kamnolomu na rudnem polju.

OBRATOVANJE

Med obratovanjem ne bo izkopov odvečne zemljine.

OPUSTITEV POSEGA IN PO NJEJ

Na opuščenih rolkarskih progah, ki bodo še naprej funkcionirale kot gozdne ceste ne bo izkopov odvečne zemljine.

Emisije onesnaževal v tla in vode

IZGRADNJA

Emisije v tla in vode bodo predvsem iz gradbenih strojev in tovornjakov (možni izpusti olja, maziv), kar je zanemarljivo ob predpostavki, da je gradbena mehanizacija ustrezno vzdrževana tako kot to zahteva zakonodaja in da se mejava olj, goriva in maziv izvaja tako, kot to zahteva zakonodaja.

OBRATOVANJE

Na rolkarskih progah v času obratovanja ne predvidevamo nobenih emisij onesnaževal v tla in vode, razen v izjemnih primerih, ko se te poti uporabljajo tudi kot gozdne ceste za dela v gozdu - možni incidenti izlivi iz transportnih vozil (lesa), kar pa je malo verjetno saj je na teh cestah le nekaj prevozov lesa letno.

OPUSTITEV POSEGA IN PO NJEJ

Poti se bodo še naprej uporabljale kot gozdne ceste za dela v gozdu. Možni so indecentni izlivi iz transportnih vozil (lesa), kar pa je malo verjetno.

Emisije onesnaževal v zrak

IZGRADNJA

Emisije izpušnih plinov bodo predvsem iz gradbenih strojev: uporaba težke gradbene mehanizacije za izkope, nasuvanja materiala in prevoze gradbenega materiala. Količine bodo majhne in vpliv emisij onesnaževal v zrak zanemarljiv ob predpostavki, da so gradbeni stroji ustrezno vzdrževani tako kot to zahteva zakonodaja.

OBRATOVANJE

Na rolkarskih progah v času obratovanja ne predvidevamo nobenih emisij onesnaževal v zrak.

OPUSTITEV POSEGA IN PO NJEJ

Na trasah rolkarskih prog po opustitvi rabe (rolkarska proga) ne predvidevamo nobenih emisij onesnaževal v zrak.

Emisije onesnaževal v zrak iz prometa

IZGRADNJA

Uporaba težke gradbene mehanizacije za izkope, nasuvanja materiala in prevoze gradbenega materiala: če bodo vozila in mehanizacija dobro vzdrževani (v skladu z zakonskimi določili), bo ta vpliv zanemarljiv.

OBRATOVANJE

Na progi so zgolj treningi in tekme: človek na tekaških rolgah; občasno (nekajkrat letno) tudi tovornjak ki prevaža les; in ne bo zaznavnih emisij.

OPUSTITEV POSEGA IN PO NJEJ

Po cesti se bo občasno (morda nekajkrat letno) zapeljal kak tovornjak, ki prevaža les - ne bo zaznavnih emisij.

Emisije onesnaževal v zrak, ki povzročajo smrad

Poseg ne predstavlja nobenega tveganja za emisije onesnaževal v zrak, ki povzročajo smrad ne v času gradnje, obratovanja ali ob opustitvi posega/dejavnosti in po njej.

Emisije toplogrednih plinov

IZGRADNJA

Zaradi uporabe gradbene mehanizacije med gradnjo in prevozov materiala: če bodo vozila in mehanizacija dobro vzdrževani (v skladu z zakonskimi določili), bo ta vpliv zanemarljiv.

OBRATOVANJE

Na progi so zgolj treningi in tekme: človek na tekaških rolgah; občasno (nekajkrat letno) tudi tovornjak ki prevaža les; in ne bo zaznavnih emisij.

OPUSTITEV POSEGA IN PO NJEJ

Po cesti se bo občasno (morda nekajkrat letno) zapeljal kak tovornjak, ki prevaža les - ne bo zaznavnih emisij.

Emisije hrupa

IZGRADNJA

Hrup gradbene mehanizacije (bagarji, kopači, nakladači, valjarji, razbijalna kladiva, vibracijski nabijači) in tovornjakov s prevozi zemljine in gradbenega materiala: če bodo vozila in mehanizacija dobro vzdrževani (v skladu z zakonodajo), ter če se bodo upoštevala vsa zakonska določila iz veljavnega OPN Bohinj glede časa izvajanja gradbenih del, bo ta vpliv majhen.

OBRATOVANJE

Gre večinoma za treninge in tekme: ljudje med tekom niso glasni. Najbolj glasno je drgnjenje kolesčkov ob asfalt. Vpliv hrupa je zanemarljiv. Še največ hrupa bodo povzročila transportna vozila, ki to pot uporabljajo občasno pri transportu lesa iz gozda.

OPUSTITEV POSEGA IN PO NJEJ

Hrup bodo povzročila transportna vozila, ki to pot uporabljajo občasno pri transportu lesa iz gozda. Vpliv hrupa je zanemarljiv.

Vibracije

IZGRADNJA

Gre za utrjevanje proge, pri čemer se bo uporabilo predvsem valjar. Vibracije bodo med utrjevanjem zmerno prisotne a kratkotrajne. Vibracije pa lahko občasno povzročajo tudi razbijalna kladiva (če bo treba kje toliko razbiti živo skalo, da se ne bo za njo zadrževala voda) in vibracijski nabijači (na mestih, kjer se bo naknadno kopalo in bo treba lokalno bolj utrditi progo).

OBRATOVANJE

Tek in rolerji, ne povzročajo nobenih vibracij, prav tako so zanemarljive vibracije, ki bi jih povzročal občasen prehod transportnih vozil (prevoz lesa iz gozda).

OPUSTITEV POSEGA IN PO NJEJ

Vibracije, ki bi jih povzročal občasen prehod transportnih vozil (prevoz lesa iz gozda), so zanemarljive.

Elektromagnetno sevanje

Poseg ne predstavlja nobenega tveganja za elektromagnetno sevanje ne v času gradnje, obratovanja ali ob opustitvi posega in po njej.

Radioaktivno sevanje

Poseg ne predstavlja nobenega tveganja za radioaktivno sevanje ne v času gradnje, obratovanja ali ob opustitvi posega in po njej.

Emisije svetlobe

Poseg ne predstavlja nobenega tveganja za emisije svetlobe ne v času gradnje, obratovanja ali ob opustitvi posega in po njej, saj proga ne bo osvetljena, gradbena dela pa ponoči ne bodo potekala, saj je to prepovedano z omejitvami integriranimi v OPN Bohinj.

Emisije toplote v ozračje/vode

Poseg ne predstavlja nobenega tveganja za emisije toplote v ozračje/vode ne v času gradnje, obratovanja ali ob opustitvi posega in po njej.

2.7 TVEGANJE PRED OKOLJSKIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

Poseg ne predstavlja nobenega tveganja pred okoljskimi in drugimi nesrečami ne v času gradnje, obratovanja ali ob opustitvi posega in po njej.

2.8 ODNOS DO DRUGIH USTREZNIH AKTOV

Odlok o Občinskem prostorskem načrtu občine Bohinj (Uradni vestnik Občine Bohinj št. 4/16, 11/16 in 4/17) v 163. členu, ki obravnava podrobne prostorske izvedbene pogoje za EUP na območjih rekreacije v naravnem okolju), za enota urejanja prostora RP-1 Rudno polje – vadbeni in biatlonski center ter tekaške proge v razdelku Urejanje tekaških prog, v zadnja alineji pravi: »Nove smučarske tekaške proge je dopustno urediti oziroma obstoječe nadgraditi po predhodni preveritvi območja in stanja kvalifikacijskih vrst. Za poseg je treba pridobiti soglasje pristojnega organa za ohranjanje narave in mnenje Zavoda TNP.«

Za območja se pripravlja sprememba OPN Bohinj, ki je v zaključni fazi priprave. Okoljsko poročilo za Spremembe OPN Bohinj so nosilci urejanja prostora že potrdili, odločba Ministrstva za okolje, podnebje in energijo pa še ni bila izdana. Priprava prostorskega akta je v zaključni fazi. Namenska raba se na območju predvidenih ureditev tekaških prog ne spreminja. Odlok v celoti vključuje omilitvene ukrepe, ki so bili predhodno usklajeni z nosilci urejanja prostora (ZRSVN) in upravljavcem območja (TNP).

3 PODATKI O VAROVANIH OBMOČJIH

3.1 PREGLED VAROVANIH IN DRUGIH OBMOČIJ, NA KATERIH JE ZARADI VARSTVA OKOLJA, OHRANJANJA NARAVE ALI VARSTVA NARAVNIH VIROV PREDPISAN DRUGAČEN REŽIM

3.1.1 Varovana območja

Med varovana območja v skladu s Pravilnikom o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (*Ur. l. RS, št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11*) uvrščamo **zavarovana območja**, **posebna varstvena območja** (SPA – Special Protected Areas) in **posebna ohranitvena območja** (SAC – Special Area of Conservation).

3.1.1.1 Zavarovana območja in območja, predlagana za zavarovanje

Zavarovana območja so eden od načinov območnega varstva naravnih vrednot in se po 53. členu ZON delijo na **ožja** zavarovana območja in **širša** zavarovana območja. Ožja zavarovana območja so: naravni spomenik, strogi naravni rezervat in naravni rezervat. Širša zavarovana območja pa so: narodni, regijski in krajinski park.

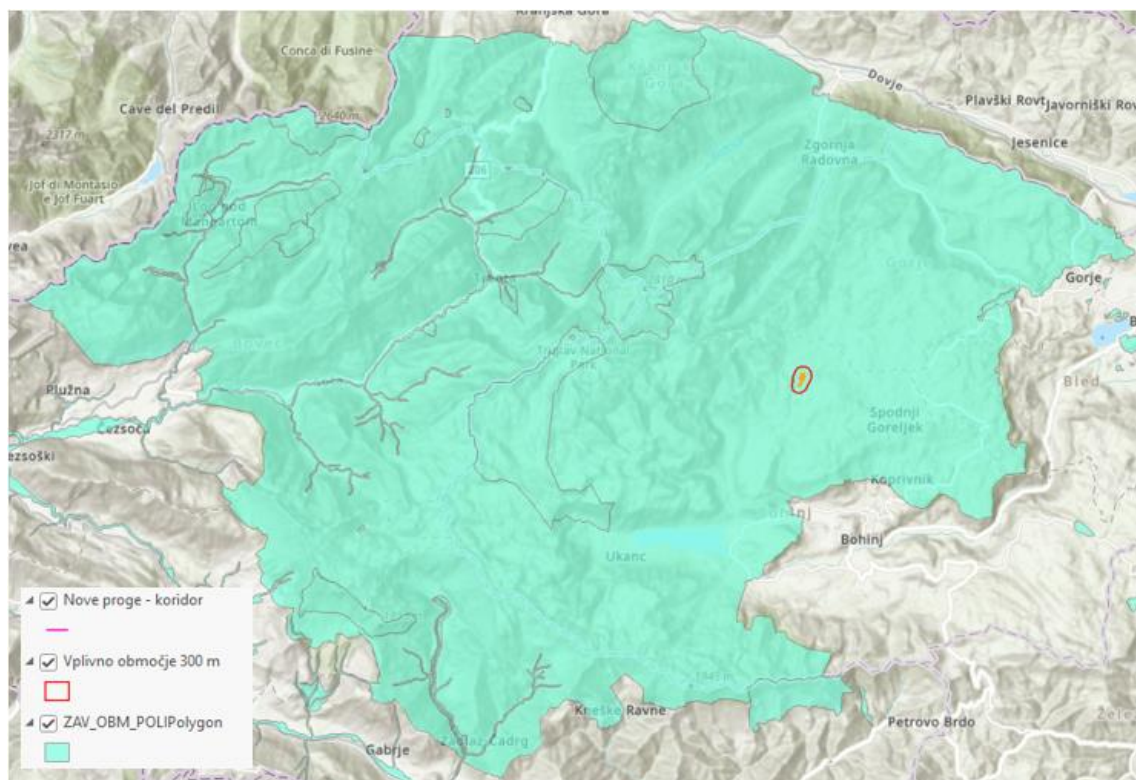
Ločimo med t. i. **ploskovnimi zavarovanimi območji**, katerih cilj je ohranjanje populacij zavarovanih rastlinskih in živalskih vrst, kot tudi ohranjanje naravnih procesov. **Točkovna zavarovana območja** so posamezni objekti (drevo, skalni osamelec, jama ipd.).

Na območju predvidenega posega je **eno zavarovano območje**, in sicer **Triglavski narodni park**. Območje predvidenega posega je v 3. varstvenem območju Triglavskega narodnega parka. Tretje varstveno območje je namenjeno ohranjanju in varovanju biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in kulturne dediščine ter izrazitih ekoloških, estetskih in kulturnih kakovosti krajine, ohranjanju poselitve ter spodbujanju trajnostnega razvoja, usklajenega s cilji narodnega parka (6. člen . Zakon o Triglavskem narodnem parku (*Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20*)).

Na območju Pokljuke ni drugih predlaganih zavarovanih območij.

Tabela 1: Zavarovano območje na širšem območju posega.

Evid. št.	Ime območja	Status	Pomen	Pravna podlaga
1412	Triglavski narodni park	narodni park	državni	Zakon o Triglavskem narodnem parku (<i>Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20</i>)

Slika 3: Območje posega in zavarovana območja (Triglavski narodni park) (vir: ZRSVN, ARSO)

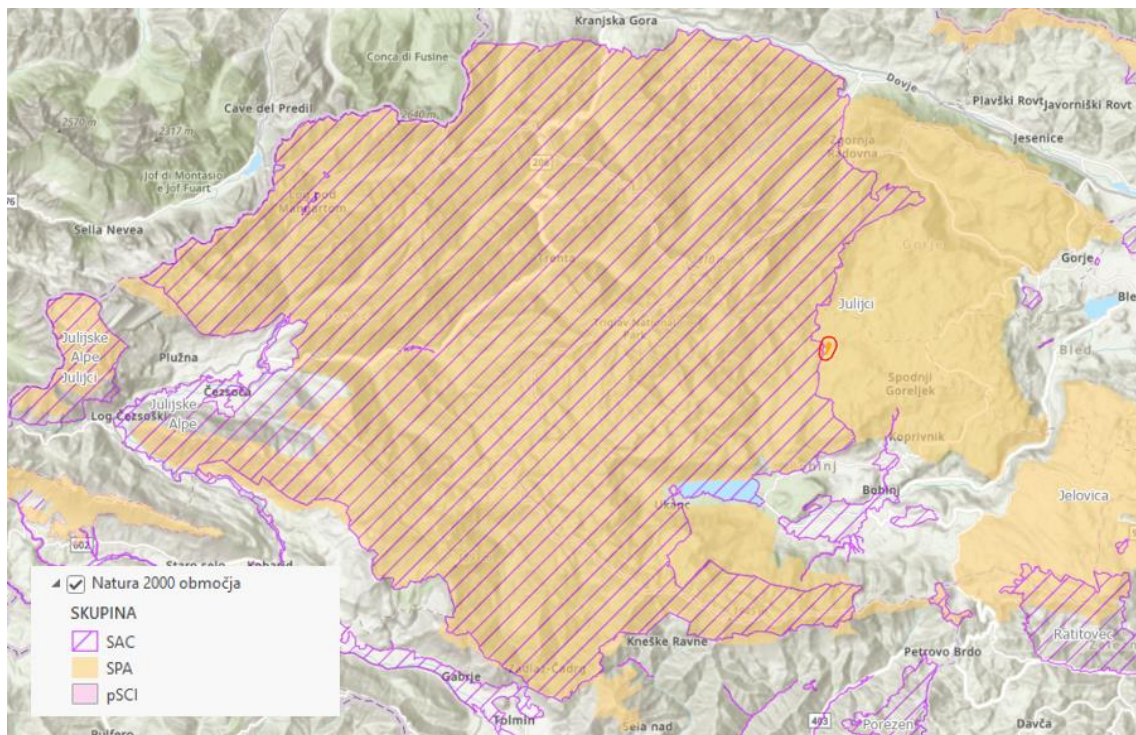
3.1.1.2 Območja Natura 2000

Posebno varstveno območje ali območje Natura 2000 je ekološko pomembno območje, ki je na ozemlju EU pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst ptic in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov, katerih ohranjanje je v interesu EU. Določa jih Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14 in 21/16 in 47/18). Omrežje Natura 2000 je sestavljeno iz dveh tipov območij: **Posebna območja varstva oz. POV** (angl. **SPA** – Special protected Areas), katera opredeljuje Direktiva o pticah in **Posebna ohranitvena območja oz. POO** (angl. **SAC** – Special Areas of Conservation), katera opredeljuje Direktiva o habitatih.

Slovenija je pripravila seznam **potencialnih območij narave, pomembnih za Evropsko skupnost** (pSCI – Potential Sites of Community Interest). Seznam je s strani Evropske komisije že bil potrjen in sicer v mesecu novembru 2007 za celinsko regijo in v mesecu marcu 2008 za alpsko regijo. Tako so se območja uvrstila na **seznam območij narave, pomembnih za Evropsko skupnost** (SCI - Sites of Community Interest). V februarju 2012 je Slovenija podelila SCI območjem pravni status posebnih ohranitvenih območij (SAC). V aprilu 2013 je bila sprejeta *Sprememba Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)* (Ur. l. RS, št. 33/13, 35/13), pri čemer je prišlo do določenih sprememb kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov pri nekaterih SPA in SAC območjih oziroma so nova (dodana) območja dobila status pSCI.

Na in v širšem območju posega sta dve Natura 2000 območji, in sicer **SPA območje Julijci** in **SAC območje Julijske Alpe**. Kvalifikacijski habitatni tipi in vrste obeh Natura 2000 območij so v tabelah v nadaljevanju. **Z odebeljenim tiskom so označene vrste in**

habitatni tipi, ki imajo določeno notranjo cono v 300 m vplivnem območju predvidenega posega.

Slika 4: Prikaz Natura 2000 območij (vir: ZRSVN, ARSO)

Tabela 2: Kvalifikacijske vrste in habitatni tipi na območju SAC Julijske Alpe.

VRSTA/HABITATNI TIP		EU Koda
(slovensko ime)	(latinsko ime)	
Bertolonijeva orlica	<i>Aquilegia bertolonii</i>	1474
navadni koščak	<i>Austropotamobius torrentium</i>	1093*
širokouhi netopir	<i>Barbastella barbastellus</i>	1308
hribski urh	<i>Bombina variegata</i>	1193
enostavna mladomesečina	<i>Botrychium simplex</i>	1419
Zoisova zvončica	<i>Campanula zoysii</i>	4071
kapelj	<i>Cottus gobio</i>	1163
lepi čveljc	<i>Cypripedium calceolus</i>	1902
	<i>Dicranum viride</i>	1381
Lorkovičev rjavček	<i>Erebia calcaria</i>	1072
alpska možina	<i>Eryngium alpinum</i>	1604
travniški postavnež	<i>Euphydrias aurinia</i>	1065
močvirski meček	<i>Gladiolus palustris</i>	4096
rogač	<i>Lucanus cervus</i>	1083
navadni ris	<i>Lynx lynx</i>	1361
kratkodlakava popkoresa	<i>Moehringia villosa</i>	4078
bukov kozliček	<i>Morimus funereus</i>	1089
eremit, puščavnik	<i>Osmoderma eremita</i>	1084*
alpski kozliček	<i>Rosalia alpina</i>	1087*
soška postrv	<i>Salmo marmoratus</i>	1107
zrnasti kapucar	<i>Stephanopachys substriatus</i>	1927
veliki pupek	<i>Triturus carnifex</i>	1167

VRSTA/HABITATNI TIP		EU Koda
(slovensko ime)	(latinsko ime)	
rjavi medved	<i>Ursus arctos</i>	1354*
Trde oligo-mezotrofne vode z bentoškimi združbami parožnic (<i>Chara</i> spp.)		3140
Alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov		3220
Alpske reke in lesnata vegetacija z vrbami in nemškim strojevcem (<i>Myricaria germanica</i>) vzdolž njihovih bregov		3230
Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov		3240
Alpske in borealne resave		4060
Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)		4070*
Skalna travišča na bazičnih tleh <i>Alyso-Sedion albi</i>		6110*
Alpska in borealna travišča na silikatnih tleh		6150
Alpinska in subalpinska travišča na karbonatnih tleh		6170
Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (<i>Festuco-Brometalia</i>) (pomembna rastišča kukavičevk)		6210*
Vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom (<i>Nardus stricta</i>) na silikatnih tleh v montanskem pasu (in submontanskem pasu v celinskem delu Evrope)		6230*
Nižinske in montanske do alpinske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem		6430
Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)		6510
Gorski ekstenzivno gojeni travniki		6520
Prehodna barja		7140
Karbonatna melišča od montanskega do alpinskega pasu (<i>Thlaspietea rotundifolii</i>)		8120
Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu		8160*
Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok		8210
Silikatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok		8220
Apnenčasti podi		8240*
Jame, ki niso odprte za javnost		8310
Stalni ledeniki		8340
Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, <i>Alnion incane</i> , <i>Salicion albae</i>)		91E0*
Ilirsko bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))		91K0
Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpinskega pasu (Vaccinio-Piceetea)		9410
(Sub-)mediteranski gozdovi črnega bora		9530*

*Prednostna vrsta/ habitatni tip

Tabela 3: Kvalifikacijske vrste ptic v SPA Natura 2000 območju Julijci.

Vrsta		Koda EU
Slovensko ime	Latinsko ime	
koconogi čuk	<i>Aegolius funereus</i>	A223
kotorna	<i>Alectoris graeca</i>	A109 (A878)
planinski orel	<i>Aquila chrysaetos</i>	A091
gozdni jereb	<i>Bonasa bonasia</i>	A104
kosec	<i>Crex crex</i>	A122
črna žolna	<i>Dryocopus martius</i>	A236
sokol selec	<i>Falco peregrinus</i>	A103
mali muhar	<i>Ficedula parva</i>	A320
mali skovik	<i>Glaucidium passerinum</i>	A217
beloglavi jastreb	<i>Gyps fulvus</i>	A078
belka	<i>Lagopus mutus helveticus</i>	A408 (A713)
rjavi srakoper	<i>Lanius collurio</i>	A338
slegur	<i>Monticola saxatilis</i>	A280
kupčar	<i>Oenanthe oenanthe</i>	A277
pogoreleček	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	A274
hribska listnica	<i>Phylloscopus bonelli</i>	A313 (A499)
triprsti detel	<i>Picoides tridactylus</i>	A241
pivka	<i>Picus canus</i>	A234
repaljščica	<i>Saxicola rubetra</i>	A275
kozača	<i>Strix uralensis</i>	A220
ruševac	<i>Tetrao (Lyrurus) tetrix tetrix</i>	A409 (A876)
divji petelin	<i>Tetrao urogallus</i>	A108 (A659)

3.1.2 Druga območja s posebnim varstvenim režimom

3.1.2.1 Naravne vrednote

Naravna vrednota je poleg redkega, dragocenega ali znamenitega naravnega pojava tudi drug vredni pojav, sestavina oziroma del žive ali nežive narave, naravno območje ali del naravnega območja, ekosistem, krajina ali oblikovana narava. Naravne vrednote so zlasti geološki pojavi, minerali in fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemski kraški pojavi, podzemne jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, rastlinske in živalske vrste, njihovi izjemni osebki ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava (4. člen ZON).

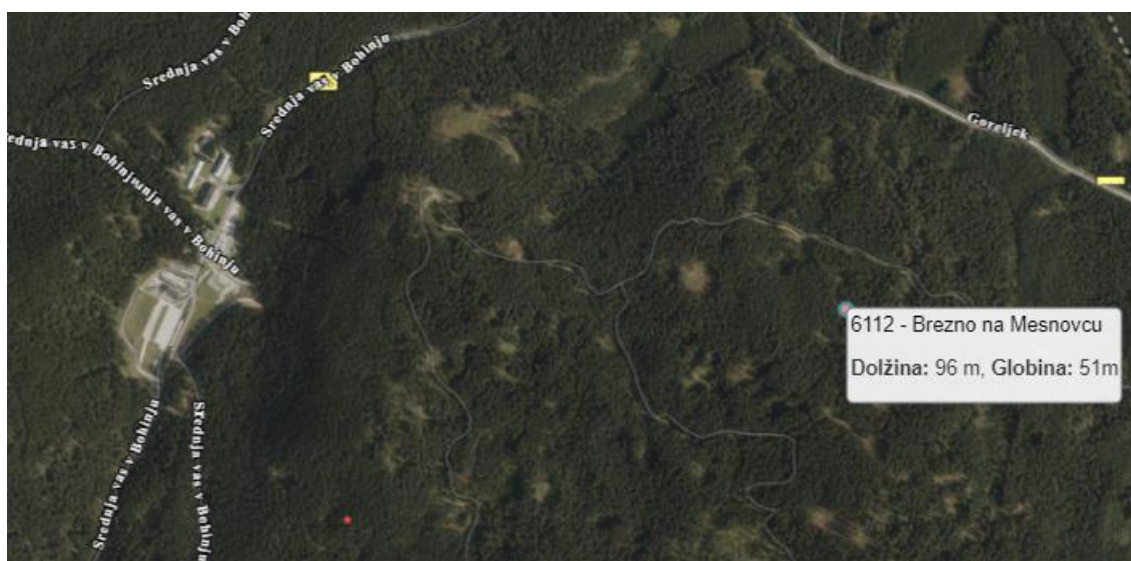
Naravne vrednote so lahko državnega (NVDP) ali lokalnega pomena (NVLP). Zvrsti naravnih vrednot se določajo na podlagi naravnih vrednot, pri čemer se upoštevajo zlasti značilnosti naravnih pojavov in naravnih oblik. Zvrsti naravnih vrednot so: **geomorf** - geomorfološka površinska naravna vrednota, **geomorfp** - geomorfološka podzemeljska naravna vrednota, **geol** - geološka naravna vrednota, **hidr** - hidrološka naravna vrednota, **bot** - botanična naravna vrednota, **zool** - zoološka naravna vrednota, **ekos** - ekosistemska naravna vrednota, **drev** - drevesna naravna vrednota, **onv** - oblikovana naravna vrednota.

Na območju daljinskega vpliva sta dve naravni vrednoti državnega pomena, ena ploskovna naravna vrednota in ena jama.

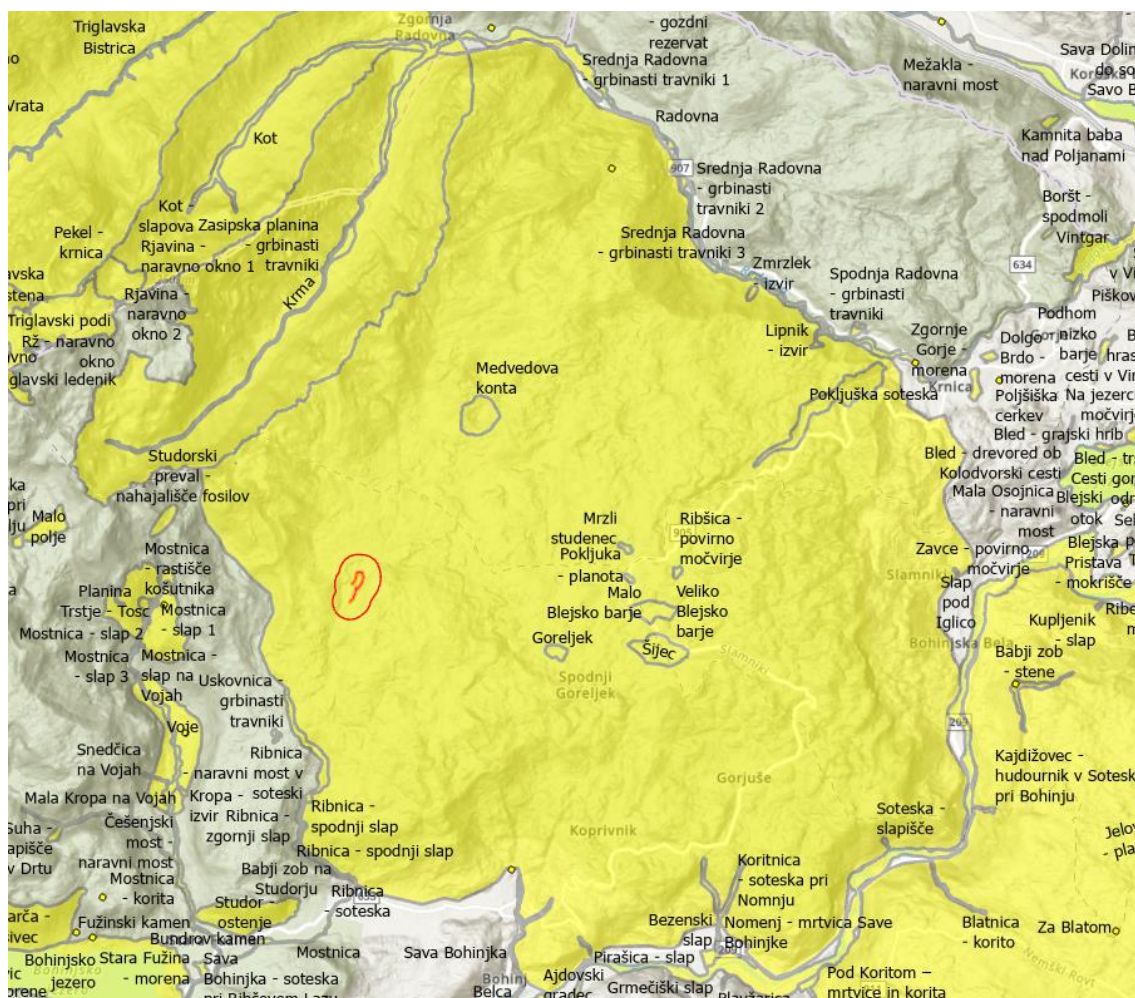
Tabela 4: Naravne vrednote na širšem območju predvidenega posega.

Evid. št.	Ime	Zvrst	Pomen	Opis
5430	Pokljuka - planota	geomorf, (geomorfp)	državni	Visoka kraška planota z značilnimi kraškimi pojavi
46112	Brezno na Mesnovcu	geomorfp	državni	Brezno/jama

Glede na podatke katastra jam, je NV Brezno na Mesnovcu dolžine 96 m in globine 51 m, leži pa ca 1.200 m vzhodno od načrtovanega posega.

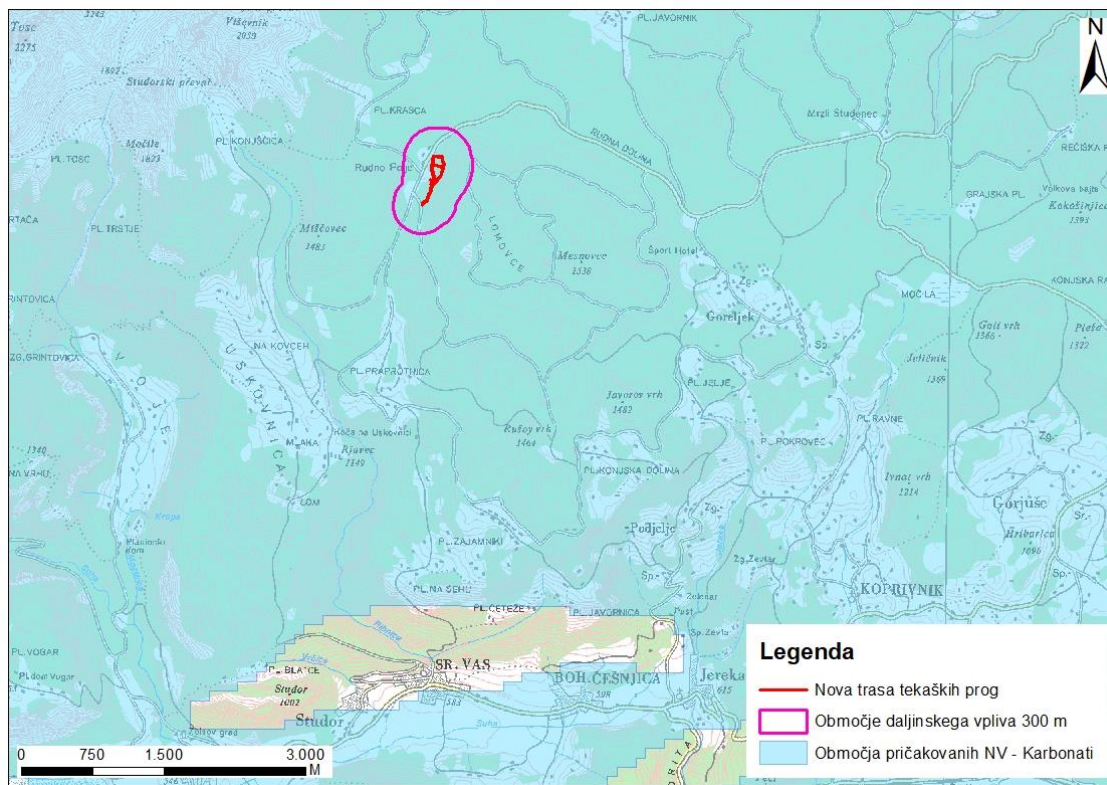
Slika 5: Natančnejša lokacija Brezna na Mesnovcu, kot jo navaja kataster jam (vir: <https://www.katasterjam.si/>).

Slika 6: Kartografski prikaz naravnih vrednot (vir: ZRSVN, ARSO)

Območja pričakovanih naravnih vrednot (OPNV)

Območje Pokljuke je na območju podzemnih geoloških pričakovanih vrednot **Karbonati**. Območje pričakovanih naravnih vrednot na obravnavanem območju je prikazano na spodnji sliki.

Slika 7: Območja pričakovanih naravnih vrednot na širšem območju predvidenega posega (vir: GURS, ARSO, ZRSVN).

3.1.2.2 Ekološko pomembna območja

Ekološko pomembno območje je območje habitatnega tipa, dela habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti (32. člen ZON-UPB2).

Uredba o ekološko pomembnih območjih (*Ur. l. RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18*) določa ekološko pomembna območja v Sloveniji in varstvene usmeritve za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov ter prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov na teh območjih.

Ekološko pomembna območja glede na 32. člen ZON so:

1. Območja habitatnih tipov, ki so biotsko izjemno raznovrstni ali dobro ohranjeni, kjer so habitatni ogroženih ali endemičnih rastlinskih ali živalskih vrst in habitatni vrst, ki so mednarodno pomembne po merilih ratificiranih mednarodnih pogodb, ali ki drugače prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti.
2. Območja habitatnega tipa ali večje ekosistemske enote, ki pomembno prispevajo k ohranjanju naravnega ravnovesja s tem, da so glede na druga ekološko pomembna območja uravnoteženo biogeografsko razporejena in sestavljajo ekološko omrežje.
3. Habitatni mednarodno varovanih vrst.
4. Selitvene poti živali.
5. Območja, ki bistveno prispevajo h genski povezanosti populacij rastlinskih ali živalskih vrst.

3.1.3 Kulturna dediščina

Območje obravnavanega posega leži na območju, ki je pomembno za ohranjanje kulturne dediščine, in sicer obravnavani poseg leži:

- na območju nepremične kulturne dediščine, ki je vpisana v register nepremične kulturne dediščine, in sicer gre za Julijske Alpe - Triglavski narodni park z EŠD št. 7593
- Območje kompleksnega varstva Bohinj -OKV št. 2.

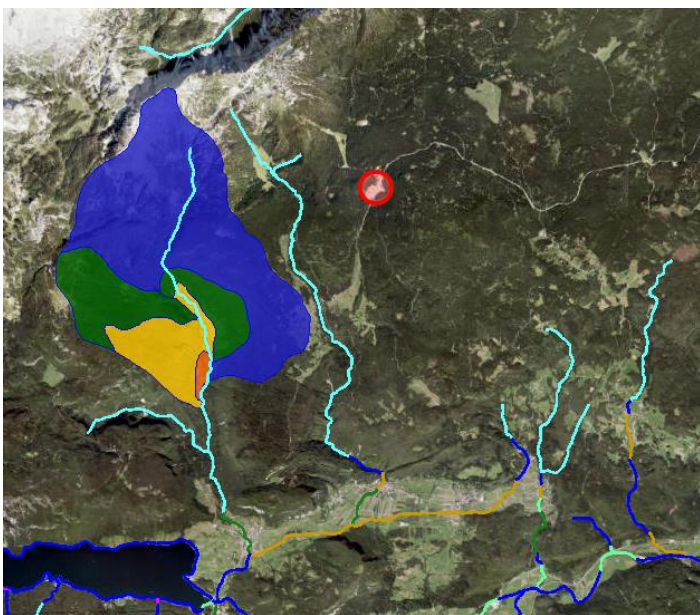
Nepremična kulturna dediščina Julijske Alpe - Triglavski narodni park spada med integralno dediščino oziroma gre za t. i. kulturno krajino. Gre za osrčje Julijskih Alp z najvišjimi vrhovi, kraškimi planotami, gozdnimi površinami, planinami in dotoki je zavarovano kot park, razširjen iz doline Triglavskih jezer.

Kulturna krajina je po Zakonu o varstvu kulturne dediščine spomeniško območje, katerega strukturo, razvoj in funkcijo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnosti v prostoru. Usmeritve za varovanje kulturne krajine so naslednje:

- varuje se zlasti krajinsko zgradbo, to je naravno krajinsko zgradbo kot kulturno prvino;
- varuje se ekološke procese sonaravnega gospodarjenja v kulturni krajini;
- tipologijo krajinskih prvin;
- povezavo s stavbno in naselbinsko dediščino.

3.1.4 Vodovarstvena območja

Najbližje vodovarstveno območje je približno 2 km zračne linije oddaljeno od območja obravnave. Poleg tega, območje Rudnega polja oz. območje obravnave ni v prispevnem območju omenjenega vodnega vira.

Slika 9: Vodovarstvena območja v bližini posega (vir: PVO, ICRO).

3.1.5 Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom

Glede na 2. člen *Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom* (Ur. l. RS, št. 88/05, Ur. l. RS, št. 56/07, 29/09, 91/10, 01/13 in 39/15) so varovalni gozdovi, ki varujejo zemljišča usadov, izpiranja in krušenja, gozdovi na strmih obronkih ali bregovih voda, gozdovi, ki so izpostavljeni močnemu vetru, gozdovi, ki v hudourniških območjih zadržujejo prenatrsko odtekanje vode in zato varujejo zemljišča pred erozijo in plazovi, gozdni pasovi, ki varujejo gozdove in zemljišča pred vetrom, vodo, zameti in plazovi, ter gozdovi na zgornji meji gozdne vegetacije. Gozdovi s posebnim namenom z izjemno poudarjeno raziskovalno funkcijo so gozdni rezervati. To so gozdovi, ki so zaradi svoje razvojne faze in dosedanjega razvoja izjemno pomembni za raziskovanje, proučevanje in spremljanje naravnega razvoja gozdov, biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot ter kulturne dediščine.

Na širšem območju predvidenega posega ni gozdnih rezervatov in varovalnih gozdov.

3.2 VARSTVENI CILJI VAROVANIH OBMOČIJ IN DEJAVNIKI, KI PRISPEVAJO K OHRANITVENI VREDNOSTI OBMOČJA

3.2.1 Splošni cilji varstva narave, varovanih območij in območij s posebnim varstvenim statusom

Tabela 6: Splošni cilji varstva narave povzeti po mednarodnih in nacionalnih programih in strategijah.

Strategija/Program	Cilji
Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2020–2030 (ReNPVO20–30) (Ur. l. RS, št. 31/20 in 44/22 – ZVO-2)	Ob zavedanju pomena odgovornosti za približno 1% svetovne biotske raznovrstnosti in pomena naravnih vrednot na državni ravni bo z ukrepi Programa varstva rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in ekosistemov ter z ukrepi Programa ustanavljanja zavarovanih območij in obnovitve naravnih vrednot in z ukrepi Strateškega načrta ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji iz 10. poglavja v Sloveniji dolgoročno: 1. ohranjena visoka stopnja biotske raznovrstnosti in 2. ohranjene naravne vrednote; ob doseganju naslednjih posebnih ciljev: <u>a) glede biotske raznovrstnosti:</u> – ohranjanje ugodnega stanja domorodnih prosto živečih vrst, – ohranjanje ugodnega stanja obsega in kakovosti habitatnih tipov, zlasti tistih na ekološko pomembnih območjih in območjih Natura 2000 (podrobni cilji in ukrepi so opredeljeni v PUN), – preprečevanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst oziroma obvladovanje njihovega vnosa in širjenja, – prepoznanje, ovrednotenje in ohranjanje krajinske pestrosti in krajinskih značilnosti, pomembnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti, – spremljanje stanja v obsegu, ki omogoča ugotavljanje stanja ohranjenosti vseh evropsko pomembnih vrst ter vrst in habitatnih

Strategija/Program	Cilji
	tipov, ključnih kot kazalci stanja, ter stanja naravnih vrednot, – spremljanje in izboljšanje ravnanj z živalmi prostoživečih vrst, odvzetih iz narave za zadrževanje v ujetništvu, gojitve, prikazovanja javnosti, trgovine ali druge namene, – pravična in poštena delitev koristi od uporabe genskih virov ter njihove poznejše rabe in trženja, – kartiranost in ovrednotenost ekosistemskih storitev ter njihova vrednost upoštevana pri pripravi in sprejemu razvojnih, prostorskih in drugih strateških ali operativnih dokumentov, – vzpostavljenost in vzdrževanost ključne zelene infrastrukture, – povečanje znanja o biotski raznovrstnosti in njenem pomenu na vseh ravneh družbe; <u>b) glede naravnih vrednot:</u> – dolgoročna ohranitev naravnih vrednot tako, da se njihove vrednostne lastnosti čim manj spreminjajo, – raba naravnih vrednot, ki prednostno pred drugimi oblikami splošne ali posebne rabe omogoča vsakomur spoznavanje in doživljanje naravnih vrednot v njihovih naravnih značilnostih in danostih, – urejena in nadzorovana splošna posebna raba naravnih vrednot brez negativnih vplivov na vrednostne lastnosti naravnih vrednot, – izpopolnjeni podatki o naravnih vrednotah in njihovem stanju, med drugimi tudi o vrednostnih lastnostih po posameznih zvrsteh, – redno spremljanje stanja naravnih vrednot; <u>c) glede zavarovanih območij:</u> – učinkovito upravljanje že vzpostavljenih zavarovanih območij, – ustanovitev novih širših zavarovanih območij in ožjih zavarovanih območij, prednostno na naravovarstveno najbolj občutljivih površinah; <u>č) glede nadzora:</u> – vzpostavljen neposredni nadzor v naravi po vsej Sloveniji, - povezane in učinkovite različne nadzorne službe v prostoru;
Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS), Uradni list RS, št. 76/2004 – ZPNačrt in 61/17 – ZUreP-2)	Ohranjanje narave: - Spodbujanje ohranjanja biotske raznovrstnosti, naravnih vrednot in naravnih procesov kot bistvenih sestavin kakovostnega naravnega okolja. - Zagotavljanje ustrezne vključitve biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot v gospodarjenje z naravnimi viri in prostorom. - Vzpostavitev omrežja posebnih varstvenih območij in zavarovanih območij.
A European Union Strategy for Sustainable Development (Council of the EU, 2006)	- Zaustaviti upad biotske raznovrstnosti do leta 2010 in prispevati k bistvenemu zmanjšanju upada biotske raznovrstnosti na svetovni ravni.
Pan – European Biological and Landscape Diversity Strategy	- Ohranitev, razširitev in obnova ključnih ekosistemov, habitatov, vrst in krajinskih prvin, - Vzpostavitev in razširitev panevropske ekološke mreže - Zmanjšanje ali odstranitev groženj evropski biološki in pokrajinski raznovrstnosti skozi trajnostni razvoj - Vključevanje najširše javnosti v ohranjanje biološke in krajinske raznovrstnosti na vseh nivojih.

3.2.2 Varstveni cilji za Natura 2000 območja

Cilj *Direktive o habitatih* je prispevati k **zagotavljanju biotske raznovrstnosti z ohranjanjem naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst** na evropskem ozemlju držav članic. Ukrepi, sprejeti na podlagi te direktive, so namenjeni **vzdrževanju ali obnovitvi ugodnega stanja ohranjenosti naravnih habitatov in prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst** v interesu Skupnosti.

V skladu s prvim odstavkom šestega člena Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (*Uradni list RS*, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18) se na osnovi ekoloških potreb posameznih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih je Natura območje opredeljeno, določijo varstveni cilji na Natura območjih z namenom ohranjati, vzdrževati ali izboljšati obstoječe lastnosti nežive in žive narave, ki prispevajo k ugodnemu stanju rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov. Če je na Natura območju prisotnih več habitatov vrst ali habitatnih tipov, zaradi katerih je Natura območje opredeljeno, se upoštevajo med seboj usklajeni varstveni cilji.

Varstvene cilje za posamezno vrsto in habitatni tip določa Program upravljanja območij Natura 2000 (MOP 2015), v prilogi 4.2. omenjenega programa.

V Prilogi 1 so varstveni cilji za vse kvalifikacijske vrste Natura 2000 območji SAC Julijske Alpe in SPA Julijci. V nadaljevanju so varstveni cilji kvalifikacijskih vrst, ki imajo določeno notranjo cono v 300 m vplivnem območju predvidenega posega.

Tabela 7: Varstveni cilji Natura 2000 območja SAC Julijske Alpe.

Vrsta/Habitatni tip	Cilji
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	Določi se velikost populacije. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • mreža kalov v različnih sukcesijskih stopnjah, • mreža manjših stoječih vod brez rib (kali), • brez tujerodnih vrst v kalih, • spravilo lesa ne posega v luže in močvirja. Obnovi se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • mreža kalov v različnih sukcesijskih stopnjah, • obrežna vegetacija, • brez tujerodnih vrst v kalih.
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	Določi se velikost populacije. Določi se velikost habitata. Obnovi se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • ekstenzivni travniki, • ekološkim zahtevam vrste prilagojena kakovost vode, • mreža kalov v različnih sukcesijskih stopnjah, • obrežna vegetacija, • brez tujerodnih vrst v kalih. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • mejice in gozdni robovi, • naravna hidromorfologija voda, • rastišču primerna sestava drevesnih vrst v gozdu, • mreža kalov v različnih sukcesijskih stopnjah,

Vrsta/Habitatni tip	Cilji
	• mreža manjših stoječih vod brez rib (kali), • spravilo lesa ne posega v luže in močvirja.
širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	• Ohrani se velikost populacije (1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm). • Ohrani se velikost habitata (1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm). • Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata (1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm).
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)	Velikost populacije se poveča na 40 osebkov. Velikost habitata se ohrani na 72840 ha. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • povezanost habitata. Obnovi se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata • ustrezna zaščita pašnih živali in drugega imetja, • nedostopnost odpadkov, • prehodnost koridorjev. Izboljša se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • druge kmetijske rabe, ne reja drobnice, • postopoma zmanjšati intenzivnost dopolnilnega krmljenja.
ris (<i>Lynx lynx</i>)	Obnovi se velikost populacije. Ohrani se velikost habitata (54800 ha). Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • povezanost habitata, • ustrezna zaščita drobnice, • zadostna gostota risjega plena. Izboljša se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • druge kmetijske rabe, ne reja drobnice.
zrnasti kapucar (<i>Stephanopachys substriatus</i>)	Določi se velikost populacije in velikost habitata. Določi se specifične lastnosti, strukture, procese habitata.
močvirski meček (<i>Gladiolus palustris</i>)	Določi se velikost populacije. Ohrani se velikost habitata. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • košnja vsaj enkrat letno.
HT 3220 Alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov	Določi se velikost habitatnega tipa. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa: • naravna hidromorfologija voda, • zadostna prodonosnost in naravna dinamika prodišč.
HT 3240 Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov	Določi se velikost habitatnega tipa. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa: • karbonatno prodišče vsaj 0,5 m nad povprečno višino voda, • zadostna prodonosnost in naravna dinamika prodišč, • naravna hidromorfologija voda.
HT 6110 Skalna travišča na bazičnih tleh (<i>Alyso-Sedion albi</i>)	Ohrani se velikost habitatnega tipa. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa: • naravno stanje peščenih in kamnitih predelov, • grbinasti travniki.

Vrsta/Habitatni tip	Cilji
HT 8160 Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu	Ohrani se velikost habitatnega tipa. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa: • naravno stanje habitatnega tipa.
HT 8210 Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok	Ohrani se velikost habitatnega tipa. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa: • naravno stanje habitatnega tipa.
HT 8220 Silikatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok	Določi se velikost habitatnega tipa. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa: • naravno stanje habitatnega tipa.
HT 8310 Jame, ki niso odprte za javnost	Ohrani se velikost habitatnega tipa. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa: • prisotnost vrste/vrst: pestra jamska favna; edina lokaliteta vrste, • naravno stanje jam, brez turistične rabe, • raba prostora, ki ne onesnažuje jam.
HT 9410 Kisloljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)	Ohrani se velikost habitatnega tipa (840 ha). Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa: • pomlajevanje gozda z rastišču primernimi drevesnimi vrstami, • območja brez aktivnega gospodarjenja, • ekološkim zahtevam habitatnega tipa primerno upravljanje.

Tabela 8: Varstveni cilji Natura 2000 območja SPA Julijci.

Vrsta/Habitatni tip	Cilji
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	Ohrani se velikost populacije (12 parov) in velikost habitata (88380 ha). Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • mir v okolici (500 m) gnezda planinskega orla od 1. januarja do 30. julija, • brez struktur v zraku, ki ovirajo let, • ekološkim zahtevam vrste prilagojeno gospodarjenje 40 m okoli gnezda, • delujoče pašne planine. Razišče se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: zadostna gostota naravne mrhovine pozimi (gams, kozorog). Izboljša se (specifične lastnosti, strukture, procesi habitata) prisotnost trupel poginulih domačih živali. Obnovi se (specifične lastnosti, strukture, procesi habitata) brez fotografiranja na gnezdu. Ohrani se (specifične lastnosti, strukture, procesi habitata) brez plezanja v gnezdiščih.
sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>)	Ohrani se velikost populacije (14 parov) in 88380 ha. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • mir v okolici (500 m) gnezda planinskega orla od 1. januarja do 30. julija, • mir v okolici (300 m) gnezda sokola selca od 1. marca do 30. junija, • brez plezanja v gnezdiščih. Obnovi se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: brez fotografiranja na gnezdu.

Vrsta/Habitatni tip	Cilji
gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	Ohrani se velikost populacije (400 parov). Ohrani se velikost habitata. Obnovi se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • bogato zastopana zeliščna in plodonosna grmovna plast, • brez žičnih ograj in žičnic v coni vrste, • ekološkim zahtevam vrste prilagojeno upravljanje z divjadjo. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • strukturiran gozdni rob, • vidno označene pomlajevalne ograje.
divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>)	Ohrani se velikost populacije (200 pojočih samcev). Ohrani se velikost habitata (50550 ha). Obnovi se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • mir na rastiščih in v prehranskem habitatu divjega petelina od 1. marca do 30. junija, • po potrebi mir na znanih prezimovališčih od 1. decembra do 28. februarja, • usmerjen turistični obisk, • deli gozda s pestro zeliščno plastjo (borovnica, brusnica, malina), • brez fotografiranja na rastiščih. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • povezanost razmnoževalnega habitata, • presvetljeni sestoji z rahlim ali pretrganim sklepom krošenj, • gozd z najmanj 50% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C) v radiu 1000m okoli rastišča, • brez žičnih ograj in žičnic v coni vrste, • vidno označene pomlajevalne ograje, • ekološkim zahtevam vrste prilagojeno upravljanje z divjadjo.
mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	Ohrani se velikost populacije (100 parov) in ohrani se velikost habitata (60160 ha). Ohranijo se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • bogato strukturiran iglast gozd v višjih legah (nad 500 m), • drevesa z dupli (B in C debelinski razred).
kozača (<i>Strix uralensis</i>)	Ohrani se velikost populacije (30 parov) in ohrani se velikost habitata (31220 ha). Ohranijo se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • gnezdilna drevesa, • gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C).
koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)	Ohrani se velikost populacije (150 parov) in ohrani se velikost habitata (60160 ha). Ohranijo se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C), • drevesa z dupli (B in C debelinski razred), • gozdne jase.
pivka (<i>Picus canus</i>)	Ohrani se velikost populacije (60 parov) in ohrani se velikost habitata (vrednost ni znana). Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: • gozdne mravlje,

Vrsta/Habitatni tip	Cilji
	drevesa z dupli.
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	Ohrani se velikost populacije (500 parov) in velikost habitata (58690 ha). Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: - drevesa z dupli, - gozd z najmanj 30% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C), 3% delež ustrezne odmrle lesne mase listavcev.
triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>)	Ohrani se velikost populacije (200 parov) in ohrani se velikost habitata (7090 ha). Obnovi se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: - območja znotraj cone vrste s povečanim deležem stoječe mrtve mase iglavcev vsaj 5% od lesne zaloge, na ostalih območjih znotraj cone najmanj 3% mrtve mase od lesne zaloge. Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: - najmanj 5% površine cone vrste brez gospodarjenja, - gozdovi brez gospodarjenja, - gozd z najmanj 50% deležem sestojev z odraslim drevjem (razširjeni debelinski razred B in C). Razišče se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: - zelo velik delež mrtve mase.
pogorelec (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	Ohrani se velikost populacije (280 parov) in ohrani se velikost habitata (vrednost ni znana). Ohrani se specifične lastnosti, strukture, procesi habitata: visokodebelni sadovnjaki z dupli.

3.3 POVZETEK VELJAVNIH PRAVNIH REŽIMOV NA VAROVANIH OBMOČJIH ALI NJIHOVIH DELIH, PODATKI O PRIDOBITVI NARAVOVARSTVENIH SMERNIC OZIROMA STROKOVNIH PODLAGAH IN STOPNJA UPOŠTEVANJA SMERNIC

3.3.1 Pravni režimi in varstvene usmeritve

3.3.1.1 Zavarovana območja in območja predlagana za zavarovanje

Triglavski narodni park je edini narodni park na območju Slovenije.

Narodni park (69. člen ZON): je veliko območje s številnimi naravnimi vrednotami ter z veliko biotsko raznovrstnostjo. V pretežnem delu narodnega parka je prisotna prvobitna narava z ohranjenimi ekosistemi in naravnim procesi, v manjšem delu narodnega parka so lahko tudi območja večjega človekovega vpliva, ki pa je z naravo skladno povezan. V narodnem parku morata biti opredeljeni najmanj dve varstveni območji tako, da je v pretežnem, povečini sklenjenem delu opredeljeno varstveno območje s strožjim varstvenim režimom ob upoštevanju mednarodnih varstvenih standardov in kriterijev. Narodni park, namen zavarovanja, razvojne usmeritve, varstvena območja, varstveni režimi, upravljavca in drugo se določijo z zakonom.

Varstveni režimi za TNP so določeni v 13.-21. členu Zakona o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1) (*Ur. l. RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20*).

Splošni varstveni režim v narodnem parku (13. člen Zakona o TNP)

(1) Na območju narodnega parka je prepovedano:

1. izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti;
2. izvajati posege in dejavnosti na naravnih vrednotah na način, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu ali na način, ki znatno spremeni druge lastnosti naravne vrednote;
3. izvajati posege in dejavnosti, ki bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ter značilne krajinske ali poselitvene vzorce;
4. odvezemati iz narave živali prostoživečih vrst, ki niso opredeljene kot divjad ali ribe po predpisih, ki urejajo divjad in ribištvo, razen za znanstvenoraziskovalne namene in s soglasjem upravljavca narodnega parka;
5. naseljevati ali gojiti rastline ali živali tujerodnih prostoživečih vrst;
6. v komercialne namene odvezemati iz narave rastline prostoživečih vrst, vključno z glivami, razen drevja, brez soglasja upravljavca narodnega parka;
7. loviti divjad s pogonom;
8. postavljati obore, ribogojnice in urejati komercialne ribnike;
9. delati z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtem sistemu, jih sproščati v okolje in uporabljati;

10. odvezati iz narave minerale ali fosile, razen za znanstvenoraziskovalne ali izobraževalne namene in s soglasjem upravljavca narodnega parka;
11. izravnati grbinaste travnike;
12. uporabljati fitofarmacevtska sredstva zunaj obdelovalnih kmetijskih zemljišč;
13. z dodajanjem kemikalij ali mikroorganizmov umetno zasneževati ali utrjevati smučišča in tekaške proge;
14. postavljati in uporabljati vire svetlobe za usmerjeno osvetljevanje naravnega okolja;
15. ograjevati zemljišča v naravnem okolju, razen kadar je ograditev namenjena preprečitvi škode ali zadrževanju pašne živine na kmetijskih zemljiščih, če to bistveno ne otežuje migracije živali prostoživečih vrst;
16. postavljati znake in druge objekte ali naprave za slikovno ali zvočno obveščanje in oglaševanje v naravnem okolju, razen znakov za označevanje planinskih in drugih poti s soglasjem upravljavca narodnega parka;
17. graditi in postavljati objekte ali naprave na gorske vrhove, grebene, sedla, skalne osamelce, v naravna okna in na druga izpostavljena mesta;
18. graditi pomožne kmetijske objekte, hleve in pastirske koče v naravnem okolju, razen za opravljanje kmetijskih dejavnosti v narodnem parku, na podlagi pozitivnega mnenja kmetijsko-svetovalne službe o potrebnosti kmetijskega objekta, hleva ali pastirske koče za potrebe opravljanja kmetijske dejavnosti v narodnem parku;
19. graditi nove ali povečevati počitniške enote ali spreminjati namembnost obstoječih objektov v počitniške enote;
20. graditi nove planinske in lovske koče zunaj naselij in območij razpršene poselitve;
21. graditi nova hotelska in apartmajska naselja;
22. graditi nove objekte za kratkotrajno nastanitev zunaj naselij, v naseljih pa le do 80 ležišč;
23. graditi nove gostinske stavbe zunaj naselij in območij razpršene poselitve;
24. graditi nove stanovanjske objekte zunaj naselij, razen gradnje stanovanjskih objektov ali objektov s stanovanjsko-turistično rabo (do 60 turističnih ležišč), ki pomenijo funkcionalno zaokrožitev obstoječe razpršene poselitve in ohranjajo avtohtoni poselitveni vzorec in značilno krajino;
25. graditi nove objekte, ki so posebnega pomena za obrambo, razen na območjih za potrebe obrambe;
26. graditi odlagališča odpadkov in odlagati odpadke v naravno okolje;
27. graditi objekte za hranjenje nevarnih snovi, razen enostavnih objektov za lastne potrebe v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov;
28. graditi površinske vodne zbiralnike, razen zbiralnikov za napajanje živine;
29. širiti obstoječa smučišča ali graditi nova;
30. graditi objekte na obstoječih smučiščih, razen smučarskih prog, žičniških naprav in stavb žičniških naprav ter izvajanja vzdrževalnih del;
31. graditi nove objekte ali postavljati naprave za proizvodnjo energije zunaj naselij, razen iz obnovljivih virov za samooskrbne potrebe, kjer ni možnosti priključitve na javno energetska omrežje;
32. graditi oziroma urejati nova vzletno-pristajalna mesta za zrakoplove, razen ureditve izven letaliških pristajališč za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah;
33. graditi nove nadzemeljske prenosne energetske, telekomunikacijske in komunalne vode, razen na območjih, kjer bi vkop lahko negativno vplival na ugodno stanje živalskih ali rastlinskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov oziroma naravnih vrednot, in za potrebe radio-navigacijskih objektov ter naprav za mednarodni zračni promet;

34. izvajati ukrepe ali gradnje, ki bi spreminjali vodni režim, obliko struge ali kakor koli vplivali na naravne razmere vodnih in priobalnih zemljišč, razen za potrebe oskrbe s pitno vodo ali zaradi varstva pred škodljivim delovanjem voda;
35. odvezovati mivko, pesek in prod iz strug vodotokov ter vodnih in priobalnih zemljišč, razen za potrebe v narodnem parku s soglasjem upravljavca narodnega parka;
36. odpirati nova območja za izkoriščanje mineralnih surovin;
37. odvezovati grušč z melišč;
38. uporabljati čolne z motorji z notranjim izgorevanjem, razen za reševanje;
39. uporabljati motorne sani in druga vozila na motorni pogon za vožnjo po snegu in ledu, razen za oskrbo planinskih koč in smučišč ter za urejanje smučarskih tekaških prog s soglasjem upravljavca narodnega parka in za reševanje;
40. leteti z zrakoplovi pod 1000 čevlji (304,8 metri) nad najvišjo trenutno točko oziroma oviro med letenjem, razen za potrebe vzdrževanja in oskrbovanja objektov pod pogoji, določenimi v načrtu upravljanja, zaradi zagotavljanja obrambe države, zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah, izvajanja policijskih nalog, znanstvenoraziskovalne dejavnosti in meteorološke službe ter s soglasjem upravljavca narodnega parka izvajati geodetsko, filmsko, video in dokumentarno snemanje narodnega parka;
41. vzletati in pristajati z jadralnimi padali, zmaji ali z baloni, razen na za to določenih mestih, kjer ta dejavnost ne ogroža ciljev narodnega parka, s soglasjem upravljavca narodnega parka;
42. parkirati motorna vozila, počitniške prikolice ali motorna vozila, ki se uporabljajo za prebivanje, zunaj za to določenih mest;
43. voziti, ustavljati, parkirati ali organizirati vožnje z motornimi vozili in s kolesi v naravnem okolju, razen za službene vožnje javne gozdarske, naravovarstvene, zdravstvene, reševalne in veterinarske službe, pri inšpekcijskem nadzoru, delu preiskovalnih sodnikov in državnih tožilcev, obrambe, zaščite in reševanja, policije, gorskih in jamskih reševalcev ter gasilcev, za vožnje pri opravljanju lovsko-čuvajske in ribiško-čuvajske ter kmetijsko-svetovalne službe, gospodarjenja z gozdovi in divjadjo, opravljanja kmetijskih, geodetskih, geoloških del in urejanja voda;
44. voziti z motornimi vozili na državnih, občinskih, gozdnih in kmetijskih cestah ter javnih poteh za namene organiziranih športnih, testnih, kros in podobnih voženj ter v reklamne, tekmovalne in podobne namene;
45. kuriti ogenj zunaj za to urejenih mest, razen za namene kmetijske dejavnosti in varstva gozdov;
46. šotoriti ali taboriti zunaj za to določenih mest, razen na mestih, kjer ta dejavnost ne ogroža ciljev narodnega parka in s soglasjem upravljavca narodnega parka;
47. puščati pse s povodca zunaj naselij, razen pri izvajanju lova in paše ter pri izvajanju nalog policije, vojske in gorske reševalne službe;
48. izvajati turistične, športne ali rekreacijske dejavnosti, razen ribolova po predpisih, ki urejajo sladkovodno ribištvo, na vodotokih in stoječih vodah, razen na za to določenih mestih, kjer ta dejavnost ne ogroža ciljev narodnega parka in s soglasjem upravljavca narodnega parka;
49. jezdit konje zunaj za to določenih poti;
50. snemati filme, videospote in druge videoprodukte za javno predvajanje, katerih vsebina je v nasprotju z nameni in s cilji narodnega parka, kar se preverja s soglasjem upravljavca narodnega parka;

51. izvajati vojaške vaje in usposabljanja zunaj območij za potrebe obrambe, razen usposabljanja v gorništvu ter za zaščito in reševanje oziroma v primeru poslabšanja varnostnih razmer ter vojne nevarnosti;

52. uporabljati pirotehnična sredstva v naravnem okolju, razen za potrebe obrambe, zaščite in reševanja, ter eksplozivna sredstva, razen za dovoljene namene.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se lahko izda dovoljenje za odstranitev objekta.

(3) Varstveni režimi iz prvega odstavka tega člena se podrobneje prostorsko in časovno umestijo in opredelijo v načrtu upravljanja.

3.3.1.2 Posebna varstvena območja Natura 2000

Posebna varstvena območja določa Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18).

Splošne varstvene usmeritve:

Na Natura 2000 območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši. Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljivih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura 2000 območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Konkretna varstvena usmeritve za posamezno kvalifikacijsko vrsto in habitatne tipe so navedene v tabelah v **Poglavju 3.2.2** in **Prilogi 1**.

3.3.1.3 Naravne vrednote

Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (*Ur. l. RS, št. 52/02, 67/03*) določa zvrsti naravnih vrednot, način opredeljevanja naravnih vrednot po zvrsteh, podrobnejše kriterije za razvrstitev naravnih vrednot na naravne vrednote državnega ali lokalnega pomena, varstvene in razvojne usmeritve ter druga pravila ravnanja za varstvo naravnih vrednot.

Varstvene usmeritve za varstvo naravne vrednote so usmeritve za posege in dejavnosti človeka na naravni vrednoti in na območju, ki je z naravno vrednoto vidno ali funkcionalno povezano (v nadaljnjem besedilu: območje vpliva na naravno vrednoto), z namenom, da se naravna vrednota ohranja (4. člen Uredbe).

Posegi in dejavnosti na naravni vrednoti

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti.

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.
- na drevesni naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjša vitalnost in ne poslabša zdravstveno stanje drevesa ter, da se ne poslabšajo življenjske razmere na rastišču.
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje.
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.
- na krajinski vrednoti izvajajo tako, da se ne zmanjšuje krajinska pestrost ter da se ne uniči, poškoduje ali bistveno spremeni lastnosti krajinskih elementov ter njihove razporeditve v prostoru.
- na oblikovani naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere za rastline, ki so bistveni sestavni del naravne vrednote, da se ne zmanjša njihova vitalnost ter da se bistveno ne spremenijo oblikovne lastnosti naravne vrednote, pri čemer se na območjih vrtno arhitekturne dediščine posegi in dejavnosti izvajajo v skladu s predpisi s področja varstva kulturne dediščine (5. člen).

Posegi in dejavnosti na območju vpliva na naravno vrednoto

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto ali uničenja naravne vrednote.

Za potrebe priprave prostorskih aktov se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednosta nahaja,
- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednosta vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem vplivi posegov in dejavnosti človeka lahko ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke, ekosistemske in drevesne naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali. (6. člen).

Podrobnejše varstvene in razvojne usmeritve za naravne vrednote so določene v Prilogi 4 Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot (*Ur. l. RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19*). Za NV Pokljuka – planota veljajo naslednje usmeritve:

1. Površinske geomorfološke naravne vrednote

1.1. Na naravni vrednoti

1. Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednosta ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
2. Zemeljska dela (izravnnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
3. Vibracije zaradi eksplozij ali iz drugih virov smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
4. Pridobivanje in raziskovanje mineralnih surovin na naravni vrednoti je možno v takšnem obsegu in na način, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je tak del narave opredeljen za naravno vrednoto. Sanacija območij, na katerih so se pridobivale mineralne surovine, se izvaja tako, da se v čim večji možni meri ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto. Naravno vrednoto se ohranja vidno in dostopno.
5. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
6. Vzorce kamnin se jemlje na tak način, da se bistveno ne spremenijo fizične lastnosti naravne vrednote ter da se ne ogrozi stabilnosti naravne vrednote.
7. Na naravni vrednoti se izvaja takšne športne in rekreacijske aktivnosti, zaradi katerih se bistveno ne spreminjajo fizične lastnosti naravne vrednote (npr. z obsežnim odstranjevanjem skal, pritrjevanjem klinov, jeklenih vrvi in podobnim) ter da zaradi prisotnosti ljudi (velike množice) ni motena vidna podoba naravne vrednote in onemogočeno njeno doživljanje. Obiskovalci naravne vrednote naj se gibajo po poteh, če so le-te za ta namen urejene.
8. Naravno vrednoto se uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote ter, da je vidna podoba naravne

vrednote čim manj spremenjena. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

9. Vegetacijo na naravni vrednoti se lahko odstrani v primeru, da se s tem omogoči dostop, izboljša vidnost ali prepreči vpliv rastlinstva na vrednoto.

1.2. Na območju vpliva na naravno vrednoto

1. Vibracije zaradi eksplozij ali iz drugih virov smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.

2. Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

2.1. Na naravni vrednoti

1. Sigastih tvorb in drugega jamskega inventarja se ne poškoduje, uničuje, odstranjuje, odnaša.
2. Sten, stropa in tal, zraka v jami ter vode, ki tečejo skozi jamo se ne onesnažuje.
3. Sten, stropa in tal se fizično ne spreminja, razen, če je to nujno potrebno zaradi raziskovanja jam ali znanstvenoraziskovalnega dela; v tem primeru se vrta, koplje, zasipava in podobno, tako da se ne uničuje sigastih tvorb ter drugega pomembnega jamskega inventarja.
4. V jamah se praviloma ne gradi objektov ali namešča naprav, v primeru ureditve jame za ogledovanje in obiskovanje ter v primeru potreb za znanstveno-raziskovalno delo, pa se jih gradi oziroma namešča tako, da se ne poškoduje sigastih tvorb ter drugega jamskega inventarja.
5. Jame in brezna oziroma njihove dele se osvetljuje le toliko, kolikor je minimalno potrebno za obisk ljudi, znanstvenoraziskovalno delo ali jamarstvo. Osvetljuje se na način, ki algam čim bolj onemogoča rast. Ne sveti se s svetili na odprt plamen, ki sajijo in segrevajo prostor.
6. Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov in hrupa se ne povzroča.
7. V jamah in brezni se ne kuri ognja, razen pri uporabi acetilenskih in drugih plinskih svetil.
8. Odpadkov in drugega materiala se ne odlaga ali skladišči v jami, tekočih odpadkov se ne odvaža v jamo in se jih ne izliva v jami.
9. Vzorce kamnin, mineralov in fosilov se jemlje le zaradi znanstveno-raziskovalnega razloga, na tak način, da se ne spremenijo fizikalne lastnosti naravne vrednote ali njenega dela.
10. Jamske sedimente, ki se jih odkopava in prekopava zaradi znanstveno-raziskovalnega dela, se po končanih raziskavah razporedi tako, da je stanje čim bolj približano prvotnemu.
11. Jame in brezna se obiskuje tako, da se jih s fizično aktivnostjo ne poškoduje.
12. Jame in brezna se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se ne spremenijo fizične in funkcionalne lastnosti naravne vrednote, da se ne ogrozi stabilnost delov naravne vrednote ter da je vidna podoba naravne vrednote in okolice čim manj spremenjena.

13. V jamo se ne vnaša organskih snovi (človeška hrana, iztrebki, les in drug organski material).

2.2. Na območju vpliva na naravno vrednoto

2.2.1. V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici:

1. Gradnja objektov se ne izvaja, zemeljsko površje se ne spreminja, razen za namen iz 6. točke tega oddelka.
2. Odpadkov se ne odlaga.
3. Vhoda se ne zasipava, v neposredno okolico se ne odlaga in skladišči materiala.
4. Jamski vhod se zapira le z namenom varstva naravne vrednote oziroma upravljanja z njo, pri čemer se uporabi takšne tehnične rešitve, da je omogočen nemoten prehod živali v jamo in iz nje.
5. Enostavne objekte, ki nimajo vsebinske povezave z naravno vrednoto, električne in druge vode se namešča v takšni oddaljenosti, da se ohranja vidna podoba jamskega vhoda nespremenjena.
6. Jamski vhod se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da je vidna podoba vhoda čim manj spremenjena.
7. V vegetacijsko združbo v jamskem vhodu se ne posega s fizičnim uničevanjem, spreminjanjem vrstne sestave ipd., razen v primeru, da se s tem omogoči dostop. Obseg odstranitve vegetacije sme biti tolikšen, da se ohranijo obstoječe lastnosti mikrokline v jamskem vhodu in jami.

2.2.2. Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

1. Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
2. Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.
3. Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicujoče vode.
4. Odpadkov se ne odlaga.
5. Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
6. Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Onesnažene vode se prednostno očisti.
7. Posege in gradnje na vodotokih se izvaja tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

Območja pričakovanih naravnih vrednot

V primeru najdbe mineralov ali fosilov se mora najditelj ravnati po 74. členu ZON-a. Vsak, ki odkrije del narave, za katerega domneva, da ima lastnosti jame ali dela jame, je dolžan o tem obvestiti Inštitut za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU (8. in 9. člen ZVPJ).

3.3.1.4 Ekološko pomembna območja (EPO)

V skladu z 32. členom ZON vlada določi ekološko pomembna območja, predpiše varstvene usmeritve za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja habitatnih tipov,

rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov, ter zagotavlja varstvo ekološko pomembnih območij z ukrepi varstva naravnih vrednot na podlagi tega zakona. Varstvo ekološko pomembnih območij se zagotavlja tudi z ukrepi po drugih predpisih, ki lahko prispevajo k njihovi ohranitvi. Pravila ravnanja, varstveni režimi ali razvojne usmeritve, določene v uredbi o ekološko pomembnih območjih in v aktih, izdanih na podlagi ZON-a, se upoštevajo pri urejanju prostora in rabi naravnih dobrin.

Varstvo ekološko pomembnih območij je določeno v Uredbi o ekološko pomembnih območjih (*Ur. l. RS, 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18*). Ekološko pomembna območja so oblikovana tako, da vključujejo zlasti:

- habitate prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatne tipe, katerih ohranjanje se izvaja na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb oziroma je njihovo ohranjanje v interesu Evropske unije,
- habitatne tipe, ki so na ozemlju države redki, ranljivi, imajo majhno naravno območje razširjenosti ali predstavljajo za določeno biogeografsko regijo značilen habitatni tip in
- habitate rastlinskih in živalskih vrst, ki so na ozemlju Republike Slovenije ogrožene zaradi izgube ali slabšanja kvalitet habitata.

Habitatni tipi ter rastlinske in živalske vrste iz prejšnjega odstavka so določeni v predpisih o določitvi habitatnih tipov, ki se na območju Republike Slovenije prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, in v predpisih o zavarovanju rastlinskih in živalskih vrst oziroma o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši. (5. člen Uredbe).

Varstvene usmeritve za ohranjanje ekološko pomembnih območij se določajo na osnovi varstvenih ciljev za ohranjanje habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, ki so določeni v predpisih iz drugega odstavka 3. člena te uredbe ter programih, strategijah in načrtih s področja ohranjanja narave, ki sta jih sprejela Državni zbor Republike Slovenije ali Vlada Republike Slovenije.

Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, skladno s predpisom, ki ureja posebna varstvena območja (območja Natura 2000), so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

3.3.2 Podatki o pridobitvi naravovarstvenih smernic

Naravovarstvene smernice so strokovno gradivo, s katerim se za območje, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelijo varstvene

usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij ter ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Za načrtovan poseg ni bilo izdanih naravovarstvenih smernic. V postopku priprave OPN Bohinj so bile za pobudo pripravljene strokovne podlage, ki so bile usklajene z Zavodom za varstvo narave in z JZ Triglavski narodni park

3.3.3 Podatki o pridobitvi strokovnih podlag

Strokovne podlage za vzpostavljanje omrežja Natura 2000 so bile izdelane v letu 2003 in so javno dostopne na spletnih straneh www.natura2000.gov.si. Pri izdelavi poročila smo uporabili strokovne podlage, ki so navedene v poglavju 6 Viri.

3.4 PRIKAZ OBMOČIJ DEJANSKE RABE PROSTORA

Po dejanski rabi tal je na območju pretežno gozd in pozidana ter sorodna zemljišča.

Slika 10: Dejanska raba tal (podatki MKGP, 31. 01. 2023)

3.5 VRSTE IN HABITATNI TIPI, ZA KATERE SO POSAMEZNA NATURA 2000 OBMOČJA DOLOČENA, VKLJUČNO S PODATKI IZ STANDARDNIH OBRAZCEV (SDF – STANDARD DATA FORM)

Seznam vrst z naravovarstveno presojo pomena območja za posamezno vrsto je v spodnji tabeli. Naravovarstvena presoja pomena območja je povzeta po strokovnih podlagah iz SDF obrazcev (Standard Data Form). V primeru, da območja niso bila ovrednotena, so rubrike v tabeli prazne, kar pa ne pomeni, da območje za ohranjanje vrste ni pomembno. Razlog, da je neko območje iz vidika pomembnosti za ohranjanje vrsta in/ali habitatnega tipa neocenjeno, je navadno premalo podatkov o razširjenosti in velikosti populacije vrste.

V standardnih obrazcih je podana naravovarstvena presoja posameznega območja za posamezno kvalifikacijsko vrsto tega območja. Lestvica za oceno je naslednja: Standardni obrazci za obe območji Natura 2000 so v **Prilogi 8 in 9**.

Globalni pomen območja za preživetje vrste: A – bistven, B – zelo pomemben, C – pomemben.

Velikost in gostota populacije v območju (VPOP) (glede na celotno populacijo vrste v državi): A – od 0 do 2 %, B – od 2 do 15 %, C – več kot 15 %, D – neznačilno pojavljanje, R – redek.

Stopnja ohranjenosti (VOHR): A – odlična stopnja ohranjenosti, B – dobra stopnja ohranjenosti, C – povprečna ali zmanjšana ohranjenost.

Stopnja izolacije populacije (VIZOL): A – populacija je izolirana, B – populacija ni izolirana, ampak je na robu meje razširjenosti, C – populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.

Splošna ocena (VOC) (»best expert judgement«): A – območje je bistveno za ohranjanje vrste, B – območje je zelo pomembno za ohranjanje vrste, C – vrsta se na območju nahaja, a ni pomembno za ohranjanje vrste, N – vrsta je prisotna, pomen območja še ni natančno ovrednoten, P – območje, kjer se vrsta lahko pojavlja.

Pri pticah so ponekod pri **gostoti in velikosti populacije** v oklepaju dopisane številčne ocene velikosti gnezdečih populacij (parov) za posamezno vrsto iz SDF obrazcev.

V nadaljevanju navajamo podatke iz standardnih obrazcev le za tiste vrste in habitatne tipe, ki imajo določeno notranjo cono v vplivnem območju predvidenega posega.

Tabela 9: Podatki za posamezne kvalifikacijske vrste iz standardnega obrazca.

Območje	Vrsta			Populacija	Ocena območja		Splošna ocena (VOC)
	EU Koda	Latinsko ime vrste	Slovensko ime vrste		Stop. ohranj. (VOHR)	Stop. izolac. (VIZOL)	
NATURA 2000 SAC Julijske Alpe	1308	<i>Barbastella barbastellus</i>	širokouhi netopir	B	A	C	C
	1193	<i>Bombina variegata</i>	hribski urh	C	B	C	C
	4096	<i>Gladiolus palustris</i>	močvirski meček	B	B	C	B

Območje	Vrsta			Populacija	Ocena območja		Splošna ocena (VOC)
NATURA 2000	EU Koda	Latinsko ime vrste	Slovensko ime vrste	Gostota in velikost populacije (VPOP)	Stop. ohranj. (VOHR)	Stop. izolac. (VIZOL)	
	1361	<i>Lynx lynx</i>	ris	C	B	A	B
	1927	<i>Stephanopachys substriatus</i>	zrnasti kapucar				
	1167	<i>Triturus carnifex</i>	veliki pupek	C	B	C	C
	1354	<i>Ursus arctos</i>	rjavi medved	C	B	B	B
SPA Julijci	A223	<i>Aegolius funereus</i>	koconogi čuk	A	B	C	B
	A091	<i>Aquila chrysaetos</i>	planinski orel	A	A	C	A
	A104	<i>Bonasa bonasia</i>	gozdni jereb	A	B	C	A
	A236	<i>Dryocopus martius</i>	črna žolna	B	B	C	C
	A103	<i>Falco peregrinus</i>	sokol selec	B	B	C	B
	A217	<i>Glaucidium passerinum</i>	mali skovik	A	B	C	C
	A234	<i>Picus canus</i>	pivka	B	B	C	C
	A241	<i>Picoides tridactylus</i>	triprsti detel	A	B	C	A
	A274	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	pogoreleček	A	B	C	C
	A220	<i>Strix uralensis</i>	kozača	B	B	C	C
	A108 (A659)	<i>Tetrao urogallus</i>	divji petelin	A	B	C	A

V strokovnih podlagah je v izpisu standardnega obrazca za posamezno območje in njegove kvalifikacijske habitatne tipe navedeno sledeče:

Reprezentativnost: A: odlična reprezentativnost, B: dobra reprezentativnost, C: značilna reprezentativnost, D: neznačilna prisotnost

Relativna površina (površina habitatnega tipa na obravnavanem območju in deležu, ki ga predstavlja glede na celotno površino v državi): A: $100 \% \geq p > 15 \%$, B: $15 \% \geq p > 2 \%$, C: $2 \% \geq p > 0 \%$

Ohranjenost: A: odlična stopnja ohranjenosti, B: dobra stopnja ohranjenosti, C: povprečna ali zmanjšana ohranjenost

Splošna ocena: A: odlična vrednost, B: dobra vrednost, C: značilna vrednost

Tabela 10: Podatki za kvalifikacijske habitatne tipe iz standardnega obrazca.

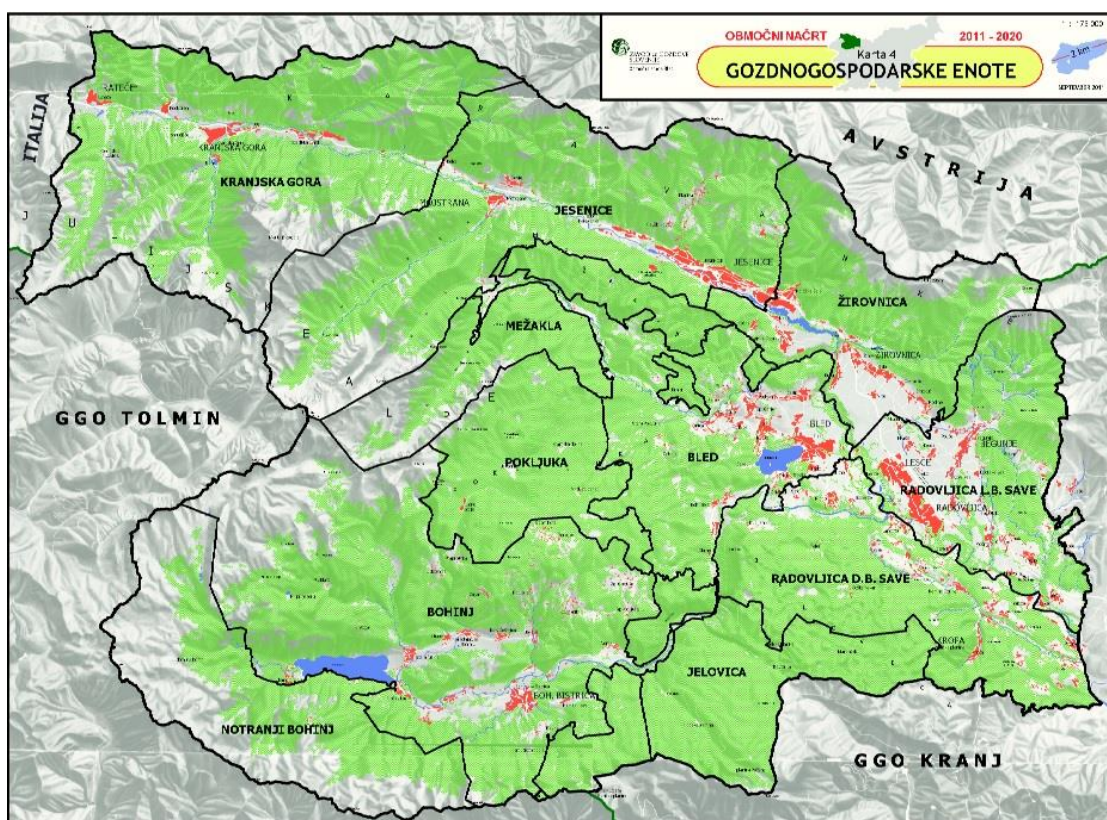
Koda HT	Reprezentativnost	Relativna površina	Ohranjenost	Splošna ocena
3220	A	B	B	B
3240	A	B	B	B
6110	A	A	A	A
8160	A	A	A	A
8210	A	A	A	A
8220	A	B	B	B
8310	A	B	A	A
9410	A	A	A	A

3.6 NAČRTI ZA UPRAVLJANJE OBMOČJA IN USMERITVE, KI IZHAJAJO IZ NJIH

Za območja Natura 2000 je pripravljen Operativni program upravljanja območij Natura 2000 (MOP, 2015), ki med drugim določa:

- podrobne varstvene cilje in ukrepe za njihovo zagotavljanje na območjih Natura 2000,
- seznam načrtov rabe naravnih dobrin – planov, ki so lahko neposredno potrebni za varstvo območij Natura (gozdnogospodarski načrti, načrti lovišč in lovsko-upravljalni načrti, načrti ribiških okolišev),
- raziskovalne aktivnosti na področju bazičnih aplikativnih znanosti, ki so nujno potrebne za izboljšanje poznavanja ekologije rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov,
- monitoring kazalcev stanja vrst in habitatnih tipov.

Za območje Pokljuke je v veljavi **Gozdnogospodarski načrt** gozdnogospodarskega območja Bled za obdobje 2011-2020 (Odlok o gozdnogospodarskih in lovsko upravljalnih načrtih območij (2011-2020) (*Ur. l. RS, št. 87/12*). Območje posega pokriva gozdnogospodarska enota Pokljuka (Vir: <https://prostor.zgs.gov.si/pregledovalnik/>). Gozdnogospodarski načrt je za določeno obdobje za posamezen GGE določen s Pravilnikom o gozdnogospodarskem načrtu gozdnogospodarske enote Pokljuka (2016–2025) (*Uradni list RS, št. 35/19*).

Slika 11: Pregledna karta gozdnogospodarskih enot na območju Gozdno gospodarskega območja Bled (Vir: Gozdnogospodarski načrt Gozdnogospodarskega območja Bled (2011 – 2020); <https://www.gov.si teme/gozdnogospodarsko-nacrtovanje/>).

Gozdnogojitvene načrte izdelujejo pristojne krajevne enote Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS). V okviru gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot se izdelujejo gozdnogojitveni načrti.

Gozdnogojitveni načrt je izvedbeni načrt gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote, v katerem se po posameznih gozdnih ekosistemih oziroma njihovih delih določijo:

- gozdnogojitveni cilji, smernice in ukrepi za gospodarjenje;
- obseg, intenzivnost in nujnost gojitvenih in varstvenih del;
- območja, kjer posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna;
- časovni in prostorski obseg sečenj;
- načini in pogoji za pridobivanje lesa;
- smernice in dela za sočasno ohranjanje in pospeševanje ekoloških in socialnih funkcij gozda.

Letni načrti za lovsko upravljavska območja so s strani Zavoda za gozdove Slovenije pripravljeni skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (*Ur. l. RS, št. 91/10 in 200/20*) in so dostopni na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije. Območje posega spada pod Triglavsko lovsko upravljavsko območje (LUO), ki ga obravnava Lovsko upravljavski načrt za XI. Triglavsko LUO (2011-2020) (*Ur. l. RS, št. 87/2012*).

3.7 OPIS IZHODIŠČNEGA STANJA VAROVANIH OBMOČIJ

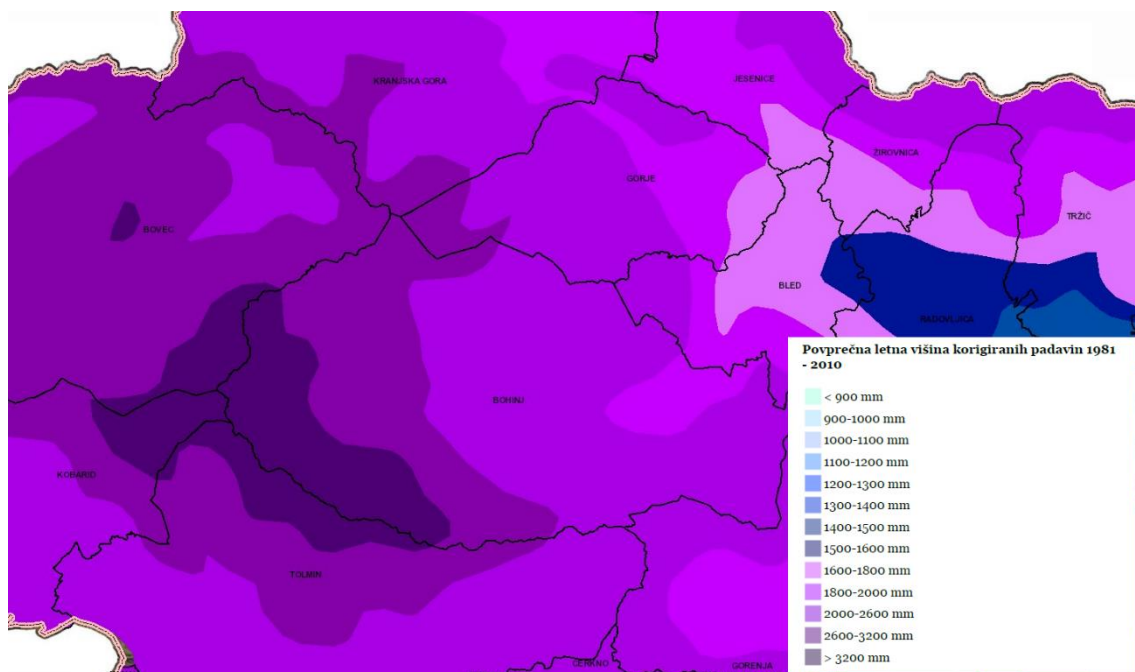
Opis izhodiščnega stanja varovanih območij in prikaz notranjih con vrst ter habitatnih tipov je v **Prilogi 4 in 5**.

3.8 KLJUČNE ZNAČILNOSTI KVALIFIKACIJSKIH VRST IN HABITATNIH TIPOV

Ključne značilnosti vrst in habitatnih tipov so v **Prilogi 4 in 5**.

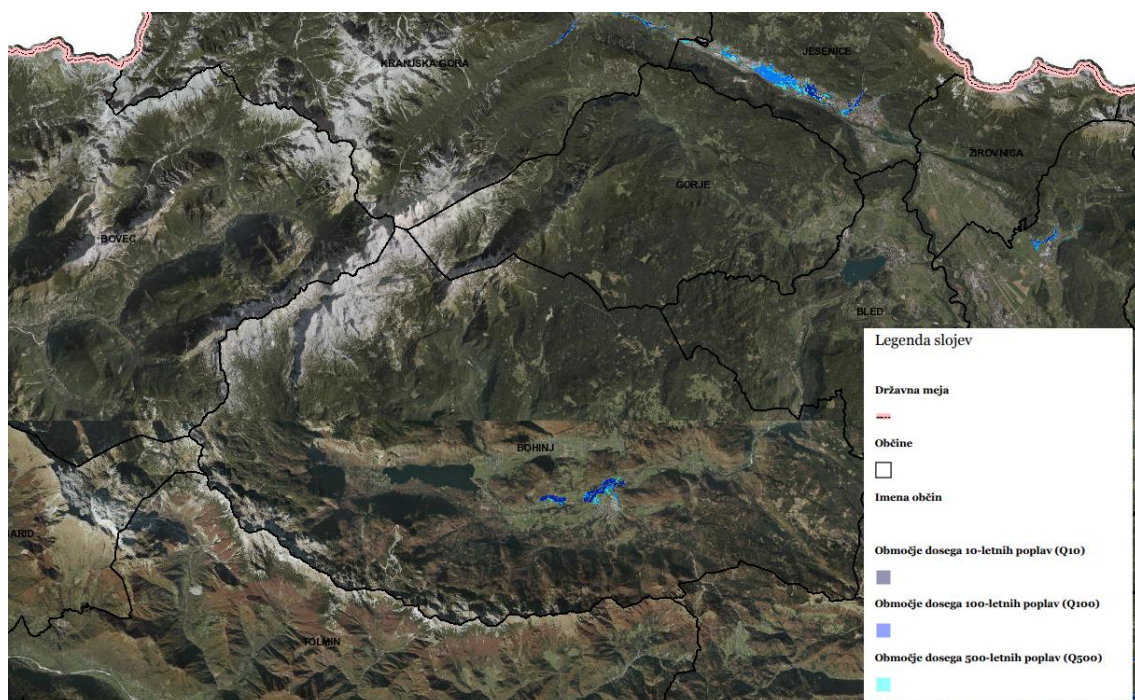
3.9 PODATKI O SEZONSKIH VPLIVIH IN VPLIVIH NARAVNIH MOTENJ (SUŠ, POPLAV) NA KLJUČNE HABITATE ALI VRSTE NA OBMOČJU

Rudno polje na Pokljuki je del Julijskih Alp. Ena najpomembnejših značilnosti Julijskih Alp je velika količina padavin, ki je prikazana na spodnji sliki. Letne količine padavin na širšem območju predvidenega posega so med 2000 in 2600 mm na leto.

Slika 12: Povprečna letna količina padavin na širšem območju predvidenega posega v letih 1981-2010 (vir: Atlas okolja, december 2022).

Kot je razvidno iz spodnje slike, na območju Julijskih Alp in Pokljuke ni poplavnega območja.

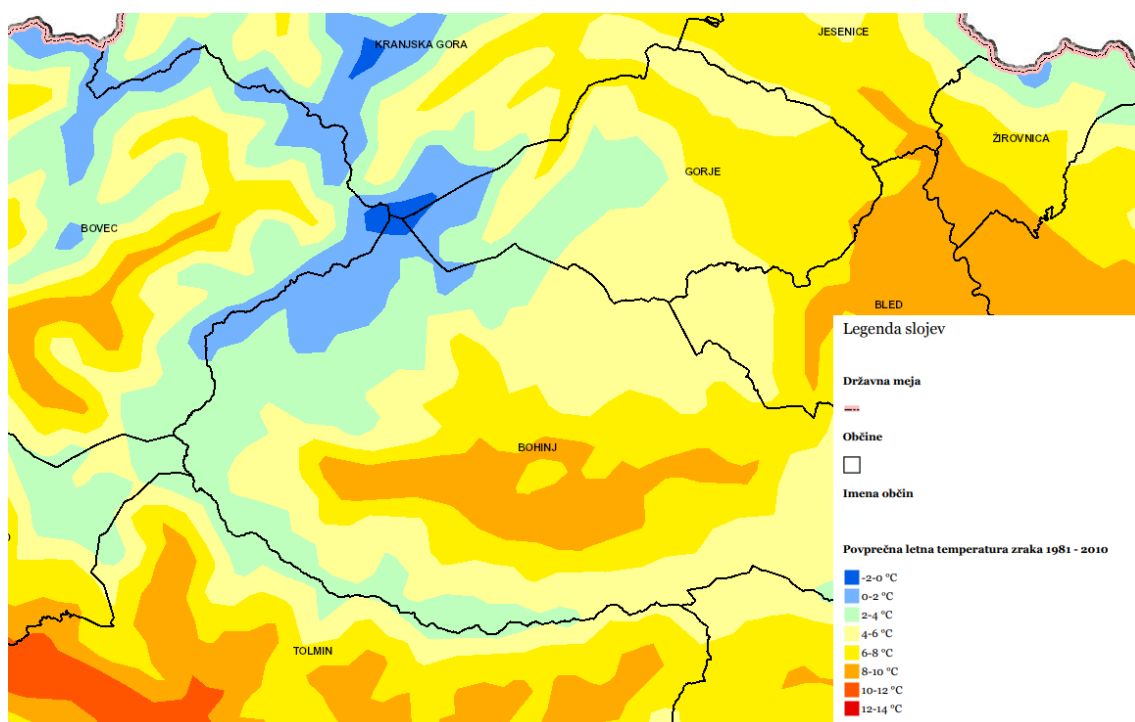

Slika 13: Poplavna ogroženost na širšem območju Julijskih Alp (vir: Atlas okolja, december 2022).

Negativni vplivi v obdobju večjih količin padavin se kažejo predvsem kot vpliv spiranja snovi s poseljenih območij in cest tik ob vodotokih in s tem obremenjevanj vodotokov, kar pomeni slabšanje ekoloških pogojev za kvalifikacijske vrste, med katerimi so tudi takšne, ki so občutljive na onesnaženje.

Suše lahko vplivajo na mokriščne habitate: na barja (predvsem nizka in prehodna) in habitate z manjšimi stoječimi vodami (distrofna jezera). Trajne suše vodijo ne samo v spremenjene fizikalne pogoje zaradi sprememb v hidroloških pogojih, temveč tudi v spremembe kvalitete substrata s posledično spremembo sestave vegetacije oz. vrste in njihovo produktivnost ter spremembe v sestavi ter raznolikosti mikrobne združbe (Kim in sod. 2008). Posledično zaradi manjše vodnatosti lahko pride do hitrejšega in uspešnejšega zaraščanja z lesnatimi rastlinami (drevesa in grmičevje), s tem pa tudi do večjega senčenja barja, posledično pa do spremenjene sestave združbe ter zmanjšanja biotske raznovrstnosti (Murphy in sod. 2009).

Dolgoročno lahko suše vplivajo posredno tudi na gozdne ptice z zmanjšanjem količine hrane (nevretenčarjev) v gozdu in posledično zmanjšanjem populacij ptic, s sušenjem in odmiranjem dreves (za nekatere vrste ptic je to tudi pozitivno) idr.

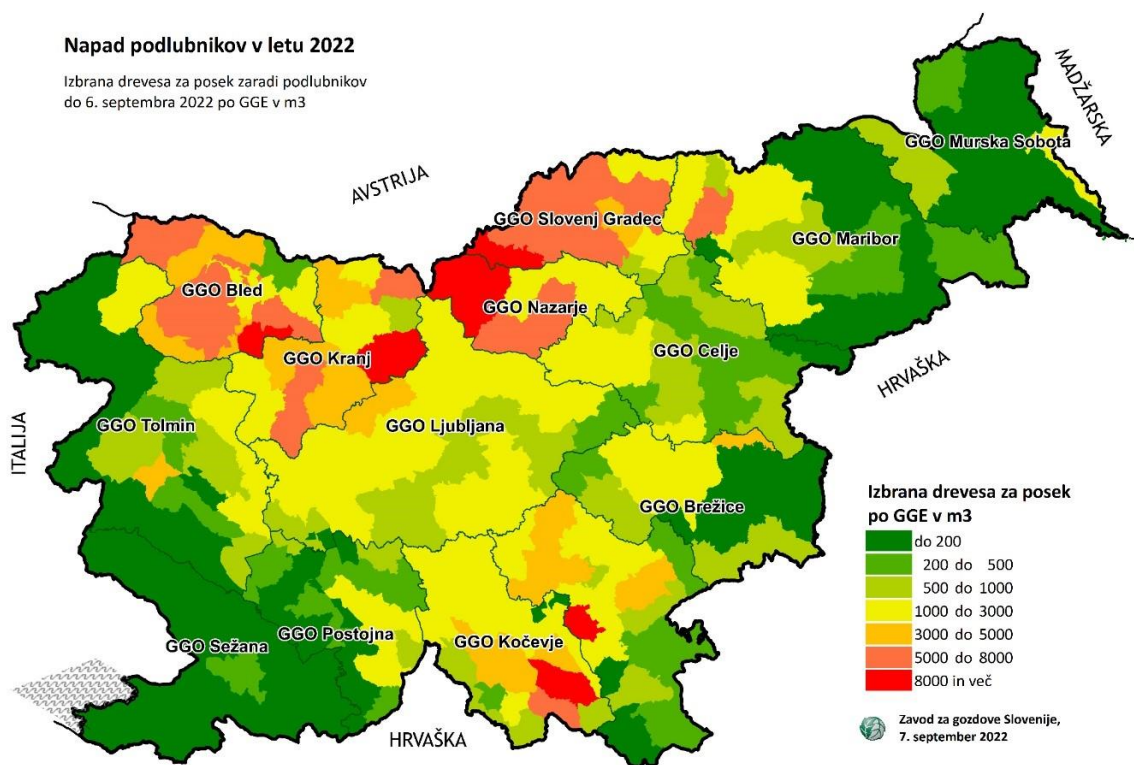
Slika 14: Povprečne letne temperature zraka na širšem območju Julijskih Alp v letih 1981-2010 (vir: Atlas okolja, december 2022).

Posledica klimatskih sprememb je tudi večje število različnih vremenskih ekstremov in naravnih ujm (poletne suše, nevihte, žledolomi, snegolomi, vetrolomi, požari in gradacije podlubnikov) (Poljanec 2008). V gozdnogospodarskem območju Bled ujme v enem koledarskem letu uničijo vsaj 30.000 m³ gozdnega drevja (Papler-Lampe 2008). Motnje se pogosteje pojavljajo v spremenjenih in nenegovanih gozdnih sestojih (Schelhaas in sod., 2003). Po naravnih ujmah so gozdovi bolj dovzetni tudi za napade lubadarjev, ki najpogosteje napadajo iglavce (predvsem smreke, jelke in bor). V zadnjih letih se je zaradi milih zim in številnih naravnih ujm pogostost pojavljanja lubadarja močno povečala. Največ prenamnožitev je v osrednji Sloveniji in na Kočevskem (Jakša 2008).

Na Pokljuki je vodilna drevesna vrsta smreka, ki pa je med najbolj prizadetimi drevesnimi vrstami ob naravnih ujmah (Schelhaas in sod. 2003; Ogris in Jurc 2004; Jakša 2007). Razširjenost smrekovega gozda v montanskem pasu Pokljuke je rezultat gospodarjenja in

ekstremnih rastiščnih razmer (smrekov gozd se pojavlja že na nadmorski višini med 1050 in 1400 metri (Horvat-Marolt 1984). Poleg žledolomov, vetrolomov in snegolomov, ki poškodujejo sestoje iglavcev imajo na smreko tudi zelo negativen vpliv dolgotrajna obdobja toplega in sušnega vremena, zlasti na sušnih in soncu bolj izpostavljenih legah. Visoke temperature namreč vzpodbujajo razvoj podlubnikov, zaradi katerega se drevesa začnejo sušiti in propadejo. Od januarja do druge polovice septembra leta 2022 je bilo zaradi podlubnikov za posek izbranih 560.000 m³ dreves, večina v avgustu in septembru.

Za preprečitev in zmanjšanje negativnih vplivov podlubnikov ZGS priporoča: a) redno pregledovanje iglastih gozdov in ob morebitnem odkritju obvestiti ustrezno krajevno enoto ZGS ali revirnega gozdarja na območju, b) vzdrževanje primerne drevesne sestave, c) sanitarni ukrepi ob naravnih ujmah, d) redno odstranjevanje sveže napadenega drevja in čim hitrejša odstranitev le-te iz gozda in e) upoštevanje predpisanega gozdnega reda ob sečnji (Varstvo gozdov pred podlubniki 2022).

Slika 15: Napadi podlubnikov na gozdnogospodarskih območjih v letu 2022 (vir: Varstvo gozdov pred podlubniki 2022).

4 PODATKI O UGOTOVLJENIH VPLIVIH

4.1 METODA PRESOJE VPLIVOV NA NARAVO

Vpliv posega na varovana območja narave smo presojali na naslednji način:

1. Območje smo si ogledali na terenu.
2. Glede na možne vplive posega na ekološke pogoje za ohranjanje kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov smo opredelili negativne vplive na posamezne vrste in habitatne tipe, in sicer za območja fizičnega prekrivanja, neposrednega ali daljinskega vpliva.
3. Pri oceni vplivov posega smo upoštevali bližino varovanih območij, varstvene cilje in zahteve kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov.
4. Glede na pričakovane vplive smo podali omilitvene ukrepe.
5. Za presojno sprejemljivosti vplivov izvedbe posega smo pregledali razpoložljivo literaturo in javno dostopne podatke.

Presoja posledic učinkov posega na varstvene cilje obravnavanega varovanega območja in njihovo celovitost ter povezanost se ugotavlja v naslednjih velikostnih razredih:

Tabela 11: Lestvica velikostnih razredov vplivov izvedbe posega na varovana območja.

Razred	Opredelitev razreda učinka
A	A – vpliva ni: Vplivi oziroma učinki posega bodo ohranjali obstoječe stanje ali celo izboljšali stanje varovanih območij.
B	B – vpliv je nebitven: Vplivi posega na varstvene cilje posameznih varovanih območij in njihovo celovitost ter na povezanost bodo nebitveni. Specifični ukrepi niso predvideni.
C	C – vpliv je nebitven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov: Vpliv posega na varstvene cilje posameznih varovanih območij in njihovo celovitost ter na povezanost ne bodo bistveni ob upoštevanju omilitvenih ukrepov.
D	D - vpliv je bistven: Vplivi posega na varstvene cilje posameznih varovanih območij in njihovo celovitost ter na povezanost bodo bistveni in jih ni mogoče omiliti (znatno poslabšanje stanja vsaj ene vrste ali habitatnega tipa zaradi katerih je območje razglašeno kot Natura 2000 območje oz. degradacija prvin, zaradi katerih je neko območje zavarovano).
E	E – vpliv je uničujoč: Vplivi posega na varstvene cilje posameznih varovanih območij in njihovo celovitost ter na povezanost bodo uničujoči (izumrtje/izginotje vsaj ene vrste ali habitatnega tipa zaradi katerih je območje razglašeno kot Natura 2000 območje oz. popolna degradacija prvin, zaradi katerih je neko območje zavarovano).

Če se podocene in ocene za katerokoli posledico učinka ne uvrstijo v velikostni razred D ali E, vplivi posega na varstvene cilje varovanega območja in njegove celovitosti ter povezanosti niso škodljivi. Če se podocene in ocene za katerokoli posledico učinka uvrstijo v velikostni razred D ali E, so vplivi posega na varstvene cilje varovanega območja in njegove celovitosti ter povezanosti pomembni in škodljivi.

Pri presojanju vplivov je temeljno vprašanje, kakšen je prag sprejemljivosti negativnih vplivov oziroma kolikšen delež populacije varovane vrste oziroma njenega habitata ali

površine habitatnega tipa sme poseg prizadeti, da s tem še ni presežen prag škodljivih vplivov na varovane vrste in HT. **Pri ocenjevanju sprejemljivosti vplivov posega sledimo strokovni praksi, da je prag sprejemljivosti 1 %. To pomeni, da je poseg v območje Natura 2000 sprejemljiv, če ne uniči več kot 1 % varstvenega cilja območja (npr. populacije varovane vrste, površine habitata varovane vrste, površine varovanega habitatnega tipa ipd.).** Pristop so razvili na nemškem Zveznem uradu za varstvo narave in je obvezno izhodišče pri presojah v Nemčiji (Lambrecht in Trautner 2007); zagovarja ga tudi evropsko partnerstvo nevladnih organizacij za varstvo ptic BirdLife.

Poseg ima lahko vpliv na stanje vrste oziroma habitatnega tipa zaradi neposrednega, daljinskega oziroma kumulativnega vpliva.

Neposredni vpliv se ugotavlja, če se s posegom načrtuje poseg v naravo na območju neposrednega vpliva.

Daljinski vpliv se ugotavlja, če se s posegom načrtuje poseg v naravo, na območju daljinskega vpliva. Vplivna območja posameznih vrst posegov so opredeljena v Prilogah 1 in 2 Pravilnika. Kot izhaja iz literature (Murcia 1995) je vpliv robnega efekta še vsaj 150 m v notranjost gozda, zato pri posegih v gozd upoštevamo daljinski vpliv 150 m.

Kumulativni vpliv se ugotavlja, če se načrtuje poseg v naravo na varovanem območju, na katerem so bili po 1. maju 2004 že presojeni in potrjeni plani ali posegi v naravo ali so takšni plani ali posegi v naravo še v postopku presoje sprejemljivosti plana ali posega v naravo, v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave (20. člen *Pravilnika*). Kumulativni vpliv je tudi vpliv že obstoječe rabe zemljišč in vseh predvidenih planov na širšem območju posega oziroma v vsakem varovanem območju.

Sinergijski vpliv se ugotavlja, če se načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so v celoti večji od vsote posameznih vplivov.

Tabela 12: Območja neposrednega in daljinskega vpliva glede na osnovno namensko rabo

POSEG V NARAVO	OBMOČJE NEPOSREDNEGA VPLIVA (v m)	OBMOČJE DALJINSKEGA VPLIVA (v m)
območja stanovanj, površine razpršene poselitve in razpršena gradnja	20	100
območja proizvodnih dejavnosti	100	1000
območja centralnih dejavnosti	20	250
posebna območja	50	250
območja zelenih površin	150	1000
območja prometne infrastrukture	2000	2000
območja komunikacijske infrastrukture	75	75
območja energetske infrastrukture	200	1000 oz. celoten vodni sistem
območja okoljske infrastrukture	75	500 oz. celotno vodozbirno območje v katerega se iztekajo izpusti
območja površinskih voda in vodne infrastrukture	200	2000 oz. celoten vodni sistem
območja mineralnih surovin	30	500 oz. celotno vodno zemljišče dolvodno
območja kmetijskih zemljišč	25	1000

POSEG V NARAVO	OBMOČJE NEPOSREDNEGA VPLIVA (v m)	OBMOČJE DALJINSKEGA VPLIVA (v m)
območja gozdov	30	500
območja za obrambo	20	1000
druga območja		

4.2 OPREDELITEV UGOTOVLJENIH ŠKODLJIVIH VPLIVOV POSEGA

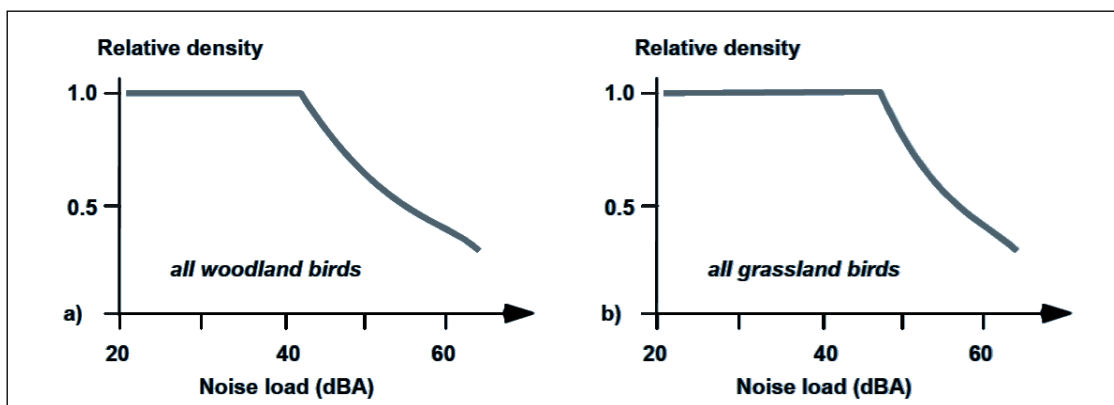
Za poseg je po Pravilniku o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja določeno območje neposrednega vpliva 20 m in območje daljinskega vpliva 300 m. Četrty odstavek 20. člena Pravilnika sicer določa, da za posege, za katere je treba izvesti presoj o vplivov na okolje, velja, da se daljinski vpliv ugotavlja na območju, ki je dvakrat večje od območja daljinskega vpliva, navedenega v Prilogi 2 tega pravilnika. Ker pa ne gre za poseg, za katerega je presoja vplivov na okolje obvezna v skladu s predpisom, ki določa vrste posegov v okolje, za katere je treba izvesti presoj o vplivov na okolje, dvakrat večjega območja daljinskega vpliva nismo upoštevali.

POSEG V NARAVO	NEPOSREDNI VPLIV	OBMOČJE NEPOSREDNEGA VPLIVA (v m)	DALJINSKI VPLIV	OBMOČJE DALJINSKEGA VPLIVA (v m)
Postavitev nove ali podaljšanje obstoječe proge (vključno s spremembo trase)	planinski orel, koconoge kure, preostali gozdovi, metulji, hrošči, sesalci (velike zveri), mahovi, cvetnice in praprotnice	20	belorepec, planinski orel, koconoge kure, kozača	300

4.2.1 Ocena vplivov na SPA Julijci

Asfaltirana steza bo potekala po že obstoječih poteh (tekaških stezah), od mirnega območja za divjega petelina Mesnovec – širše območje je oddaljena 60 m. Negativne vplive pričakujemo predvsem v času gradnje (hrup zaradi uporabe gradbene mehanizacije). Kot je razvidno iz modela hrupa, bo hrup dosegal vrednost 45 dBA na območju neposredno ob gradbišču.

Hrup otežuje komunikacijo med ptiči (Rheindt 2003), kar povzroča spremembe v teritorialnem vedenju, nižjo paritveno uspešnost (Mead 1997), slabšo uspešnost pri vzreji mladičev in večjo izpostavljenost plenilcem (Forman in sod. 2002). Vpliv hrupa na različne vrste ptičev je različen; za motnje so manj dovzetne vrste, ki se oglašajo v frekvencah, višjih od frekvenc hrupa (Rheindt 2003). Pri hrupu med 40-50 dB(A) lahko gostote ptičev bistveno upadejo; občutljivost na hrup je različna med vrstami in variira tudi glede na vrsto habitata (gozd, odprt habitat) (Reijnen in sod. 1995, povzeto po Seiler 2001).

Slika 16: Shematski prikaz vpliva hrupa na gnezditvene populacije ptičev. Vir: Reijnen in sod. 1995, povzeto po Seiler 2001 (legenda: Relative density = relativna gostota, all woodland birds = vsi gozdni ptiči, all grassland birds = vsi travniški ptiči, noise load = jakost hrupa).

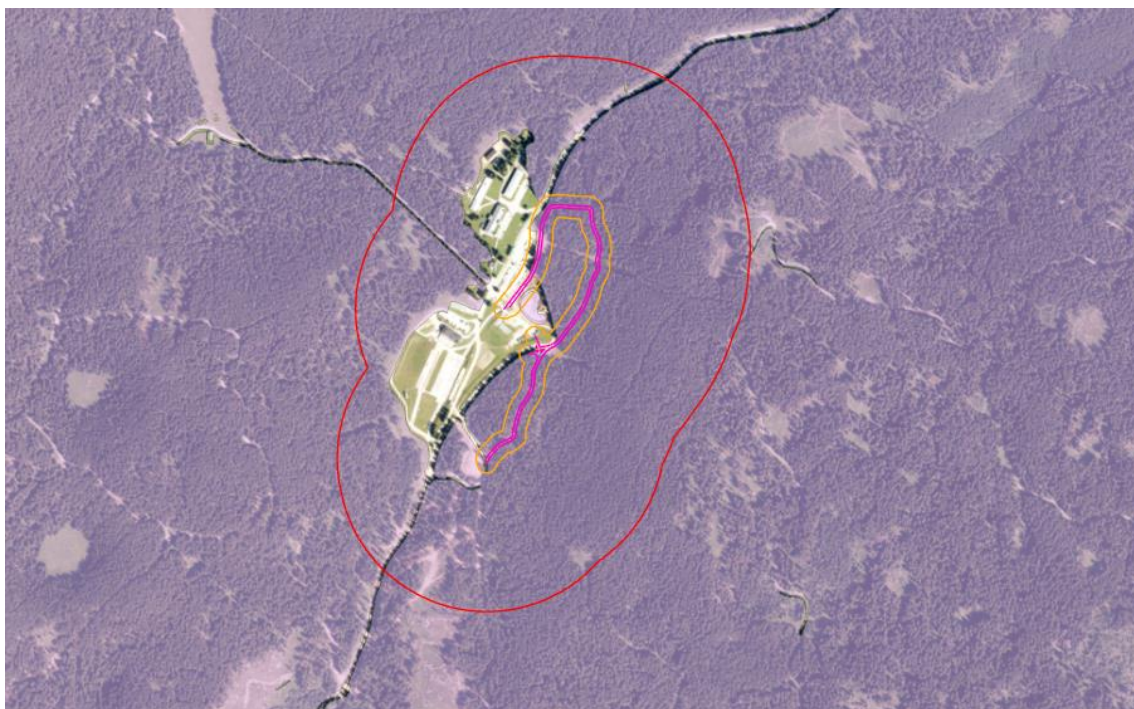
Ocenjujemo, da poseg v času gradnje ne bo pomembno prispeval k zvišanju obstoječih ravni hrupa (predvsem v času vzletanja, pristajanja in preletov helikopterja). Hrup je problematičen za ptice, predvsem za divjega petelina (več v nadaljevanju). Glede na obstoječo obremenitev območja ocenjujemo, da območje neposredno ob progah, ki so predmet posega, ni ključen habitat na hrup najbolj občutljivih vrst.

Kljub temu, zaradi izjemne pomembnosti, ranljivosti vrste in razumevanja nujnosti opredeljenih omilitvenih ukrepov, v nadaljevanju povzemamo predvsem stanje in negativne vplive trenutnih negativnih vplivov, kot tudi negativnih vplivov med gradnjo in po njej na vrsto **divji petelin** (*Tetrao urogallus*).

Velik del območja Julijcev porašča gozd, zato tu živi veliko tipičnih gozdnih vrst ptic. Ogroženost ptic na območju izhaja predvsem iz dejavnosti, ki se izvajajo v gozdovih. V veliki meri gre za posledice intenzivnega gospodarjenja z gozdom, zaradi katerega so ogrožene predvsem gozdne kure in vrste, ki so vezane na odmrlo lesno maso v gozdu (Božič 2003). Drugi pomemben dejavnik ogrožanja stabilnosti ptičjih populacij na območju je vznemirjanje ptic zaradi gozdarskih pa tudi drugih (predvsem športno-rekreacijskih) aktivnosti na območju. Zaradi mreže gozdnih cest kot posledice gozdarjenja je velika dostopnost odmaknjenih območij (Božič 2003). Na vznemirjanje so občutljive predvsem gozdne kure. V splošnem velja, da je vznemirjanje najbolj moteče v času razmnoževanja, gnezdenja (vzgoja mladičev) in prezimovanja.

V nadaljevanju se osredotočamo predvsem na opredelitev negativnih vplivov na **divjega petelina**, ki je na hrup in nemir najbolj občutljiva vrsta širšega območja. Divji petelin je namreč t. i. krovna vrsta, saj z varovanjem te vrste zagotavljamo tudi ugodnejše stanje drugih redkih in habitatno zahtevnejših vrst, ki prebivajo v habitatu divjega petelina. Suter in sod. (2002) so v raziskavi ugotovili povezanost divjega petelina s prisotnostjo nekaterih alpskih in gozdnih vrst. Predvsem redkejši ne-pevci, kot so triprsti detel (*Picoides trydactylus*), sloka (*Scolopax rusticola*) in mali skovik (*Glaucidium passerinum*) so se pogostejše pojavljali v habitatih divjega petelina. Z ohranjanjem in izboljšanjem habitata divjega petelina tako ohranjamo ustrezno stanje populacij gozdnega jereba, koconogega čuka, malega skovika, črne žolne in drugih vrst, ki so vezane predvsem na starejše iglaste gozdove in gozdove z velikim deležem odmrle lesne mase (Suter in sod. 2002).

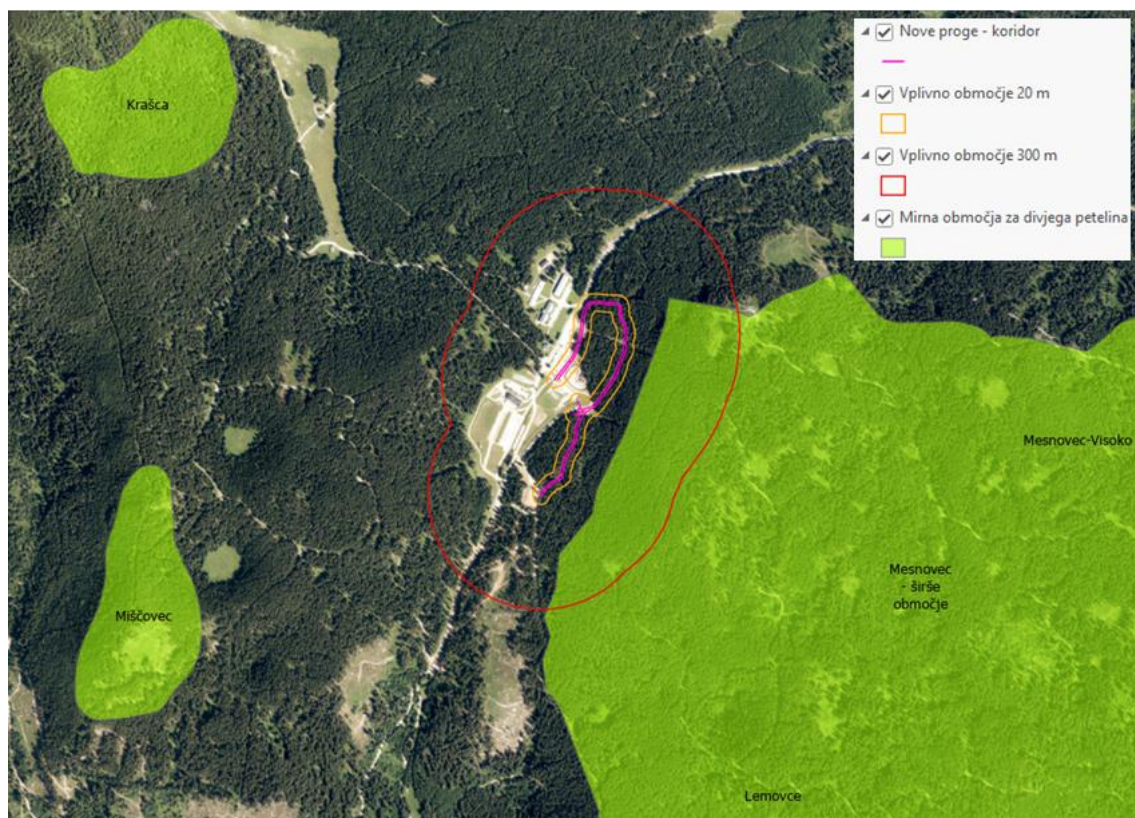
Divji petelin je največja koconoga kura v Sloveniji. Prebiva v starih (tudi sekundarnih) iglastih in mešanih gozdovih, mlajših in gostejših sestojev pa se izogiba, saj v njih težko leta (Storch 2007, Bevk in Trontelj 2008). Pozimi prebiva večinoma v iglastih gozdovih, kjer se hrani na drevju. V spomladanskem in poletnem času je vezan predvsem na gozdove z bogato podrastjo in s številnimi do tal ovejenimi drevesi (Bevk in Trontelj 2008). Ohranjanje starih gozdov je pomembno tudi z vidika vpliva plenilcev, saj imajo stari gozdovi manj plenilcev kot mlajše sukcesijske faze (Ličina 2012).

Slika 17: Notranja cona divjega petelina na območju predvidenega posega.

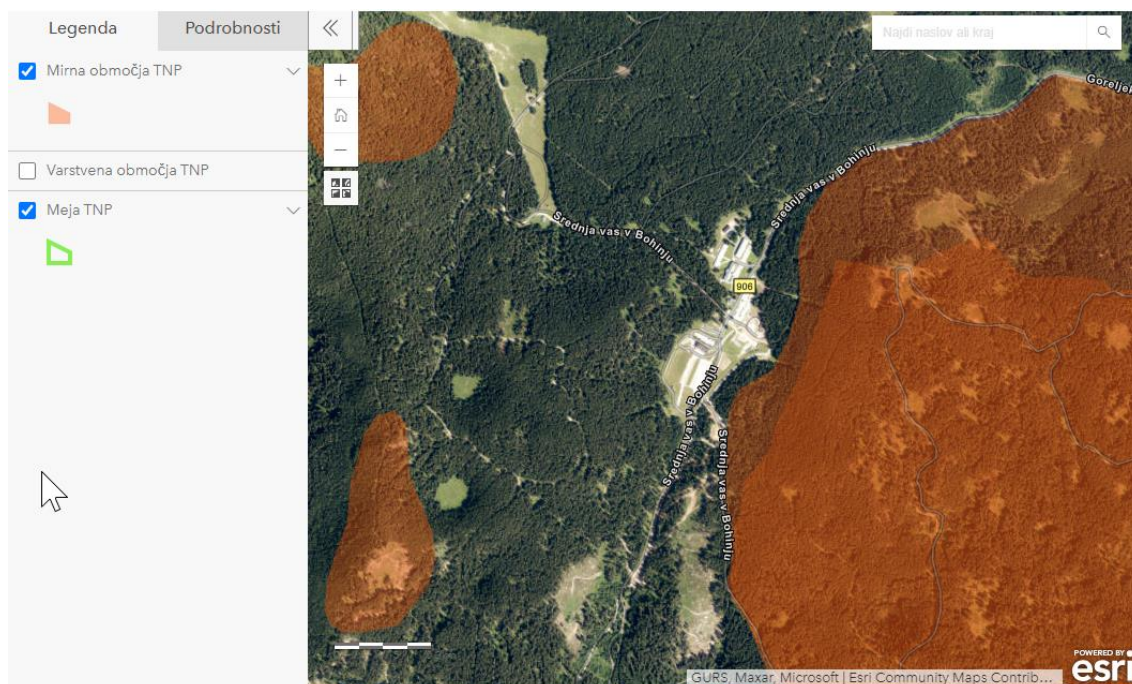

Slika 18: Notranja cona divjega petelina v Julijskih Alpah.

Slika 19: Mirne cone divjega petelina v ožji okolici posega. Predlagana rolkarska steza je od mirne cone Mesnovec - širše območje oddaljena od 70 m do 120 m proti vzhodu.

V sklopu kohezijskega projekta Vrh Julijcev – Izboljšanje stanja vrst in habitatnih tipov v Triglavskem narodnem parku je bil pripravljen dopolnjen predlog s povečanim širšim območjem Mesnovec, tako da meja območja poteka bližje regionalni cesti in tudi predlagani rolkarski progi. Predlog je usklajen med strokovnimi ustanovami in bo vključen v noveliran načrt upravljanja narodnega parka.

Slika 20: Dopolnjen predlog razširjene mirne cone (svetlejša oranžna barva) za divjega petelina Mesnovec (vir podatkov: TNP, <https://www.tnp.si/sl/spoznajte/narava/mirna-obmocja/>)

V sedemdesetih letih so gostote populacij divjega petelina začele pospešeno upadati v večini evropskih in zahodoazijskih področjih, hkrati pa so zaznavali tudi prostorsko krčenje poselitvenega prostora (Adamič 1987). Podobne trende so opažali tudi v Sloveniji, izraziteje po letu 1970. Populacije divjega petelina upadajo predvsem v zahodni in srednji Evropi, kjer se pojavlja tudi lokalno izumiranje (Storch 2007). Ogroženost vrste izhaja iz različnih dejavnikov, ki vplivajo na številčnost lokalnih populacij in njihovo povezanost. Pogost vzrok za izginjanje vrste je **krčenje primerne habitatne**, pri čemer je najpomembnejši dejavnik **zmanjševanje deleža starega gozda** (Bevk in Trontelj 2008). Krčenje habitatne poveča razdrobljenost območja in izoliranost populacij, ki so zato na negativne vplive še bolj občutljive. V razdrobljenem habitatu se poveča tudi negativen vpliv plenilcev, ki je največji na območju gozdnega roba in se proti notranjosti gozdnih sestojev manjša (Storch 2007). S fragmentacijo velikih habitatnih krp starih gozdov, z vse bolj raznoliko rabo gozdnega prostora (predvsem s sečnjo, ki se v zadnjem času legalno in nelegalno povečuje) in z razvojem za živali nevarnih infrastruktur (ceste, smrtonosne žične ovire) se še vedno krči primeren habitat in daljša gozdni rob, ki pa še dodatno povečuje negativen vpliv povečanih populacijskih gostot naravnih plenilcev na številčnost gozdnih kur (Čas 2007). Pomemben dejavnik ogrožanja je tudi **nemir** (Storch 2007, Thiel 2007, Bevk in Trontelj 2008), ki ga povzročajo različne človekove aktivnosti na območju divjega petelina. Najpogostejše so **sečnja, različne oblike turizma in rekreacije ter nabiralništvo**. Poleg naštetih dejavnikov se pojavljajo še nekateri manj pogosti, a ne zanemarljivi vplivi, kot so **trki živali z žičnimi ograjami in žičnicami na smučiščih, paša v gozdu** (ki je sicer z Zakonom o gozdovih prepovedana) in **podnebne spremembe** (Bevk in Trontelj 2008). Po drugi strani so gozdne ceste, porasle z zelišči in jagodičevjem, s prehranskega vidika, tako kot gozdne jase, ugodne za ohranjanje vitalnih populacij gozdnih kur, seveda, če bi bile namenjene samo za občasno rabo gospodarjenja z gozdovi in zaprte za druge obiskovalce (Čas 2008: 246).

Za ohranitev divjega petelina avtorji priporočajo predvsem ohranjanje njegovega življenjskega prostora, kjer je najpomembnejše ohranjanje borovničevja. Na splošno za povečanje reprodukativnega uspeha ptic priporočajo povečanje vegetacijske pokrovnosti in povečanje površine fragmenta, na primer s ponovno povezavo fragmentov (Ličina 2012).

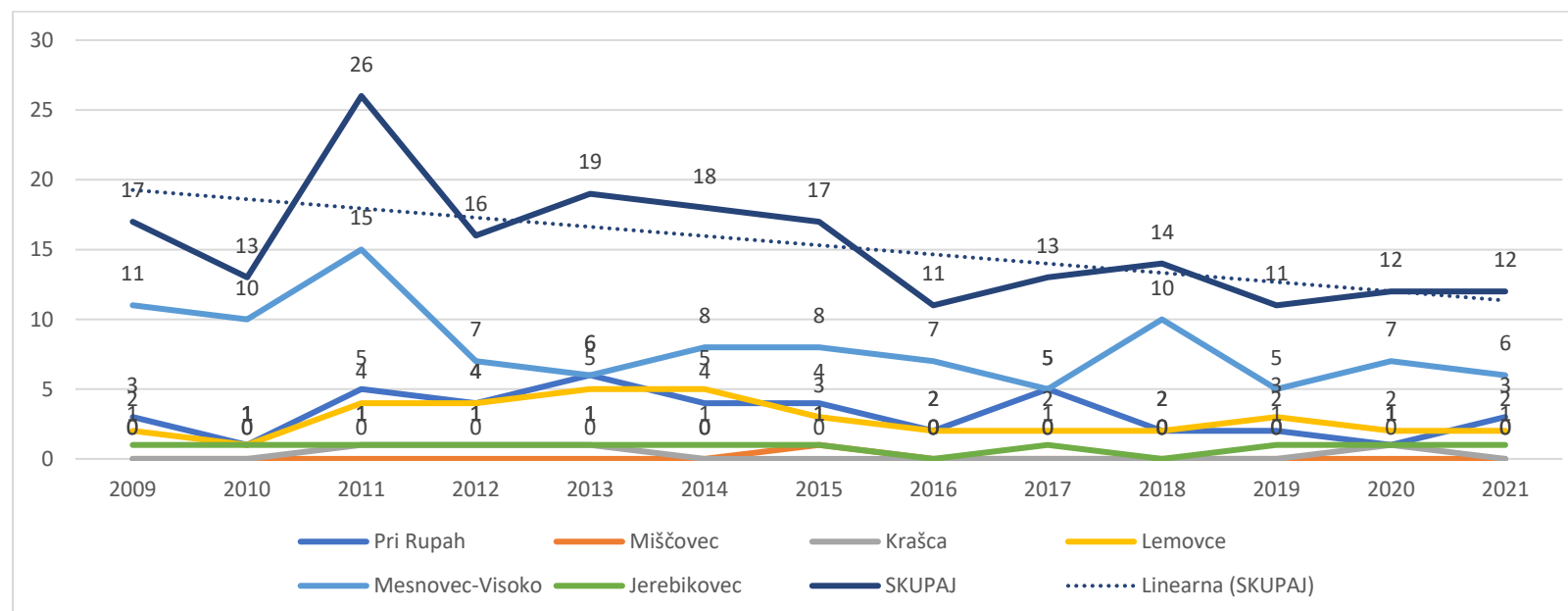
Kot je razvidno iz spodnje tabele, sta bila rastišča Pri Rupah in Krašca v letih 1998-2000 neaktivna. Rastišče Miščovec je v vseh letih, za katera so na voljo podatki, neaktivno. Podatkov o tem, kaj se je dogajalo v letih od 2001-2008, ni na voljo. **Skupni trend je zmanjševanje aktivnih divjih petelinov na vseh navedenih rastiščih. Opozarjamo, da dejstvo, da so na rastišču zabeleženi pojoči samci ne pove veliko o uspešnosti razmnoževanje, številu (preživelih) mladičev in dejanskem stanju populacije.** Potrebno je upoštevati tudi metodološke razlike popisov (čas popisov, različni popisovalci, število obiskov, vremenske razmere ipd.). Iz tega vidika so lahko podatki, predstavljeni v spodnji tabeli pri odločanju o vplivih na vrsto zavajajoči.

Tabela 13: Število aktivnih divjih petelinov na rastiščih v posameznih letih v radiju 2 km od Športnega centra Triglav Pokljuka na Rudnem polju (rezultati monitoringa ZGS (2021) in DOPPS (2012)).

OBMČJE	1998-2000	2009	2010	2011	2012	DOPPS 2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Pri Rupah	neaktivno ¹	3	1	5 ²	4 ²	6	6 ²	4	4	2	5	2	2	1 ²	3
Miščovec	neaktivno ¹	0 ¹	0	0 ¹	0 ¹	0	0 ¹	0	1	0	0	0	0	0	0 ¹
Krašca	neaktivno ¹	0 ¹	0	1	0 ¹	/	1	0	0 ¹	0 ¹	0	0	0	1	0
Lemovce	2 ²	2	1	4	4	7	5 ²	5	3	2	2	2	3	2 ²	2
Mesnovec-Visoko	2-3 ²	11 ²	10	15	7 ²	16	6 ²	8	8 ²	7	5	10	5 ²	7 ²	6
Jerebikovec	1	1	1	1	1	2	1	1	1	0	1	0	1 ²	1 ²	1
SKUPAJ	5-6	17	13	26	16	31	19	18	17	11	13	14	11	12	12

¹ vrsta je na območju prisotna, vendar ni bila zabeležena na rastišču v času parjenja.

² na rastišču so bili poleg pojočih petelinov prisotni tudi mladi/neaktivni petlini.

Slika 21: Število aktivnih divjih petelinov na rastiščih v posameznih letih v radiju 2 km od Športnega centra Triglav Pokljuka glede na zgornje rezultate monitoringa ZGS (brez podatkov DOPPS 2012).

Vpliv nemira v habitatu divjega petelina se je izraziteje pokazal v kombinaciji s pojavom **intenzivnega gozdarstva** v 30. letih 20. stoletja, kar se je nadaljevalo tudi po 2. svetovni vojni. Intenzivna sečnja je pomenila pogostejšo prisotnost človeka v gozdu, povzročanje hrupa in gradnjo gozdnih cest, ki omogočajo dostop v habitat divjega petelina. Posledica intenzivnega gozdarstva je bilo krčenje habitata in umikanje petelina z območij, ki so bila močnejše izkoriščana (Bevk in Trontelj 2008). K povzročanju nemira prispevajo tudi **različne oblike rekreacije** (pohodništvo, smučanje, gorsko kolesarjenje) in **turizma** ter **nabiralništvo** (nabiranje gob in gozdnih sadežev). Vse pogostejše so prav aktivnosti, ki potekajo zunaj ustaljenih prog (turno smučanje, krpljanje, vožnja s motornimi sanmi, fotografiranje in prepogosto opazovanje divjih petelinov v neposredni bližini rastišč).

Nemir negativno vpliva na divjega petelina na različne načine: prekine paritvene aktivnosti, živali na begu hitreje opazijo plenilci, zmanjša se tudi pozornost živali na morebitne plenilce. Pri begu so najbolj izpostavljeni mladiči, ki sledijo vodeči samici.

S fiziološkega vidika so zelo veliki vplivi motenj predvsem v zimskem času. Zimska prehrana divjega petelina je omejena na nizko-kalorično in težko prebavljivo hrano, na katero pa je ta vrsta dobro prilagojena. Zaradi nizkih temperatur in dolgih noči živali varčujejo z energijo z omejenim gibanjem in počivanjem na prehranjevalnih drevesih (Bevk in Trontelj 2008). Nemir v zimskem času povzroči pogostejše gibanje in beg živali, kar pomeni, da žival porablja dragoceno energijo. V primeru pogostih in dlje trajajočih motenj lahko živali zmanjka energije in pogine pred pomladjo.

Posledice vplivov rekreativnih dejavnosti ljudi na populacije divjega petelina, predvsem aktivnosti v petelinovem ožjem življenjskem območju pozimi in zgodaj spomladi, so predvsem upad lokalnih populacij in zapuščanje rastišč. Najhujše so motnje, ki jih živali doživljajo zaradi bližnjih srečanj z ljudmi. Pri merjenju razdalje, pri kateri človekova navzočnost izzove beg divjega petelina, je bilo ugotovljeno, da se ubežna razdalja povečuje z vidljivostjo (najmanjša je razdalja v gostih sestojih gozda, največja pa na odprtih površinah). V kar 90 % so osebk divjih petelinov zbežali pri razdalji, manjši od 50 metrov (Thiel 2007). Razlogov za občutljivost divjega petelina na antropogene motnje je več: (1) Divji petelin spada med velike ptiče. Dokazano je bilo, da se razdalja pri begu med ptičem in motečim dejavnikom povečuje z velikostjo ptiča. (2) Divji petelin je plen različnih zveri in plenilskih ptičev, kar povečuje njegovo občutljivost na bližino potencialnih plenilcev. (3) Številne zimske aktivnosti se v gozdovih izvajajo nenadzorovano in na neurejenih poteh, kar povečuje verjetnost srečanja rekreativcev z živalmi, te motnje pa so za živali nepričakovane in se zato nanje ne morejo privaditi (Thiel 2007).

Vpliv motenj na divjega petelina sta ugotavljala tudi Jenni-Eiermann in Arlettaz (2008). V raziskavi so primerjali koncentracije stresnih hormonov v iztrebkih na območjih z nizko ter srednjo do visoko intenziteto športnih aktivnosti. Dokazano je bilo, da je koncentracija stresnih hormonov v iztrebkih na območjih s srednjo do visoko intenziteto aktivnosti bistveno višja, kar v primeru dolgotrajnih in pogostih motenj divjim petelinom povečuje stres, zmanjšuje njihovo fizično kondicijo in možnosti preživetja zime (Thiel 2007, Jenni-Eiermann in Arlettaz 2008).

Tudi rezultati študije, ki sta jo opravila Bevk in Trontelj (2008), kažejo, da je nemir eden pomembnejših dejavnikov ogrožanja populacij divjega petelina v Sloveniji. Avtorja navajata, da je divji petelin najbolj občutljiv v času prezimovanja, rasti (parjenja), valjenja in vodenja mladičev, kar zajema vsaj obdobje med **januarjem in julijem**. Navajata, da bi bilo potrebno na širšem območju rastišč vzpostaviti mirne cone, kar pomeni, da se na teh območjih ne bi

izvajale turistične, rekreacijske, gozdarske in druge dejavnosti, ki pomenijo človekovo navzočnost v bližini rastišč. Avtorja predlagata uvedbo učinkovite zapore gozdnih cest. Upoštevati je potrebno, da domači okoliš divjega petelina meri tudi do 170 ha (Suter in sod. 2002), zato varovanje ozkega območja v bližini rastišč ne zadostuje. Mirna cona mora zajeti gozdno območje s polmerom 1000 m okoli rastišča. Podobno navajata tudi Ruddock in Whitfield (2007), da je potrebno zagotoviti mirna območja brez človeških dejavnosti v radiju 1 km od znanih rastišč v obdobju rasti (marec-maj), gnezdenja (april-junij) in vzreje mladičev (maj-avgust). Ob ugotovitvi novih potencialnih rastišč je potrebno ustaviti vse dejavnosti v radiju 500 metrov in obstoj aktivnega rastišča preveriti v zgodnjih jutranjih urah. V primeru potrditve novega rastišča je potrebno prekiniti vse dejavnosti v radiju 1 km.

Obdobja največje občutljivosti divjega petelina je odvisno od več dejavnikov, med njimi so temperatura, dostopnost hrane, dolžina dneva in snežna odeja. Glede na snežne razmere lahko to obdobje na Pokljuki nastopi že v mesecu novembru ali decembru (T. Mihelič, ustno).

Natančnejše in konkretnejše ukrepe, ki se nanašajo na območje Triglavskega narodnega parka, navajata Čas (2010) in Marenče (2013), med drugim tudi:

- Upoštevati je potrebno stroge varstvene ukrepe za ohranjanje divjega petelina, in sicer v radiju 500 m okoli centra rastišča ter gnezditvenega habitata, najmanj pa v radiju 1500 m (do 3000 m) od centra rastišča.
- Na dostopnih in atraktivnih rastiščih je potrebno preprečiti prepogosto prisotnost ljudi v času rasti ne glede na namen prisotnosti (štetje, opazovanje, fotografiranje, itd.). Prav tako je potrebno omejiti oz. izključiti vse rekreativne dejavnosti.

M. Adamič v študiji Ekologija divjega petelina (*Tetrao urogallus*) v Sloveniji (1987) navaja izbor predlogov za ohranitev divjega petelina, ki jih posamezni raziskovalci predlagajo v različnih delih območja njegove razširjenosti:

- Siivonen (1951), Finska: omejevanje del v gozdu v obdobju gnezditve in vzreje mladičev
- Petrov (1972), Bolgarija: omejevanje del v gozdovih v obdobju razmnoževanja
- Schröder (1974), Nemčija: omejevanje vpliva turizma in širjenja zimsko-športnih središč v območju gozdov z divjim petelinom
- Hess, Meile ((1978), Švica: (1) ceste naj bi gradili najmanj 150 m stran od območja rastišč: gradnji novih cest v osrednja območja z divjim petelinom se moramo izogibati. (2) Zadrževanje prodora zimskih športov v območje gozdov z divjim petelinom (prepoved gradnje žičnic in izsekovanja prog).
- Wolf, Kokeš (1979), Češka: prekinitve del v gozdu od 15. 3. do 1. 8.
- Kladnik (1981), Slovenija: prekinitve del v širših območjih rastišč od začetka aprila do julija.
- Bouchner in sod. (1981), Češka: Prepoved sečnje in spravila v širših območjih z divjim petelinom med 15. marcem in 15. julijem; zapora gozdnih cest v obdobju gnezditve in vzreje mladičev (15. 5. do 15. 7.)
- Klaus (1982), Nemčija (vzhodna): prekinitve del v gozdu v času razmnoževanja in vzreje mladičev od 15. marca do konca julija (!)
- Schröder in sod. (1982), Nemčija (Bavarska): omejevanje vdora turizma in drugih izvorov nemira v območjih z divjim petelinom
- Zeman (1984), Češka: prekinitve del v gozdu v obdobju 15. 3. do 15. 7.

Iz vseh virov Adamič strne med drugih naslednje ukrepe:

- Omejevanje del v gozdovih v obdobju razmnoževanja in vzreje mladičev, približno od sredine marca do sredine julija (omejitev naj velja v širšem območju gozdov z divjim petelinom).
- Omejevanje širjenja zimskošportnih središč (novih smučarskih in tekaških prog!) ter drugih izvorov nemira v gozdovih.

Z vidika ohranjanja ugodnega stanja populacij kvalifikacijskih vrst na območju Pokljuke so najpomembnejše gozdne kure, predvsem **divji petelin** (*Tetrao urogallus*) in **gozdni jereb** (*Bonasa bonasia*). Obe vrsti ogroža več različnih dejavnikov, zato je omejitev le-teh ključnega pomena za ohranjanje populacij gozdnih kur. Za divjega petelina in gozdnega jereba je pomemben dejavnik ogrožanja gozdarstvo, bodisi z vidika neposrednega vznemirjanja z gozdarskimi dejavnostmi bodisi kot posledica večje dostopnosti sicer odmaknjenih predelov gozda zaradi gozdnih cest (Božič 2003). Nemir v gozdovih povzročajo različne oblike rekreacije (pohodništvo, kolesarjenje) in nabiranje gozdnih sadežev. Poseben dejavnik ogrožanja so zimski športi, ki posredno (žičnice) ali neposredno (smučišča in smučanje zunaj urejenih smučišč) vplivajo na stanje populacije gozdnih kur na območju. Gozdne kure se na vznemirjanje ne privadijo, temveč se nemiru neprestano izogibajo in s tem zapuščajo svoje teritorije. Pri divjem petelinu je razlag za vpliv nemira več: nemir pomeni prekinitev paritvenih aktivnosti; preplašena žival postane lahek plen za plenilce, kar posebej velja za kuro, ki vodi piščance (kebčke); pozimi so divji petelini na meji fizioloških (energetskih) zmožnosti, zato jim lahko ob nenehnem gibanju in preganjanju zmanjka energije in poginejo pred pomladjo (Bevk in Trontelj 2008). Podobno velja tudi za gozdnega jereba, saj gre tudi v tem primeru za vrsto, ki se prehranjuje z nizkokalorično in težko prebavljivo hrano, ki je pozimi težko dostopna.

Divji petelini spadajo v skupino kur in so predvsem dnevno aktivne živali, v nočnem času spijo. Parjenje poteka okvirno od marca do aprila (odvisno od več okoljskih dejavnikov, lahko se prične tudi prej). Samica izleže 7 do 11 jajc, po 24 do 26 dneh se izležejo mladiči. Ker je gnezdo na tleh, je zelo izpostavljeno plenilcem jajc (jazbec, lisica, divji prašič,...). Veliko jajc propade še preden se mladiči sploh izvalijo. V začetku valjenja so samice zelo občutljive na motnje in ob motnjah zelo hitro zapustijo gnezdo. Mladiči hitro rastejo, po 14 dnevih so že sposobni leteti. Po 40 dnevih so polno operjani, vendar ostanejo s samico do jeseni. Mladiči so zelo občutljivi, stopnja smrtnosti je do 90%. V raziskavi Saniga (1998) je ugotovljeno, da je povečana dnevna aktivnost petelinov v jutranjem in večernem času, okrog poldneva pa živali počivajo.

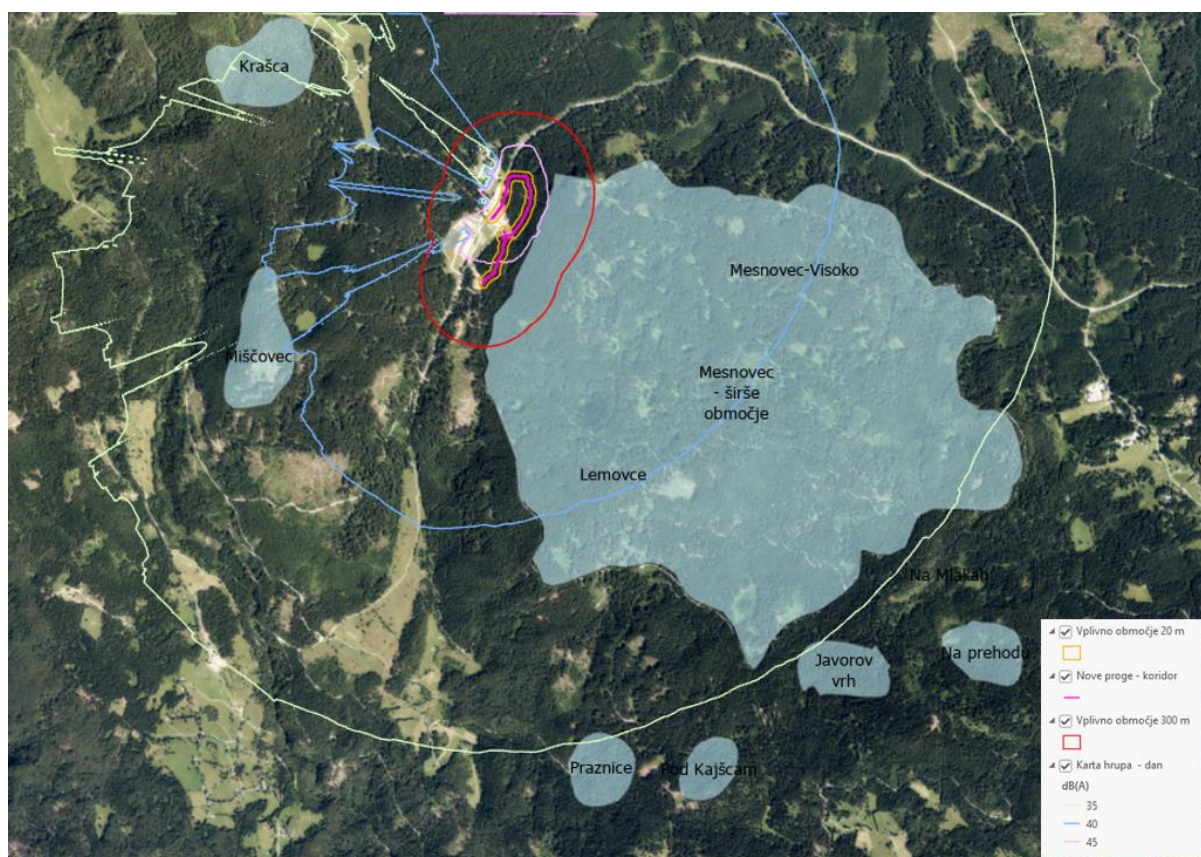
Mladiči kmalu po izvalitvi sledijo materi in sami iščejo hrano. V prvih tednih življenja se hranijo predvsem z žuželkami, zlasti mravljami in gosenicami. Najraje se zadržujejo na območjih z dobro razvito borovnico, saj so tam manj opazni, vendar le če imajo mir. Zelo so občutljivi na slabo vreme in izpostavljeni plenilcem. Slabo vreme zmanjša preživetje mladičev, še posebej samcev, ki morajo zrasti občutno večji od samic. Le redki mladiči dočakajo prvo zimo.

V Švici je bila velikost populacije med leti 1968 in 1971 ocenjena na 1100 petelinov. Leta 1985 je bilo to število med 550 in 650, v letu 2001 pa le še med 450 in 500 petelinov (Molet in sod. 2003, cit po Ingold 2005). Isti avtor v nadaljevanju ugotavlja, da upad populacije sovpada z razvojem in večanjem športnih aktivnosti na območjih divjega petelina kot tudi z intenzivnejšimi gozdnogospodarskimi deli.

Ocenjujemo, da posegi, dejavnosti in ravnanja ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bodo bistveno vplivali na stanje populacij kvalifikacijskih vrst ptic na obravnavanem območju znotraj SPA Julijci (**skupna ocena C**).

Vplivi na SPA Julijci med gradnjo

Glede na trend upadanja populacij divjega petelina v zadnjih desetletjih ter glede na določila Direktive o pticah ocenjujemo, da je vsako dodatno slabšanje razmer za divjega petelina, predvsem v času največje občutljivosti (v času prezimovanja, parjenja, valjenja in vzreje mladičev), **nesprejemljivo**. Zaradi tega je potrebno proge asfaltirati izven predvidenega ranljivega obdobja divjega petelina, ki je določen med januarjem in julijem (lahko traja do avgusta). **Ocenjujemo, da gradnja rolkarskih prog ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bo bistveno vplivala na divjega petelina in gozdnega jereba (ocena C).**

Slika 22: Vplivna območja po Pravilniku in ocenjena jakost hrupa med gradnjo

Planinski orel (*Aquila chrysaetos*) in sokol selec (*Falco peregrinus*) poseljujeta najvišje dele Julijcev. **Ocenjujemo, da vpliva na vrsti planinski orel in sokol selec med gradnjo prog ne bo (ocena A).**

Med kvalifikacijskimi gozdnimi vrstami so na območju Rudnega polja tudi tri sove, in sicer **kozača** (*Strix uralensis*), **koconogi čuk** (*Aegolius funereus*) in **mali skovik** (*Glaucidium passerinum*). Prvi dve sta vezani na bukovo-jelov gozd, mali skovik pa na smrekove sestoje. Na populacije vseh treh vrst najbolj vpliva intenzivno gozdarjenje, predvsem zaradi pomanjkanja ustreznih gnezditvenih struktur. Odstranjevanje podrhtih in poškodovanih dreves z votlimi debli pomeni zmanjševanje števila ustreznih gnezdišč za kozačo. Na koconogega čuka in malega skovika vpliva gozdarjenje predvsem z drobljenjem primerne habitata,

ocenjujemo pa, da ti vplivi niso tako obsežni, da bi ogrozili stanje populacije na širšem območju. **Ocenjujemo, da bo vpliv na vrste mali skovik, kozača in koconogi čuk med gradnjo rolkarskih prog nebistven (ocena B).**

Triprstega detel (*Picoides tridactylus*) je vezan na gozd, v katerem je dovolj odmrle in trohneče lesne mase, ki mu predstavlja vir hrane. Na širšem območju Rudnega polja, poteka monitoring vrste, leta 2022 je bilo na območju SPA Julijci popisanih 22 osebkov, vendar trend na območju ostaja negotov. Na Pokljuki ga najbolj ogroža pomanjkanje starih sestojev, zaradi negovalnih in gojitvenih del ter sečnje s procesorji (Denac 2022). Predvsem v nižjih gozdnih legah in na pobočjih gora najdemo žolni **pivko** (*Picus canus*) in **črno žolno** (*Dryocopus martius*). Navedene vrste niso občutljive na dejavnike ogrožanja, ki bi se na obravnavanem območju lahko pojavili, saj so njihove populacije na območju SPA Julijci stabilne. Ker listavcev na ožjem območju ni, pivke ne pričakujemo, zato tudi ne pričakujemo vplivov na območju Rudnega polja na to vrsto (**ocena A**). Na preostali dve vrsti predviden poseg ne bo imel bistvenega vpliva (**ocena B**).

Pogorelčkov (*Phoenicurus phoenicurus*) življenjski prostor so senožetni travniki, tako v nižinah kot v sredogorju, pa tudi gozdovi in pragozdni ostanki. Gnezdi v drevesnih polduplih in kamnitih nišah, zasede pa tudi gnezdilnice. **Ocenjujemo, da bo vpliv na pogorelčka med gradnjo asfaltnih prog nebistven (ocena B).**

Vplivi na SPA Julijci med obratovanjem

Zaradi podaljšanja asfaltnih prog se lahko poveča prisotnost rekreativnih športnikov in turistov, ter posledično tudi hrup oz. splošen nemir, ki bi lahko negativno vplival na koconoge kure prisotne na območju. Nove asfaltne proge bodo proti zahodu oddaljene med 70 in 120 m od mirnih con divjega petelina. V kolikor se ne bo primerno omejilo dostopa motornim vozilom in štirikolesnikom, lahko ta poslabšajo kvaliteto mirnih območij in posledično negativno vplivajo na ptice.

Ocenjujemo, da obratovanje novih asfaltnih stez ob upoštevanju omilitvenih ukrepov ne bodo bistveno vplivale na divjega petelina in gozdnega jereba (ocena C).

Vpliva na vrsti planinski orel in sokol selec med obratovanjem prog ne bo (**ocena A**).

Ocenjujemo, da se gospodarjenje z gozdom po gradnji asfaltnih prog ne bo spremenilo in bo ostalo enako kot pred gradnjo. Zato ocenjujemo, da bo vpliv na vrste mali skovik, kozača in koconogi čuk med obratovanjem asfaltnih prog nebistven (**ocena B**).

Ocenjujemo, da se stanje po zaključku asfaltiranja prog za vrste triprsti detel, črna žolna in pivka ne bo spremenilo. Vse tri vrste na predviden poseg niso občutljive, zaradi tega ne pričakujemo negativnih vplivov med obratovanjem (**ocena B**).

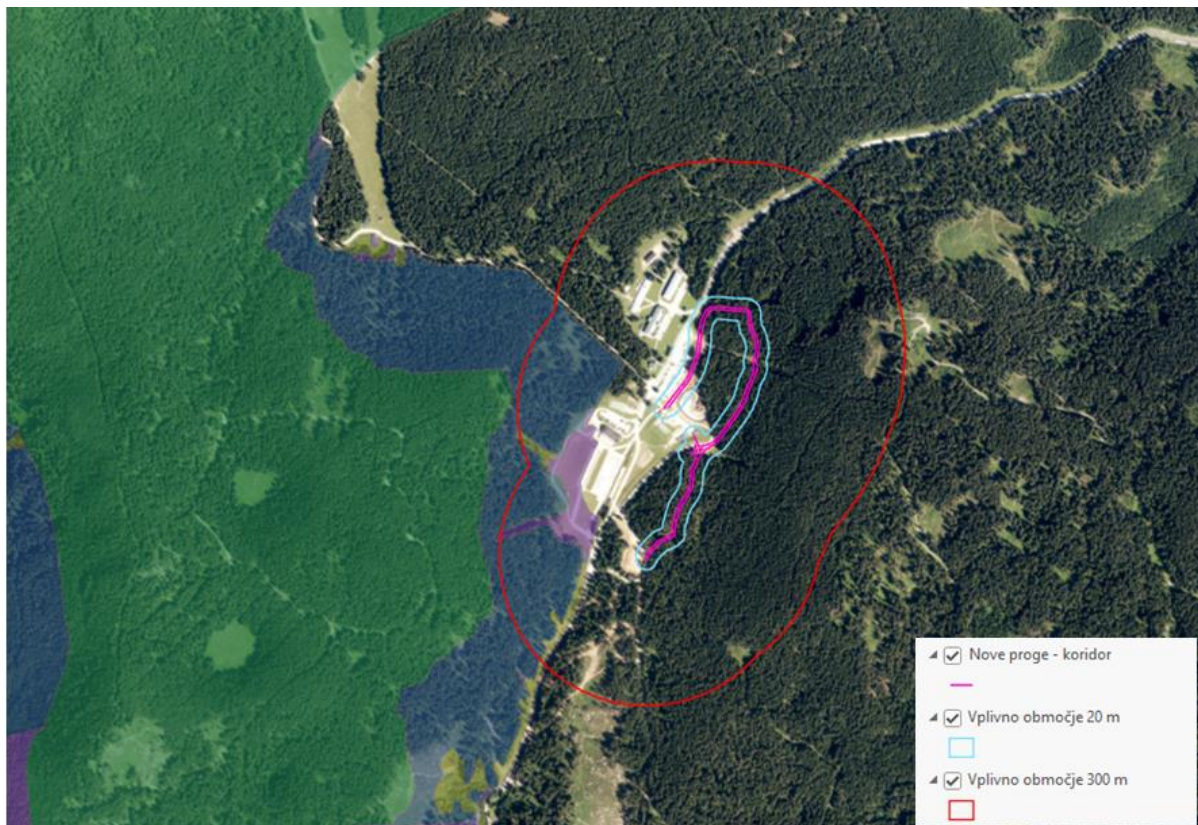
Ocenjujemo, da bo vpliv na pogorelčka med obratovanjem asfaltnih prog nebistven (**ocena B**). **Ocenjujemo, da posegi, dejavnosti in ravnanja na obravnavanem območju ob izvedbi omilitvenih ukrepov ne bodo imeli bistvenih vplivov SPA Julijci (ocena C).**

4.2.2 Ocena vplivov na SAC Julijske Alpe

Med gradnjo

Predvidena rolkarska proga in območje neposrednega vpliva 20 m nista na Natura 2000 območju SAC Julijske Alpe.

Ocenjujemo, da vpliva na kvalifikacijske habitatne tipe HT 3220, HZ 3240, HT 6110, HT 8160, HT 8210, HT 8220, HT 8310 in HT 9410 ter vrsto rastline močvirski meček ne bo (ocena A).

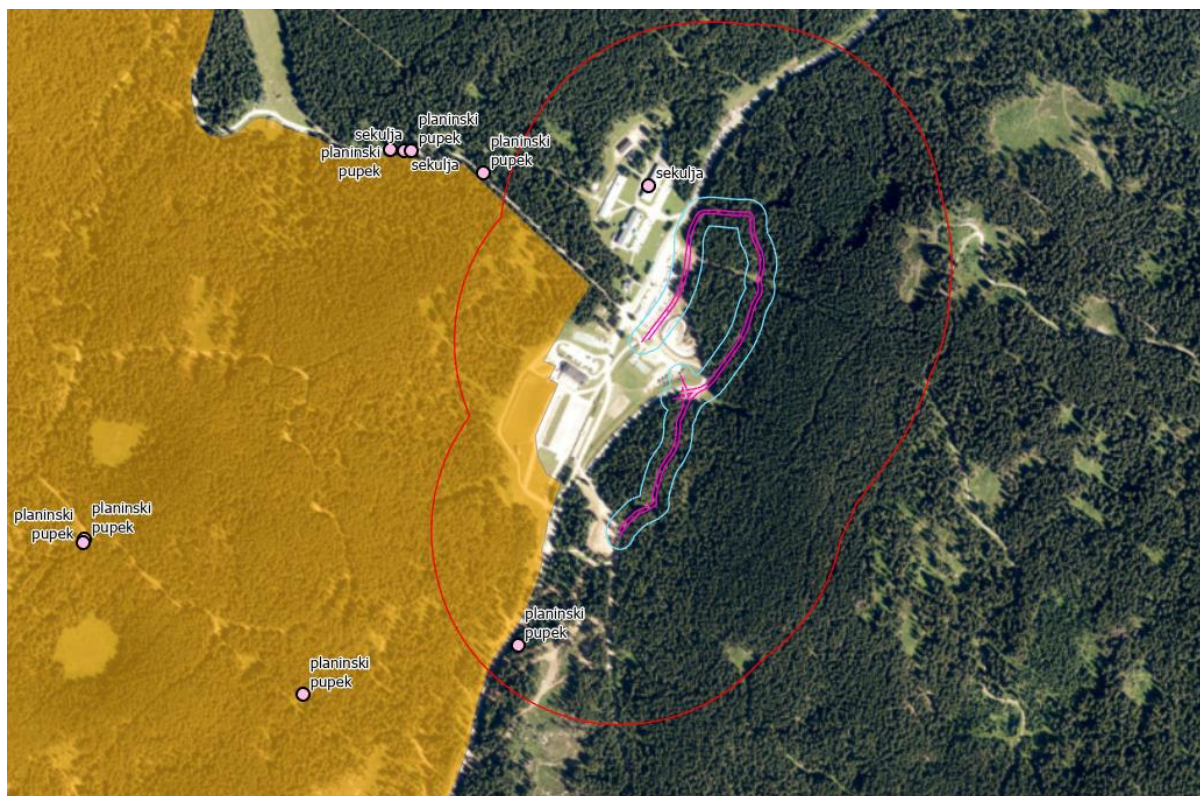

Slika 23: Notranje cone habitatnih tipov na širšem vplivnem območju posega.

Sedem vrst, ki imajo določeno notranjo cono znotraj območja daljinskega vpliva (300 m) posega so:

- hribski urh (*B. variegata*),
- veliki pupek (*T. cristatus*),
- rjavi medved (*Ursus arctos*),
- ris (*Lynx lynx*),
- širokouhi netopir (*Barbastella barbastellus*),
- zrnasti kapucar (*Stephanopachys substriatus*) in
- močvirski meček (*Gladiolus palustris*).

Med obravnavanim posegom in notranjimi conami je že obstoječa infrastruktura, zato ocenjujemo, da vpliva na navedene vrste ne bo (**ocena A**).

Slika 24: Notranje cone dvoživk in podatki o njihovem pojavljanju (ZRSVN 2020).

Ocenjujemo, da posegi, dejavnosti in ravnanja ne bodo vplivali na stanje populacij kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov na obravnavanem območju znotraj SAC Julijske Alpe (skupna ocena A).

Med obratovanjem

Med območjem posega in notranjimi conami kvalifikacijskih vrst SAC Julijske Alpe je že obstoječa infrastruktura, zato ocenjujemo, da vpliva na zgoraj navedene vrste tudi po zaključku asfaltiranja prog ne bo (ocena A).

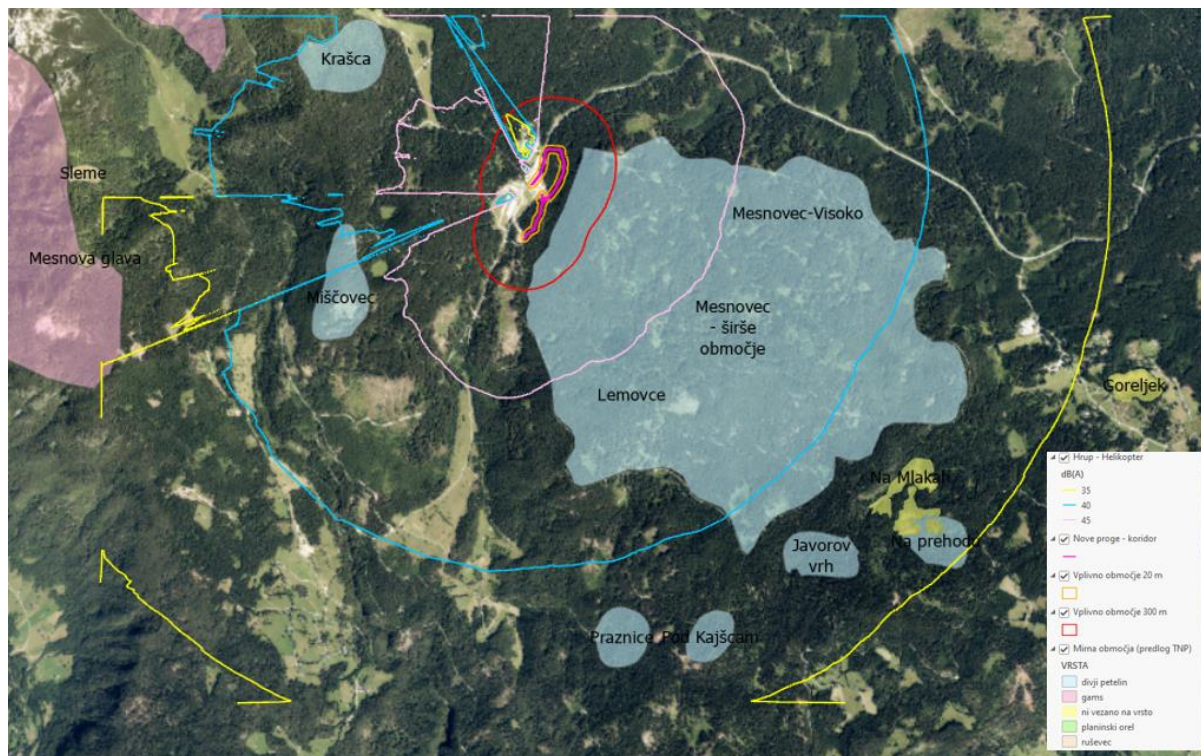
Ocenjujemo, da vpliva na Natura 2000 območje SAC Julijske Alpe ne bo (ocena A).

4.2.3 Ocena vplivov na ZO TNP

Poseg je načrtovan v tretjem varstvenem območju Triglavskega narodnega parka. Od drugega varstvenega območja je oddaljen med 75 in 120 m. Načrtovan poseg ni v nasprotju z varstvenim režimo zavarovanega območja. Glede na obstoječo infrastrukturo in rabo trase, po kateri bodo potekale asfaltirane rolnarske steze bistvenih vplivov na zavarovano območje Triglavski narodni park ne pričakujemo, ob upoštevanju omilitvenih ukrepov. Podrobnejše opredelitve negativnih vplivov so podrobneje opisane v ostalih poglavjih, ki se nanašajo na vpliv na naravo. **Ocenjujemo, da ob upoštevanju omilitvenih ukrepov vplivi na zavarovano območje Triglavski narodni park med izgradnjo in obratovanjem ne bodo bistveni ob upoštevanju omilitvenih ukrepov (ocena C).**

4.3 KUMULATIVNI VPLIVI

Vpliv hrupa med gradnjo ne bo povečal obstoječih kumulativnih vplivov hrupa na območju Rudnega polja, ki so posledica vzletanja, pristajanja in preletanja helikopterja iz Rudnega polja.

Slika 25: Hrup v času gradnje ne bo prispeval k kumulativnim vplivom hrupa zaradi helikopterskih vzletov, pristankov in preletov.

Območje **SPA Julijci** sega v 9 občin: Bohinj, Bled, Bovec, Gorje, Jesenice, Kobarid, Kranjska Gora, Tolmin in Železniki.

Tabela 14 : Seznam občin in delež SPA Julijci v posamezni občini.

Ime občine	površina v ha	delež SPA Julijci v občini
Bohinj	21.139,61	23,85%
Bled	1.645,53	1,86%
Bovec	27.878,49	31,45%
Gorje	10.681,48	12,05%
Jesenice	350,63	0,40%
Kobarid	4.633,11	5,23%
Kranjska Gora	14.380,80	16,22%
Tolmin	7.878,88	8,89%
Železniki	52,28	0,06%
Skupaj	88.640,81	100 %

Pri izračunu kumulativnih vplivov smo izhajali iz generalizirane rabe prostora in dejanske rabe tal vseh 9 občin v notranjih conah kvalifikacijskih vrst, ki imajo notranjo cono na ali v širšem območju predvidenega posega. Izračuni so v tabelah v nadaljevanju.

Tabela 15: Generalizirana namenska raba prostora v notranjih conah kvalifikacijskih vrst (GNRP, 2022) (vir: MOP, 22.11.2022).

Vrsta	GNRP (2022)								Skupaj	
	Gozd		Kmetijska zemljišča		Stavbna (in druga zemljišča)		Vodna zemljišča			
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
črna žolna	48.052,92	81,88	6.129,516	10,44	4.266,33	7,27	241,12	0,41	58.689,89	100
sokol selec	54.478,61	61,65	12.074,74	13,66	21.552,34	24,39	264,53	0,3	88.370,22	100
planinski orel	54.478,61	61,65	12.074,74	13,66	21.552,34	24,39	264,53	0,3	88.370,22	100
koconogi čuk	47.708,57	79,29	7.302,56	12,14	4.912,56	8,16	245,13	0,41	60.168,82	100
mali skovik	47.708,57	79,29	7.302,56	12,14	4.912,56	8,16	245,13	0,41	60.168,82	100
pogorelček	1.322,75	11,28	6.133,27	52,32	4.099,80	34,98	166,10	1,41	11.721,92	100
triprsti detel	29.841,85	93,68	1.031,98	3,24	944,50	2,96	38,17	0,12	31.856,5	100
pivka	54.343,72	74,56	9.435,52	12,94	8.848,34	12,14	254,43	0,35	72.882,01	100
gozdni jereb	48.089,3	79,45	7.292,59	12,05	4.888,12	8,08	254,73	0,42	60.524,74	100
divji petelin	39.231,5	77,6	4.964,83	9,82	6.215,38	12,29	141,41	0,28	50.553,13	100
kozača	28.987,76	92,93	1.121,82	3,59	1.032,85	3,31	82,03	0,26	31.224,46	100

V nadaljevanju smo preverili podatke o dejanski rabi tal (podatki MKGP) v notranjih conah vrst. Primerjali smo podatke iz leta 2009 in 2022 (podatki pred letom 2005 zaradi različnih metodologij in natančnosti zajema podatkov niso dobro primerljivi). Ker so kvalifikacijske vrste zaradi prehranjevanja in/ali gnezditve odvisne od sklenjenih gozdnih površin, smo v nadaljevanju primerjali gozdne površine na območju notranjih con vrst po generalizirani namenski rabi prostora (GNRP) in dejanski rabi tal (Raba MKGP). Pri tem ugotavljamo, da se je med leti 2009 in 2022 površina gozdnih zemljišč v notranji coni zmanjšala pri naslednjih vrstah: črna žolna, koconogi čuk, mali skovik, triprsti detel, gozdni jereb, divji petelin in kozača. Glede na velikost območja SPA Julijci, tovrstne razlike niso bistvene. Npr. pri kozači je bila izguba gozdnih površin največja-223,48 ha, kar predstavlja 0,72 % notranje cone. Pri tem je potrebno izpostaviti tudi to, da je po namenski rabi prostora pri vseh vrstah, razen pogorelčka, predvidenih manj gozdnih zemljišč, kot jih je dejansko, po podatkih MKGP o dejanski rabi tal.

Tabela 16: Primerjava gozdnih površin na območju notranjih con vrst po generalizirani namenski rabi prostora (vir: MOP, 22.11.2022) in dejanski rabi tal v letih 2009 in 2022 (vir MKGP).

Vrsta	GNRP 2022 (G)		Raba MKGP (2000)				Razlika RABA 2009 - RABA 2022		NC
			2009		2022				
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	% NC	ha
črna žolna	48.052,92	81,88	49.898,61	85,02	49.795,21	84,81	103,40	0,17	58.687,62
sokol selec	54.478,61	61,65	56.666,89	64,12	56.947,26	64,41	-280,37	-0,32	88.380,75
planinski orel	54.478,61	61,65	56.666,89	64,12	56.947,26	64,41	-280,37	-0,32	88.380,75
koconogi čuk	47.708,57	79,29	49.596,29	82,44	49.538,26	82,30	58,03	0,10	60.162,84
mali skovik	47.708,57	79,29	49.596,29	82,44	49.538,26	82,30	58,03	0,10	60.162,84
pogorelček	1.322,748	11,28	819,87	7,00	1.029,09	8,78	-209,22	-1,79	11.720,48
triprsti detel	29.841,85	93,68	30.983,24	97,26	30.826,67	97,05	156,57	0,49	31.855,20
pivka	54.343,72	74,56	56.620,52	77,69	56.807,66	77,92	-187,14	-0,26	72.877,78
gozdni jereb	48.089,3	79,45	50.016,6	82,65	49.947,46	82,49	69,14	0,11	60.518,77
divji petelin	39.231,5	77,60	41.477	82,05	41.353,24	81,80	123,76	0,24	50.552,55
kozača	28.987,76	92,84	30.954,5	99,14	30.731,02	98,42	223,48	0,72	31.224,49

Zaradi morebitnih razhajanj pri zajemu podatkov v letih 2009 in 2022 smo v nadaljevanju h gozdu prišteli tudi rabi 1500 – drevesa in grmičevje ter 1800 – kmetijsko zemljišče poraslo z gozdnim drevjem. Ugotavljamo, da se je površina gozdnih in sorodnih zemljišč v tem primeru v notranji coni vrst zmanjšala le pri kozači in triprstem detlu, pri ostalih vrstah pa je v notranji coni, po dejanski rabi tal, leta 2022 bilo več gozdnih in sorodnih zemljišč, kot jih je bilo leta 2009. Tudi v tem primeru ugotavljamo, da je po namenski rabi v notranjih conah vrst predvideno manj gozdnih površin, kot jih je dejansko, po podatkih MKGP. Ne glede na ta podatek, v nobenem primeru izguba površin gozdnega habitata ne presega izgube 1 % površine notranje cone.

Tabela 17: Primerjava gozdnih in sorodnih površin na območju notranjih con vrst po generalizirani namenski rabi prostora (vir: MOP, 22.11.2022) in dejanski rabi tal v letih 2009 in 2022 (vir: MKGP).

Vrsta	GNRP 2022 (G)		Raba MKGP (1500, 1800, 2000)				Razlika RABA 2009 - RABA 2022		NC
			2009		2022				
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	% NC	
črna žolna	48.052,92	81,88	50.326,92	85,75	50.591,86	86,16	-264,94	-0,45	58.687,62
sokol selec	54.478,61	61,65	57.577,08	65,15	58.452,16	66,11	-875,08	-0,99	88.380,75
planinski orel	54.478,61	61,65	57.577,08	65,15	58.452,16	66,11	-875,08	-0,99	88.380,75
koconogi čuk	47.708,57	79,29	50.122,6	83,31	50.456,22	83,83	-333,62	-0,55	60.162,84
mali skovik	47.708,57	79,29	50.122,6	83,31	50.456,22	83,83	-333,62	-0,55	60.162,84
pogorelček	1.322,748	11,28	1.130,19	9,64	1.586,50	13,54	-456,31	-3,89	11.720,48
triprsti detel	29.841,85	93,68	31.046,13	97,46	30.924,79	97,36	121,34	0,38	31.855,20
pivka	54.343,72	74,56	57.513,24	78,92	58.258,27	79,91	-745,03	-1,02	72.877,78
gozdni jereb	48.089,3	79,45	50.543,12	83,52	50.867,01	84,01	-323,89	-0,54	60.518,77
divji petelin	39.231,5	77,60	41.811,84	82,71	41.863,64	82,81	-51,80	-0,10	50.552,55
kozača	28.987,76	92,84	30.993,21	99,26	30.833,53	98,75	159,68	0,51	31.224,49

V notranjih conah vrst je evidentno povečanje pozidanih in sorodnih zemljišč pri 8-ih vrstah, le pri vrstah pogorelček, gozdni jereb in divji petelin se je površina pozidanih in sorodnih zemljišč v notranji coni dejansko zmanjšala (Tabela 18).

Tabela 18: Primerjava pozidanih in sorodnih zemljišč v notranjih conah vrst po generalizirani namenski rabi prostora (vir: MOP, 22.11.2022) in dejanski rabi tal v letih 2009 in 2022 (vir: MKGP).

Vrsta	GNRP 2022 (U)		Raba MKGP (3000)				Razlika MKGP 2022-2009		NC
			2009		2022				
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	% NC	ha
črna žolna	111,75	0,19	114,54	0,20	126,30	0,22	11,76	0,02	58.687,62
sokol selec	136,72	0,15	132,30	0,15	139,74	0,16	7,44	0,01	88.380,75
planinski orel	136,72	0,15	132,30	0,15	139,74	0,16	7,44	0,01	88.380,75
koconogi čuk	129,08	0,21	123,39	0,21	131,09	0,22	7,7	0,01	60.162,84
mali skovik	129,08	0,21	123,39	0,21	131,09	0,22	7,7	0,01	60.162,84
pogorelček	63,04	0,54	35,36	0,30	25,33	0,22	-10,03	-0,09	11.720,48
triprsti detel	25,08	0,08	28,17	0,09	36,92	0,12	8,75	0,03	31.855,20
pivka	127,64	0,18	124,87	0,17	134,45	0,18	9,58	0,01	72.877,78
gozdni jereb	108,25	0,18	46,03	0,08	42,51	0,07	-3,52	-0,01	60.518,77
divji petelin	62,19	0,12	27,43	0,05	24,62	0,05	-2,81	-0,01	50.552,55
kozača	34,44	0,11	5,76	0,02	10,27	0,03	4,51	0,1	31.224,49

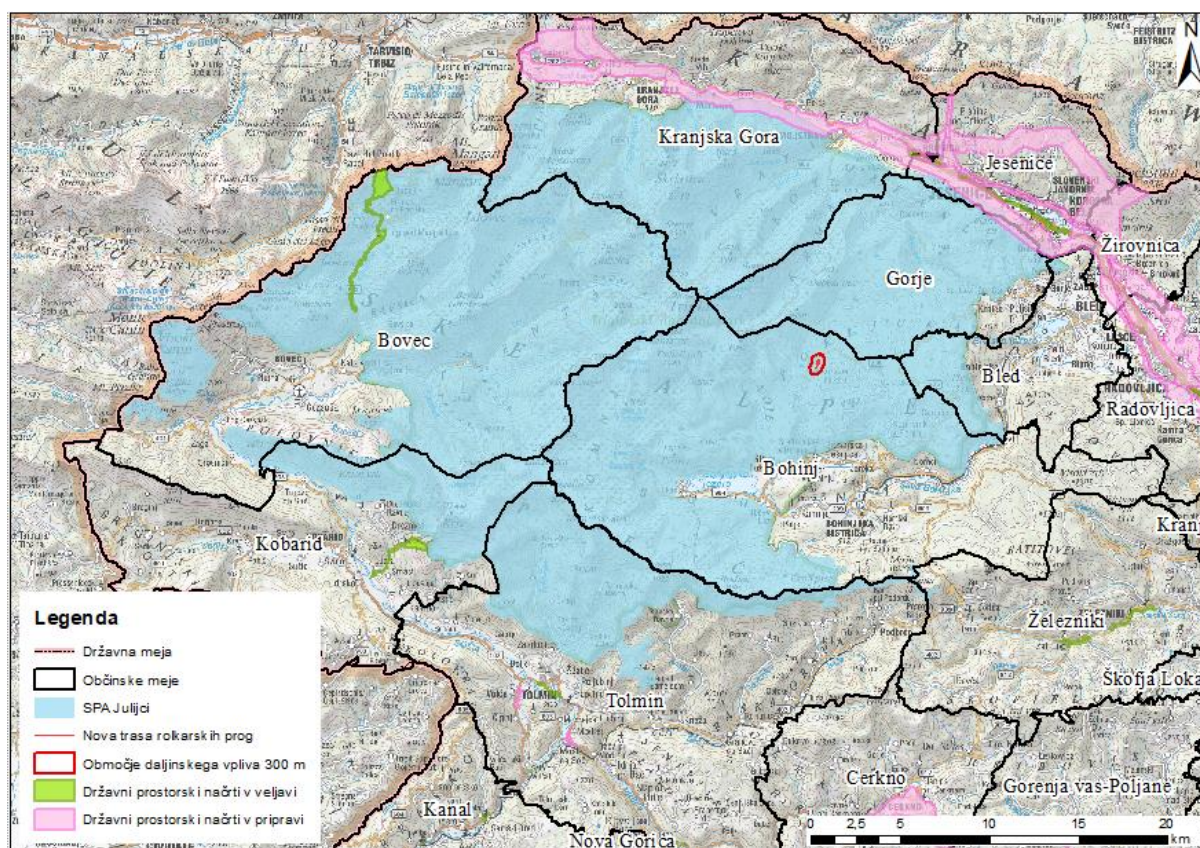
Glede na naše izračune in primerjave dejanske rabe tal ugotavljamo, da v nobenem primeru izguba habitata zaradi krčenja gozdnih površin ali širjenja stavbnih in pozidanih zemljišč **ne presega** izgube 1 % površine notranje cone. Ocenjujemo, da kumulativni vplivi ob upoštevanju ustreznih omilitvenih ukrepov **ne bodo imeli bistvenih vplivov na SPA Julijci (ocena C).**

Do **kumulativnih vplivov** bi lahko prišlo tudi zaradi drugih planov na območju SPA Julijci (planov občin ter njihovih občinskih prostorskih načrtov (OPN) in drugih državnih prostorskih načrtov (DPN)).

Na območje SPA Julijci sega en veljavni DPN in sicer Lokacijski načrt za vplivno območje plazu Stovže v občini Bovec s površino 194,70 ha.

Med DPN-ji v pripravi sega na območje SPA Julijci le Državni prostorski načrt za prenosni plinovod M10 Vodice - Rateče – osnovna varianta (kot **možna varianta**), in sicer na območju občin Kranjska Gora, Gorje in Jesenice s skupno površino 670,65 ha.

Vsi DPN-ji na območju SPA Julijci so prikazani na spodnji sliki.

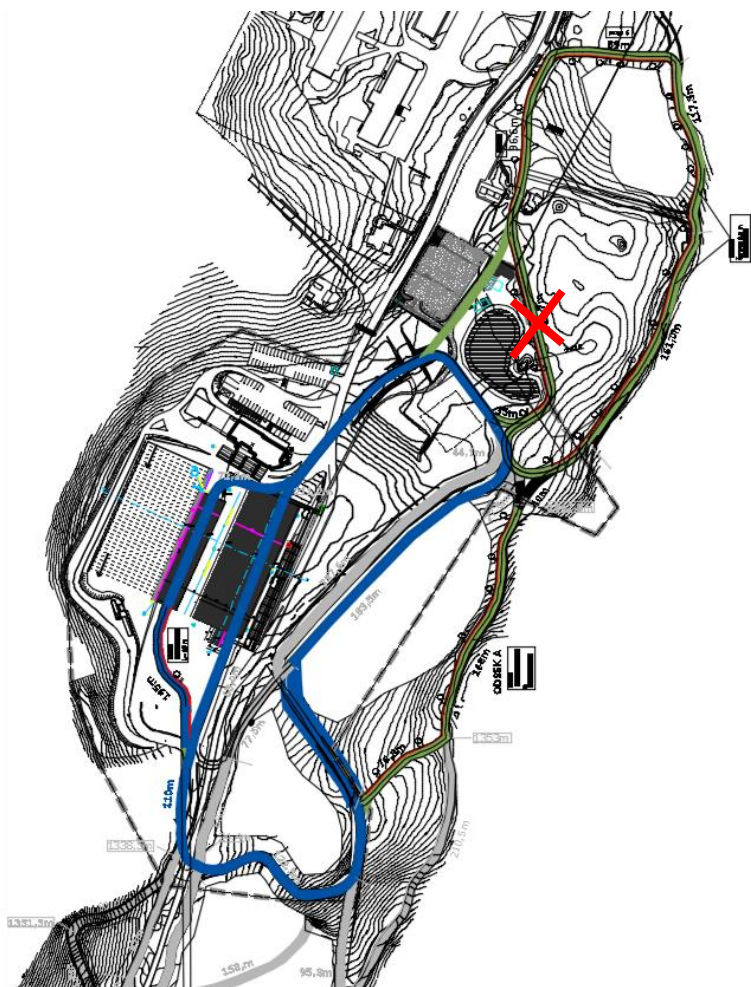
Slika 26: DPN (veljavni in v pripravi) na območju SPA Julijci.

4.4 ALTERNATIVNE REŠITVE

Alternativa 1

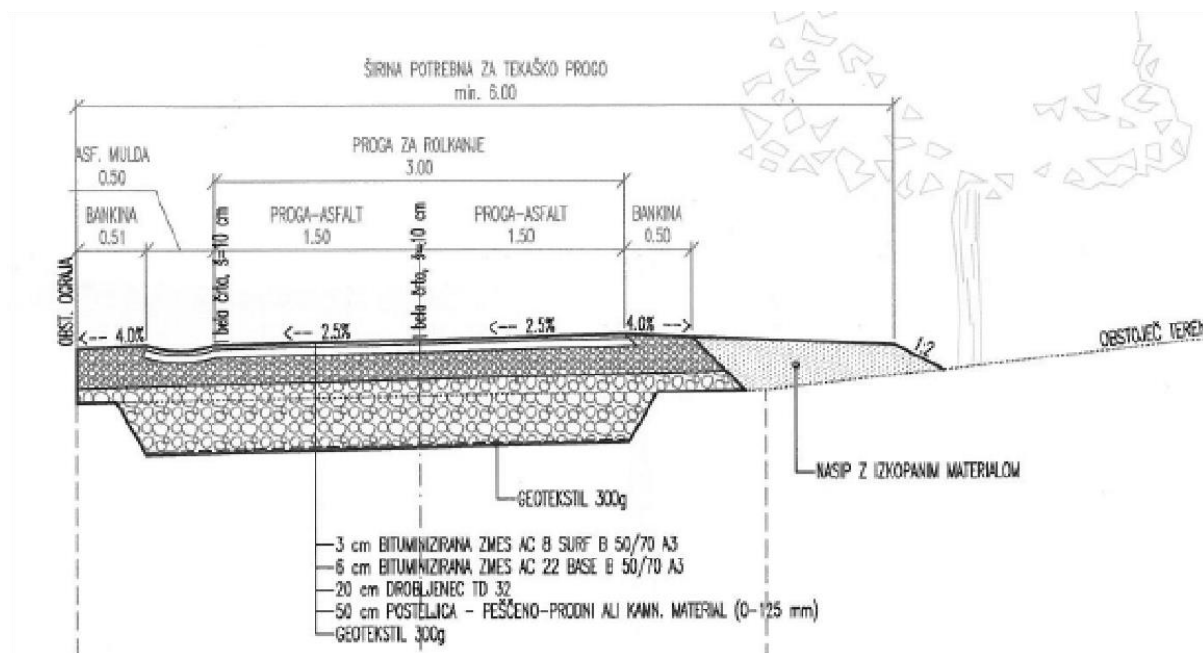
Prva alternativa proge je bila predlagana kot razširitev asfaltirane proge v smeri proti Uskovnici, ki pa je iz okoljskega vidika manj primerna, saj se oddaljuje od obstoječe infrastrukture.

Alternativa 2

Slika 27: Predvidene rolkarske proge na obstoječih tekaških progah in izločen odsek proge.

Med pripravo Sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta za Občino Bohinj, je bila v okviru Okoljskega poročila presojana tudi alternativna trasa, ki je v delu potekala neposredno ob akumulaciji na V delu. Ta del poti je bil izločen kot neprimeren zaradi poteka neposredno ob akumulaciji, ki je vodni habitat dvoživk in med gozdom, ki je kopenskim habitatom dvoživk. Krožna povezava se zagotavlja z izgradnjo proge ob obstoječem parkirišču.

Slika 28: Karakteristični profil januarja 2022 predlagane nove biatlonsko – tekaške in rolkarske proge asfaltirane v širini 3,5 m (vključno z muldo za odvodnjavanje vode).

Karakteristični profil takrat predlagane trase kaže, da je bila predlagana 3 m široka asfaltirana trasa rolkarske proge in 0,5 m široka asfaltirana mulda, torej skupaj 3,5 m širina poti, kar je bilo s strani presojevalcev v okviru Okoljskega poročila za spremembe in dopolnitve OPN Bohinj neustrezno in odločeno, da je lahko asfaltirana pot široka zgolj 3,0 m, mulda pa je travnata.

Iz karakterističnega profila je tudi razvidno, da je bil planiran vkop v tla cca 40 cm in cca 40 cm nasutja nad obstoječi teren. Na delovnem sestanku dne 11.10.2022 na Pokljuki o izvajanju omilitvenih ukrepov Smučarske zveze Slovenije (Številka zapisnika: 35409-104/2018-34, Sklep 4.) je razvidna zahteva, da mora biti iz projekta razvidno, »da bo steza urejena tako, da ne bo potekala nad terenom, ki se ne nasuje, ampak se v terenu izvede poglobitev, tako da ureditev rolkarskih stez ni dvignjena nad terenom, ampak v ravnini obstoječega terena brez spremembe morfologije terena. Odmikati se je treba koreninskim sistemom, v manjšem delu vzpona pa korenine ustrezno sanirati z zaščitnimi sredstvi. Navedeno mora biti razvidno in opisano v projektni dokumentaciji.«

4.4 OMILITVENI UKREPI

Tabela 19: Omilitveni ukrepi za posamezno območje/vrsto.

Vrsta, HT/območje	Omilitveni ukrep	Izvedljivost ukrepa			Razlaga omilitvenega ukrepa	ustreznost in uspešnost OU
		Časovni okvir izvedbe	Način spremljanja uspešnosti	Nosilec izvedbe		
Ptice, SPA Julijci, ZO TNP	Gradbena dela naj ne potekajo v obdobju razmnoževanja ptic (ne med 1. marcem in 1. julijem), zaradi varstva divjega petelina, da se naj gradbena dela ne pričnejo pred 1. avgustom. V skladu z 104. členom OPN Bohinj, ki se nanaša na prometno infrastrukturo, lahko gradnja poteka med septembrom in februarjem. Gradbena dela lahko potekajo izključno v dnevnem času, v jutranjem času se naj gradnja ne prične pred 8h. Osvetljevanje gradbišča in gradbiščnih provizorijev ni dovoljeno.	V fazi gradnje	Preverjanje načrtov in stanja na terenu	Lastnik oz. upravljavec območja	Zmanjšanje negativnega vpliva hrupa v času gradnje.	Ukrep je ustrezen in bo uspešen ob ustreznem nadzoru.
Ptice, SPA Julijci, ZO TNP,	Preprečiti je potrebno dostop nepooblaščenim z motornimi vozili (avto, motor, električni skuter, štirikolesnik) na rolkarske proge in vzpostaviti učinkovite ukrepe (postaviti zapornice, oznake, uveljaviti druge učinkovite ukrepe).	V fazi načrtovanja, gradnje in obratovanja	Preverjanje načrtov in stanja na terenu	Lastnik oz. upravljavec območja	Zmanjšanje negativnega vpliva hrupa v času obratovanja.	Ukrep je ustrezen in bo uspešen ob ustrezni izvedbi in nadzoru.
ZO TNP (gozd in gozdne vrste),	Krčenje drevesne vegetacije za namene ureditve rolkarskih stez ni dovoljeno. Pri strojnih delih je potrebno preprečiti poškodbe dreves in drevesa ustrezno zaščititi.	V fazi načrtovanja in gradnje	Preverjanje načrtov in stanja na terenu	Lastnik oz. upravljavec območja	Zmanjšanje negativnega vpliva na gozd.	Ukrep je ustrezen in bo uspešen ob ustrezni

Vrsta, HT/območje	Omilitveni ukrep	Izvedljivost ukrepa			Razlaga omilitvenega ukrepa	ustreznost in uspešnost OU
		Časovni okvir izvedbe	Način spremljanja uspešnosti	Nosilec izvedbe		
	Širina asfaltirane proge se omeji (z dvostranskim nagibom oz. strešnim profilom) na maksimalno 3.00 m brez mulde . Bankina naj se uredi v ožjem pasu (od 0.25 do največ 0.30 m), izvede pa tako, da bo opravljala tudi funkcijo drenaže padavinskih voda s proge.					izvedbi in nadzoru.
Dvoživke, ptice, žuželke, netopirji, ZO TNP	Osvetljevanje prog ni dovoljeno.	V fazi načrtovanja, gradnje in obratovanja	Preverjanje načrtov in stanja na terenu	Lastnik oz. upravljavec območja	Preprečevanje svetlobnega onesnaževanja in nemira v zgodnjih jutranjih in večernih urah ter ponoči, ko so nekatere vrste najbolj aktivne.	Ukrep je ustrezen in bo uspešen ob ustrezni izvedbi in nadzoru.
Biodiverziteta, ZO TNP	Na območju se dosledno in redno evidentira prisotnost in odstranjujejo tujerodne invazivne rastlinske vrste.	V fazi načrtovanja, gradnje in obratovanja	Preverjanje stanja na terenu	Lastnik oz. upravljavec območja	Preprečitev razraščanja tujerodnih invazivnih vrst in ohranjanje biotske pestrosti območja	Ukrep je ustrezen in bo uspešen ob ustrezni izvedbi in nadzoru.

4.5 MONITORING

Potreben je naravovarstveni nadzor med gradnjo, predvsem v času izkopa. Opravlja ga naravovarstveni nadzornik.

5 PODLAGE ZA IZDELAVO POROČILA

5.1 MATERIALI IN METODE

Presoja vplivov na okolje je bila izdelana na podlagi:

- terenskih ogledov;
- digitalnih ortofoto posnetkov in podatkov o varovanih območjih (Naravovarstveni atlas in Atlas okolja), oba dostopna na spletnih straneh ARSO in ZRSVN;
- strokovnih podlag;
- ostalih virov, ki so navedeni v nadaljevanju.

Obstoječe stanje vrst in habitatnih tipov je bilo ocenjeno s pregledom obstoječe literature in ob terenskih ogledih.

5.2 ZAKONSKE OSNOVE

- Resolucija o nacionalnem programu varstva okolja 2020–2030 (ReNPVO20–30) (*Ur. l. RS, št. 31/20 in 44/22 – ZVO-2*)
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (OdSPRS), Uradni list RS, št. 76/2004 – ZPNačrt in 61/17 – ZUreP-2)
- A European Union Strategy for Sustainable Development (Council of the EU, 2006)
- Pan – European Biological and Landscape Diversity Strategy
- Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presoj vplivov na okolje (*Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20*),
- Uredba o vsebini poročila o vplivih nameravanega posega na okolje in načinu njegove priprave (*Uradni list RS, št. 36/09, 40/17 in 44/22 – ZVO-2*).
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (*Ur. l. RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14 in 21/16 in 47/18*).
- Sprememba Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (*Ur. l. RS, št. 33/13, 35/13*),
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (*Ur. l. RS, št. 48/04, 33/13, 99/13 in 47/18*),
- Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (*Ur. l. RS, št. 88/05, Ur. l. RS, št. 56/07, 29/09, 91/10, 01/13 in 39/15*),
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (*Ur. l. RS, št. 52/02, 67/03*)
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (*Ur. l. RS, št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11*),
- Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot (*Ur. l. RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19*)

- Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (*Ur. l. RS, št. 91/10 in 200/20*),
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015–2020) (sprejet na 30. seji Vlade, dne 09. 4. 2015, popravek dveh prilog na 38. seji dne 28. 5. 2015);
- Odlok o gozdnogospodarskih in lovsko upravljavskih načrtih območij (2011–2020) (*Ur. l. RS, št. 87/12*)
- Lovsko upravljavski načrt za XI. Triglavsko LUO (2011–2020) (*Ur. l. RS, št. 87/2012*).
- Zakon o ohranjanju narave /ZON/ (*Ur. l. RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18 in 82/20*);
- Zakon o varstvu okolja – ZVO-1 (*Ur. l. RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg in 84/18 - ZIURKOE*);
- Zakon o Triglavskem narodnem parku (*Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20*)
- Zakon o gozdovih – ZG (*Ur. l. RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16*)
- Zakon o varstvu podzemnih jam – ZVPJ (*Ur. l. RS, št. 2/04, 61/06, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg*)

6 VIRI

Adamič, M. 1987. Ekologija divjega petelina (*Tetrao urogallus* L.) v Sloveniji : raziskovalna naloga. Elaborat, predstudija, študija. Ljubljana : Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo pri Biotehniški fakulteti.

Bevk, D., Trontelj, P. 2008. Upadanje populacije in možni vzroki za ogroženost divjega petelina *Tetrao urogallus* v Škofjeloškem, Cerkljanskem in Polhograjskem hribovju. *Acrocephalus*, 29 (136): 13-22.

Božič, L. 2003. Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2. Predlogi posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji. DOPPS, Monografija DOPPS št. 2, Ljubljana.

Brelih, S. 2001. Hrošči (Coleoptera). V: Prirodoslovni muzej Slovenije: Raziskava razširjenosti evropsko pomembnih vrst v Sloveniji. Končno poročilo. Ljubljana, str. 250-280.

Brzeziecki B., Drozdowski S., Zawadzka D., Zawadzki J. 2012: Quantification of ecological preferences of the capercaillie *Tetrao urogallus* by means of the habitat suitability index: a case study in the Augustow forest (NE Poland). *Polish Journal of Ecology* year: 2012, vol: 60, number: 4, pages: 805-814.

Cipot, M., Govedič, M., Lešnik, A., Poboljšaj, K., Skaberne, B., Sopotnik, M., Stankovič, D. 2011. Vzpostavitev monitoring velikega pupka (*Triturus vulgaris*). Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju, 56 str.

- Čas, M. 1999. Prostorska ogroženost populacij divjega petelina (*Tetrao urogallus*) v Sloveniji leta 1998. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 60: 5-52.
- Čas, M. 2008. Spreminjanje gozdov in vzroki za nezadržno zmanjševanje številčnosti divjega petelina. Lovec, XCI. letnik, št. 5.
- Čas, M. 2010. Disturbances and predation on capercaillie at leks in Alps and Dinaric mountains. Šumarski list CXXXIV, 9-10: 487-495.
- Čušin B. (ur.). 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000. Rastline (Pterydophyta in Spermatophyta). Elaborat. Ljubljana, Biološki inštitut ZRC SAZU. 234 str.
- Denac, K., Mihelič, T., Božič, L., Kmecl, P., Jančar, T., Figelj, J., Rubinič, B. 2011. Strokovni predlog za revizijo posebnih območij varstva (SPA) z uporabo najnovejših kriterijev za določitev mednarodno pomembnih območij za ptice (IBA). Končno poročilo (dopolnjena verzija). Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor. DOPPS – BirdLife, Ljubljana. 360 str.
- Denac, K. 2022. Triprsti detel *Picoides tridactylus*. Str. 127-140. V: Denac K., Basle T., Blažič B., Bordjan D., Božič L., Denac D., Kmecl P., Koce U., Mihelič T.: Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst ptic na območjih Natura 2000 v letu 2022. Poročilo. Naročnik: Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. DOPPS, Ljubljana.
- Drovenik, B., Pirnat, A. 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000. Hrošči (Coleoptera). Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU. 89 str.
- Forman, R. T. T., B. Reineking and A. M. Hersperger. 2002. Road traffic and nearby grassland bird patterns in a suburbanizing landscape. Environmental Management 29: 782-800.
- Globevnik L. 2005. Posegi v prostor povečujejo možnost suš in poplav.
<http://www.indexprohibitorum.si/index-prohibitorum/posegi-v-prostor-povecujejo-moznost-sus-in-poplav>.
- Horvat-Marolt S., 1984. Kakovost smrekovega mladja v subalpskem smrekovem gozdu Julijskih Alp. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 24: 5-64.
- Ingold, P. 2005. Freizeitaktivitäten im Lebensraum der Alpentiere. Haupt, Bern, Switzerland, pp.
- Jakša J. 2007. Naravne ujme v gozdovih Slovenije = Natural disasters in Slovenian forests. Gozdarski vestnik, 65, 4:177-186.
- Jenni-Eiermann, S., Arlettaz, R. 2008. Does ski tourism affect alpine bird fauna? Chimia, 62 (1/2).
- Jogan, N. s sod. 2004. Habitatni tipi Slovenije: tipologija. Ljubljana, MOPE, ARSO.
- Kim, S. Y., Lee, S. H., Freeman, C., Fenner, N., Kang, H. 2008. Comparative analysis of soil microbial communities and their responses to the short-term drought in bog, fen, and riparian wetlands. Soil Biology and Biochemistry, 40(11): 2874-2880.

- Kos, I. 2005. Spremljanje gibanja, vzorcev aktivnosti in značilnosti plenjenja risov (*Lynx lynx*) na območjih pSCI Snežnik-Pivka in pSCI Krmsko hribovje - Menišija. Poročilo o opravljeni projektni nalogi. Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Agencija RS za okolje. 16 str.
- Kos, I., Koren, I., Potočnik, H., Krofel, M. 2012. Status and distribution of Eurasian lynx (*Lynx lynx*) in Slovenia from 2005 to 2009. *Acta biologica Slovenica*, 55 (2): 49-63.
- Kos, I., Potočnik, H., Skrbinšek, T., Majić Skrbinšek, A., Jonozovič, M., Krofel, M. 2005. Ris v Sloveniji: strokovna izhodišča za varstvo in upravljanje. 2., dopolnjena izdaja. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo. 270 str.
- Krofel, M., Marinčič, A., Jonozovič, M., Jug, D., Filacorda, S., Jerina, K. 2009. Alpski medvedi. *Lovec*, 92 (12): 607-609.
- Lambrecht, H., Trautner, J. 2007. Die Berücksichtigung von Auswirkungen auf charakteristische Arten der Lebensräume nach Anhang I der FFH-Richtlinie in der FFH-Verträglichkeitsprüfung Anmerkungen zum Urteil des Bundesverwaltungsgerichts vom 16. März 2006—4 A 1075.04 (Großflughafen Berlin-Brandenburg). *Natur und Recht*, 29(3), 181-186.
- Ličina, T. 2012. Plenjenje jajc v simuliranih talnih gnezdih ptic v gozdu na območju Menine planine : diplomsko delo [na spletu]. Diplomsko delo. Ljubljana : Univerza v Ljubljani.
- Marenče, M. 2013. Divji petelin (*Tetrao urogallus* L.) v Triglavskem narodnem parku, v lovišču s posebnim namenom (LPN) Triglav. *Acta triglavensia*, 2: 5-41.
- Mead, C. 1997. Birds and Roads -Wilderness and Wildlife at Risk. Lecture to the British Association for the Advancement of Science (Within the John Mason Conference of the British Ecological Society).
- Miettinen, J., Helle, P., Nikula, A. & Niemelä, P. 2008: Large-scale landscape composition and capercaillie (*Tetrao urogallus*) density in Finland. — *Ann. Zool. Fennici* 45: 161–173.
- Mihelič, T. 1997. Planinski orel *Aquila chrysaetos* v Triglavskem narodnem parku. Zaključno poročilo o raziskavi. DOPPS, Ljubljana. V: Božič, L. 2003. Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji 2. Predlogi Posebnih zaščitnih območij (SPA) v Sloveniji. DOPPS, monografija št. 2, Ljubljana.
- Mihelič, T. 2012. Monitoring divjega petelina na vplivnem območju ŠCTP na Rudnem polju – Popis rastišč 2012. Vmesno poročilo. DOPPS, 11 str.
- Mihelič, T. 2015. Popis ptic gorskega smrekovega gozda v Triglavskem narodnem parku. *Acta Triglavensia* 3: 126-139.
- Mihelič, T. s sod. 2019. Atlas ptic Slovenije: Popis gnezdičk 2002-2017. DOPPS BirdLife Slovenia.
- Molinari-Jobin, A., Wolfl, S., Marboutin, E., Molinari, P., Wolfl, M., Kos, I., Fasel, M., Koren, I., Fuxjager, C., Breitenmoser, C., Huber, T., Blažič, M., Breitenmoser, U. 2012. Monitoring the Lynx in the Alps. *Hystrix, the Italian Journal of Mammalogy*, dostopno na: <http://www.italian-journal-of-mammalogy.it/article/view/4553/pdf>.

- Moss, R., Leckie F., Biggins, A., Poole, T., Baines, D., and Kortland, K. (2014): Impacts of Human Disturbance on Capercaillie Tetrao urogallus Distribution and Demography in Scottish Woodland. *Wildlife Biology*: March 2014, Vol. 20, No. 1, pp. 1-18.
- Muhar, A., Arnberger, A., Brandenburg, Ch. 2002: Methods for Visitor Monitoring in Recreational and Protected Areas: An Overview. *Monitoring and Management of Visitor Flows in Recreational and Protected Areas*. Conference Proceedings ed. by A. Arnberger, C. Brandenburg, A. Muhar, 2002, pp. 73,
- Murphy, M., Laiho, R., Moore, T. R. 2009. Effects of Water Table Drawdown on Root Production and Aboveground Biomass in a Boreal Bog. *Ecosystems*, 12 (8): 1268-1282.
- Murcia C. 1995. Edge effects in fragmented forests: implications for conservation. *Elsevier Science. TREE*, vol 10, no. 2: 58-62
- Ogris N., Jurc M. 2004. Posledice viharnega vetra na Pokljuki v letu 2002 = Consequences of storm wind at Pokljuka in 2002. *Gozdarski vestnik*, 62, 7/8: 316-325.
- Papler-Lampe V. 2008. Snegolom, ki je januarja 2007 prizadel blejske gozdove = Snowbrake, occurred on January 2007 in Bled region. *Gozdarski vestnik*, 66, 5/6: 309-319.
- Poboljšaj, K., Lešnik, A. 2003. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja Natura 2000: Dvoživke (Amphibia). Končno poročilo. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. Naročnik: MOPE, ARSO. 144 str.
- Poboljšaj, K., Cipot, M., Govedič, M., Grobelnik, V., Lešnik, A., Skaberne, B., Sopotnik, M. 2011. Vzpostavitev monitoringa hribskega (*Bombina variegata*) in nižinskega urha (*Bombina bombina*). Končno poročilo. Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 67 str.
- Polak, S. (ur.) 2000. Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji; Important Bird Areas (IBA) in Slovenia. DOPPS, Monografija DOPPS Št. 1, Ljubljana.
- Poljanec A., Gartner A., Papler-Lampe V., Bončina A. 2008. Sanacija v ujmah poškodovanih gozdov. V: *Naravne nesreče v Sloveniji 2008: zbornik posvetovanja*. Ljubljana, ZRC: 76 str.
- Presetnik, P., Podgorelec, M., Grobelnik, V., Šalamun, A. 2009. Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst netopirjev 2008–2009. Zaključno poročilo. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 121 str., digital. pril. [Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana].
- Presetnik, P., Knapič, T., Podgorelec, M., Šalamun, A., Cipot, M., Lešnik, A. 2015. Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst netopirjev v letih 2014 in 2015. Končno poročilo. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 209 str., digitalne priloge. [Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana].
- Rheindt, F. E. 2003. The impact of roads on birds: does song frequency play a role in determining susceptibility to noise pollution? *Journal of Ornithology* 144: 295-306.
- Reijnen, R., Foppen. R. 1995. The effects of car traffic on breeding bird populations in woodland. IV. Influence of population size on the reduction of density close to the highway. *Journal of Applied Ecology* 32: 481-491.

- Reijnen, R., R. Foppen 2006. Impact of road traffic on breeding bird populations (V The Ecology of Transportation: Managing Mobility for the Environment (Environmental Pollution) J. Davenport (Ur.), J. L. Davenport (Ur.)), Springerlink. Str. 266-274.
- Roby, D. D., Murphy, S. M., Ritchie, R. J., Smith, M. D., Palmer, A. G. 2002. The Effects of Noise on Birds of Prey: A Study of Peregrine Falcons (*Falco peregrinus*) in Alaska. Final report Jan 1994-Sep 1998. 252 str.
- Roux-Fouillet, P., Wipf, S., Rixen, C. 2011. Long-term impacts of ski piste management on alpine vegetation and soils. *Journal of Applied Ecology*, 48(4): 906-915.
- Ruddock, M., Whitfield, D. P. 2007. A Review of Disturbance Distances in Selected Bird Species. A report from Natural Research (Projects) Ltd to Scottish Natural Heritage. 181 str.
- Saniga, M. 1998. Daily activity rhythm of capercaillie (*Tetrao urogallus*). *Folia Zoologica*. 47(3):161-172.
- Schelhaas M-J., Nabuurs G-J., Schuck A. 2003. Natural disturbances in the European forests in the 19th and 20th centuries. Blackwell Publishing Ltd, *Global Change Biology* 9: 1620-1633.
- Seiler A., 2001. Ecological Effects of Roads. A review. Introductory research Essay, Department of Conservation Biology, SLU, Uppsala.
- Staniša, C., Koren, I., Adamič, M. 2001. Situation and distribution of the lynx (*Lynx lynx* L.) in Slovenia from 1995-1999. *Hystrix, the Italian Journal of Mammalogy*, 12 (2): 43-51.
- Storch, I. (ed.) 2007. Grouse: Status Survey and Conservation Action Plan 2006-2010. Gland, Switzerland: IUCN and Fordingbridge, UK: World Pheasant Association. 114 str.
- Suter, W., Graf, R. F., Hess, R. 2002. Capercaillie (*Tetrao urogallus*) and Avian Biodiversity: Testing the Umbrella-Species Concept. *Conservation Biology*, 16 (3): 778-788.
- Thiel, D. K. 2007. Behavioral and physiological effects in Capercaillie (*Tetrao urogallus*) caused by human disturbance. Dissertation. Mathematisch-naturwissenschaftlichen Fakultät, Universität Zürich. 115 str.
- Seiler A., 2001. Ecological Effects of Roads. A review. Introductory research Essay, Department of Conservation Biology, SLU, Uppsala.
- Vartsvo gozdov pred podlubniki. 2022. ZGS. Pridobljeno s: http://www.zgs.si/delovna_podrocja/varstvo_gozdov/varstvo_gozdov_pred_podlubniki/index.html
- ZGS. 2009. Monitoring divjega petelina (*Tetrao urogallus*) na vplivnem območju Biatlonskega centra na Pokljuki – 2009 (poročilo). Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled. 12 str.
- ZGS. 2010. Monitoring divjega petelina (*Tetrao urogallus*) na vplivnem območju Biatlonskega centra na Pokljuki – 2010 (poročilo). Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled. 6 str.

ZGS. 2012. Monitoring divjega petelina (*Tetrao urogallus*) na vplivnem območju Biatlonskega centra na Pokljuki 2012 in primerjava z rezultati monitoringa preteklih let. Poročilo. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled. 8 str.

ZGS. 2013. Monitoring divjega petelina (*Tetrao urogallus*) na vplivnem območju Biatlonskega centra na Pokljuki 2013 in primerjava z rezultati monitoringa preteklih let. Poročilo. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled. 12 str.

ZGS. 2021. Monitoring divjega petelina (*Tetrao urogallus*) na vplivnem območju Biatlonskega centra na Pokljuki 2021 in primerjava z rezultati monitoringa preteklih let. Poročilo. Zavod za gozdove Slovenije, OE Bled. 20 str.

ZRSVN, 2020. Izpis podatkov iz uradnih evidenc Zavoda RS za varstvo narave. Št.: 090-0022/2020-2).